Thomas interpretatur abyssus
vel geminus quod est grece didimus
dicitur vel dicitur thomas a thomos quod est di
visio vel sectio. Dicitur ergo abyssus eo
quod profunditatem divinitatis [illegible] meruit
quando ad suam interrogationem respondit ei Christus: Ego
sum via et veritas et vita. Dicitur geminus
eo quod resurrectionem Christi quod geminate et dupliciter quam
alii cognovit. Nam illi cognoverunt vi
dendo, iste videndo et palpando. Divisio dici
tur sive sectio dicitur quia mentem suam ab amore
mundi divisit, vel quia ab aliis in fide resurrectio
nis divisus et sectus fuit. Vel dicitur thoma
quasi totus means in dei scilicet amore et contem
platione. Habuit enim tria que indicantur
in suo amore dei fuisse, de quibus dicit
Prosper in libro de vita contemplativa. Quid est
deum diligere nisi animo concepisse fervorem visio
nis eius, affectum peccati odium et mundi fa
stidium. Vel thomas dicitur a theos quod est deus
et meus. Unde thomas quasi deus meus.
Et hoc propter verbum quod dixit cum certificatus credidit.
Deus meus et dominus meus.

Thomas apostolus cum esset
apud cesaream apparuit ei
dominus dicens. Rex yndie gon
doforus misit prepositum abanem querere
hominem architectoria arte eruditum.
Veni quia et mittam te ad eum. Cui tho
mas. Domine quo vis mitte me preter
ad yndos. Cui dominus. Vade securus quia
ego custos tuus. Cum yndos converteris
ad me cum palma martyrii venies. Cui
thomas. Dominus meus es et ego servus tuus
fiat voluntas tua. Cum prepositus per forum
ambularet ait ei dominus. Quid comparare vis
iuvenis? Cui ille. Dominus meus misit me
conducere servos in arte architectonica eru
ditos ut romano opere ei palacium constru
antur. Tunc dominus tradidit ei thomam asse
rens eum peritum in tali arte peritum.
Navigantes ergo ad quandam civitatem venerunt
ubi [illegible] sue nuptias celebrabat.
H[illegible] preconizari fecit ut omnes nuptiis
in[illegible] alias regem offenderent. Con
tigit [illegible] abanem et apostolum interesse.

Puella autem hebraica fistulam in manu
gerens unumquemque laude aliqua commendabat.
Videns quoque apostolum intellexit hunc hebreum
esse quia non manducaret sed oculos ad ce
lum intentos teneret. Cumque puella co
ram eo hebraice caneret dicens: Unus
est deus hebreorum qui creavit omnia et fun
davit maria, apostolus ipsam hec eadem verba
repetere satagebat. Videns autem pincerna
quod non manducaret nec biberet sed tantum o
culos ad celum sursum haberet, apostolum in
maxilla percussit. Cui apostolus: Melius
est in futuro indulgentiam tibi dari et hic tem
poralia plaga reddatur. Non hinc me
surgam donec manus que me per
cussit huc a canibus afferatur. Hic
ergo ad hauriendum aquam abiit. Et leo
ipsum occidens sanguinem eius bibit. La
cerantibus autem canibus eius corpus unus
niger manum eius dextram in medium
convivantium apportabat. Quo viso omnis
turba obstupuit. Et puella eius verba
referens proiecta fistula ad pedes apostoli
se proiecit. Hanc autem ultionem beatus Augustinus re
probat augustinus in libro contra faustum et asserit
a pseudo hoc fuisse insertum. Unde et le
genda hec quo ad plura suspecta ha
betur. Posset tamen dici quod hoc non animo vin
dicte sed modo predicandi dictum sit.
Si tamen augustini verba diligenter inspi
ciantur, non tamen penitus videtur reprobare
intendere. Ait enim sic in eodem libro:
Legunt scripturas apocrifas manichei
nescio quibus sutoribus fabularum sub
apostolorum nomine scriptas, que suorum scrip
torum temporibus in auctoritatem sancte ecclesie recipi
meruissent, si sancti et docti homines qui
tunc in hac vita erant et examinare
talia poterant eos vera locutos esse
cognoscerent. Ibi tamen legitur apostolum tho
mam cum esset [illegible] quodam nuptiarum convivi
o peregrinus et prorsus incognitus a quodam
ministro percussum imprecatum fuisse
homini continuam severamque vindictam.
Nam cum egressus esset ad fontem
unde aquam convivantibus ministraret

[illegible] 25 Julij Anno [illegible] 62 [illegible]
[illegible]
[illegible] — 20 [illegible]

cum leo [illegible] intremuit. [illegible] ei [illegible]
put apli leui ictu [illegible] a cor[illegible]
per verbum apli eius [illegible] optantis. atque [illegible]
precantis [illegible]
[illegible]
[illegible] pos. [illegible]
[illegible] e. [illegible]
iuerit. facta e[st] speculacio [illegible]
ionis. ut [illegible] apl[u]s [illegible]
timore [illegible] ignotis. Et illi [illegible]
hanc uita[m] [illegible] ieiunium [illegible].
Verum [illegible] cogitata [illegible]
[illegible] nunc [illegible]. Certe ei manichei a
quibus ille scripture quas canon ecclesie
recipiunt. tamquam vere atque sincere accepti
int. Saltem hinc [illegible]
illa pace [illegible] dicens. Si quis [illegible]
cusserit in maxilla [illegible]
[illegible] sinistra. posset esse in [illegible] cordis.
[illegible] gestu corporis. [illegible]
[illegible]. Cum [illegible] apostolus pal
ma percussus [illegible] rogauit ut im
nocenti [illegible] parceretur. In
[illegible] illa [illegible] relinqueretur.
[illegible] ferienti [illegible]. Aut
[illegible] seruaret admonuit. tenebat [illegible]
[illegible] dilectionis [illegible]. tercius [illegible]
[illegible] correctionis [illegible]. Sine [illegible]
[illegible]. cum voluit [illegible] tali animo
famulus dei moysen [illegible] fabricatores et
adoratores [illegible] prostrauisse. Si ad pe
nas illas [illegible]. Quid sit ferro
[illegible] trucidari atque laniari.
Quod [illegible] legibus seruientes
[illegible] reos bestiis subigi
[illegible] gladio perimi iubentur. hoc aug[ustinus].
[illegible] apostolus ad [illegible] regis [illegible]
[illegible] videret. [illegible]
[illegible] adolescentibus huius [illegible]
[illegible] Cerui[?] [illegible]
[illegible] apostolo in manu iuuenis
[illegible] plenus dactilis palme [illegible].
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

diceret. Apostolus meus benedixit vos. ut [illegible]
[illegible] sitis. [illegible]
[illegible] apostolus ad eos [illegible]
[illegible]. [illegible] meus vobis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Virginitas [illegible]
[illegible]
triumphus. [illegible]
[illegible] gaudiorum. De [illegible]
[illegible]. De pollutione [illegible]
[illegible]. De pollutione [illegible]
[illegible] illo [illegible]
[illegible] duo angeli [illegible]
[illegible] sunt angeli [illegible]
[illegible] apostoli [illegible]
[illegible] apostolus [illegible]
[illegible] et de fide diligenter [illegible]
[illegible] sponsa [illegible]
[illegible] velamine [illegible]
et sponsus [illegible]
[illegible]. Post apostolus [illegible]
gem [illegible]. [illegible]
apostolo [illegible]
[illegible] accepto [illegible]
et apostolus [illegible]
[illegible]
apostolus [illegible]
[illegible] ad fidem [illegible]
[illegible]
caritas [illegible]
[illegible]
[illegible] regis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] angeli [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Register [illegible]

[illegible] fontem [illegible] nunc sancta a Christo sanis
[illegible] sanguinibus
[illegible]
[illegible] Et sic
[illegible] omnes
[illegible]
[illegible] homine et femina [illegible]
adam. De homine [illegible]
homine et femina sicut plus communiter
[illegible] De femina [illegible]
hec sunt [illegible] Sexto nativitas [illegible]
multipliciter ostensa [illegible] est per omne genus
creaturarum. Est enim quedam creatura que tantum habet
esse sicut pure corporea. quedam que habet esse et vivere
sicut vegetabilia. quedam que habet esse vivere et sen
tire sicut animalia. quedam que habet esse vivere sentire
et discernere sicut homo. quedam que habet esse vivere sen
tire discernere et intelligere sicut angelus. per has
omnes creaturas hodie est nativitas Christi ostensa. ¶ Prima
enim creatura id est pure corporea est triplex. opa
ca. transparens. et lucida. Primo
ostensa est per pure corpoream opacam. sicut per destructio
nem templi Romanorum ut supradictum est et per ruinam
statue Romuli dei Romanorum que tunc cecidit et com
minuta est. et per ruinam et aliarum statuarum que tunc
in aliis locis plurimis ceciderunt. Legitur enim in
hystoriis scolasticis quod Jeremias propheta in egyptum ve
niens post mortem Godolie regibus egyptiis
signum dedit quod eorum ydola corruerent cum virgo
filium pareret. Quapropter sacerdotes ydolorum yma
ginem virginis puerum in gremio baiulantis
in secreto loco templi statuerunt et eam ibi ado
rabant. Sed a Ptholomeo rege postea interroga
ti quid hoc sibi vellet. dixerunt paterne traditionis
hoc esse misterium quod a sancto propheta eorum maiores
acceperant et rei eventum credebant. Secundo
per pure corpoream transparentem et primam. Nam
in ipsa nocte nativitatis domini obscuritas noctis
in claritatem diei versa est. Rome quoque ut tes
tantur Orosius et Innocentius papa tertius fons
aque in liquorem olei versus est et erumpens usque
in tybrim profluxit. Et toto die illo fons lar
gissime emanavit. Et ubi est hodie ecclesia sancte ma
rie trans tybrim. Prophetaverat enim Sibilla quod
quando erumperet fons olei Christus nasceretur. Ter
tio per pure corpoream lucidam sicut per corpora

supercelestia. Nam in ipsa die nativitatis [illegible]
relatione ut ait Crisostomus magis in quodam [illegible]
montem orantibus stella quedam [illegible]
[illegible] que formam pueri pul[illegible] circa [illegible]
et ibi [illegible]
tres soles apparuerunt [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
convenerant. Et hec ste[illegible]
non ipsa die nativitatis
[illegible] Sed ante partum [illegible]
Julii Octavianus quod et cus[illegible]
assit. Octovianus [illegible]
Innocentius papa tertius
in romane [illegible]
placuit ut eum pro [illegible]
deus et imperator se [illegible]
immortalitatis sibi [illegible]
re. Ad illorum vero imperator
billam prophetissam ad [illegible]
per eius oracula. si [illegible]
nasceretur. Cum igitur in
[illegible] super hec [illegible]
mera imperatoris [illegible]
e media [illegible]
et in medio circuli [illegible]
ginem puerum gestans in
billa hec cesari [illegible]
ad predictam visionem [illegible]
retur. Audivit vocem di
[illegible] quod ei Sibilla. Hic
Et [illegible] ipsum adora. Ea
honore sancte marie ded[illegible]
hodie dicitur sancta maria ar[illegible]
Igitur imperator quod hic puer [illegible]
thura obtulit et deus [illegible]
[illegible] De hoc [illegible] Oro[illegible]
Octovianum [illegible] tempore [illegible]
[illegible] liquido et pure [illegible]
ad speciem celestis arcus
[illegible] nemini [illegible]

[illegible] q totu[m] i[n] se[n]sit et reget. h[oc] orosi[us].
[illegible] eutropius. Refert q[uod] thimo[theus]
[illegible] historiographus se i[n] antiqs roma[n]or[um]
[illegible] invenisse q[uod] octavianus [illegible]
[illegible] capitoliu[m] [illegible]
[illegible] publica gubernaret [illegible] sibi dicentem
[illegible] audivit voce[m] [illegible]
[illegible] q[uod] ex deo veniente [illegible] tpe ge
[illegible] [illegible] militum post ex i[n]temerata virgi
ne [illegible] nasciturus. hec audito
[illegible] [illegible] inscripsit.

Quarta [i]nsa et manifesta e[st] p[er] creatura[m] q[ue]
h[abe]t e[ss]e et vive[re] sicut s[unt] plante et arbores. In
h[a]c [enim] nocte ut bartholome[us] i[n] sua compila
cione testatur. vinee engaddi q[ue] p[ro]fert
balsamu[m] floruerunt. fructu[m] p[ro]tulerunt.
[illegible] dederunt.

Tercio p[er] creatura[m]
q[ue] h[abe]t e[ss]e vivere et sentire sic[ut] s[unt] a[n]i[m]alia. p[er]
[illegible] ioseph i[n] bethleem cu[m] maria p[re]
gnante [illegible] secu[m] bove[m] forte ut p[re]ci[um]
[illegible] et censum p[ro] se et virgine solveret.
et de residuo viverent et vi[n]num asinu[m]
forte. ut virgo sup[er] eum veheretur. Bos
[autem] et asinus miraculose dom[inu]m cognosce[ntes]
[illegible] flexis genib[us] ip[su]m adoraverunt.
[illegible] p[er] aliq[uo]t dies ut ait eu
[illegible] q[uan]do araret boves ad
[illegible] homines deficient. segetes
[illegible].

Quarto p[er] creatura[m] q[ue] h[abe]t e[ss]e
[illegible] sentire et discernere. ut e[st] ho[mo]. sic[ut] p[er]
pastores. [illegible] in ipa hora pastores s[upe]r gre
ge[m] suu[m] vigilabant. sicut bis i[n] anno i[n]
[illegible] et brevioribus noctib[us] [illegible] con
[illegible]. Mos e[ni]m fuit antiquit[us] genti
[illegible] solsticio s[cilicet] estivali et festum
iohis bapte. et hyemali et nativitate[m] dom[ini]
[illegible] noctis custodire. ob solis vene
rationem. q[ui] forte mos apud iudeos ex usu
[illegible] i[n]oleverat. Ipsis g[ite]r angel[us]
d[omi]ni apparens et salvatore[m] natu[m] annu[n]cia
[illegible] et q[ui]bus i[n]venire[n]t signu[m] dedit. Et facta q[ue]
e[st] cu[m] eo multitudo angelor[um] dicencium.
Gl[ori]a in excelsis deo et c[etera]. pastores g[ite]r ve
nientes totu[m] sicut angel[us] dixit [invene]
[illegible] iam manifesta e[st] p[er] crea

[illegible] augusti qui nec p[re]ceptu[m] edidit. ne eu[m]
aliqs d[omi]n[u]m vocare auderet sic[ut] orosi[us] testa
tur. forte eu[m] visione[m] illam e[ss]e co[n]te[n]ti[us]
[illegible] recolens simul de ruina te[m]pli et de fo[n]te
olei. et intelligens q[uod] in mundo natus e[ss]et [qui]
maior se erat. n[o]n d[icere] [illegible] vocari voluit.

Cu[m]
q[ue] ius eo [illegible] leg[itur] q[uod] app[ro]pinquante [illegible]
[illegible] octovianus p[er] mundu[m] vias publicas
fieri p[re]cepit et o[mn]ia debita romanis dimisit.
[Quint]o manifestata p[er] sodomitas q[ui] o[mn]es i[n] toto
mundo i[n] illa nocte extincti s[unt] sicut dicit ie
ronim[us] s[upe]r illud lux orta e[st] eis tanta. q[uod] o[mn]es
laborantes illo vicio extinxit. et hec fecit xp[istu]s
ut o[mn]es eradicaret. ne i[n] natura q[ua]m assumpserat
tanta deinceps immundicia i[n]veniretur. Sic[ut] ut
dicit aug[ustinus]. videns [illegible] [illegible] naturam [hu]
mana natura [illegible]. fere desiit i[n]carnari. Qu[ar]
to p[er] creatura[m] que h[abe]t e[ss]e vivere. sentire. et
discernere et intelligere sic[ut] angelus. angeli
en[im] ip[su]m [illegible] nativitate[m] pastoribus annu[n]cia
verunt ut supius d[ict]u[m] e[st].

Tercio eius
nativitas nobis e[st] utilis exhibita. p[ri]mo
ad demonis confusionem. Iam [enim] hostis ia[m]
nob[is] ut an[te] p[re]valere no[n] pot[est]. Un[de] legitur
q[uod] s[an]c[tu]s hugo abbas cluniacensis i[n] vigilia
nativitatis d[omi]ni vidit b[ea]tam virginem i[n] ulnis te
nentem filium et dicentem. Adest dies in q[ua]
p[ro]phetar[um] oracula renovantur. ubi e[st] nu[n]c hostis
qui an[te] h[un]c diem ho[m]i[ni]b[us] p[re]valebat. Ad hu[n]c
vocem dyab[olus] de humo erupit ut verbo d[omi]ne
i[n]sultaret. [illegible] i[n]ventus e[st] [illegible] [illegible]. qui du[m]
officinas fr[atru]m circuit ip[su]m ab oratorio de
vocio. et refectorio lectio a dormitorio s[ilenti]i
menta vulla a capitulo pacia reiecit.

I[tem]
libro q[uo]d [illegible] cluniacensis leg[itur]. q[uod] i[n] vigilia
natalis d[omi]ni s[an]c[t]o hugoni cluniacensi appa
ruit b[ea]ta virgo filium i[n] gremio tenens. et cu[m]
eo ludens qui dicebat ei. filioli mater q[ue]
diem natalis mei eccl[es]ia c[um] magno laudu[m]
t[r]ipudio celebr[at]. et ubi nu[n]c e[st] dyab[olus] v[ir]tus. vel
q[ui]d dicere potest aut face[re]. Tunc dyabol[us]
videbatur q[uasi] de antro surge[n]s et dicere. et
si i[n] eccl[esi]a ubi laudes tue fiunt intrare no[n]
possum. s[ed] t[ame]n in capitulu[m]. dormitoriu[m]. et
refectoriu[m] i[n]troibo. q[uo]d iste attemptavit.

Obo.
Bo.
Obo.
Bo.

3.

inuenit ostium capituli minus arctum ? grosso .
ostium dormitorii minus depressum ? claro .
ostium refectorii [illegible] gulatum impediente
caritate [illegible] [illegible] [illegible]
lectiones [illegible] [illegible] tibi et potius et [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] inuenit imper
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mulier [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible]. Nam cogitans de iudicio reputabat
se iam de inferno reputabat se ibi [illegible]
cogitans de paradiso reputabat se [illegible]
passione reputabat se [illegible]
[illegible] [illegible] placantur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Tercio ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] uita et morte. Natiuitas erat in
[illegible] uita puerilis. [illegible] periculosa [illegible]
[illegible] triplicem morbum attulit [illegible]
[illegible] Natus est enim [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illius destruere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad superbie [illegible] [illegible]
humilitas filii dei [illegible] [illegible]
sunt nobis [illegible] in sacramentum et in medicamen
tum. [illegible] conuenientissimum [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
solueretur et summum medicamentum [illegible]
[illegible] superbie sanaretur [illegible] Superbia enim
[illegible] superbie sanaretur [illegible] Et nota
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] conuenienter [illegible] humilitas saluatoris [illegible]
[illegible] superbie [illegible] Superbia ei [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] comederet [illegible]
[illegible] de ligno [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] nos dissimilem.
[illegible] [illegible] nobis similis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dissimilis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nobilissima romanorum
[illegible] [illegible] illustris [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Tradita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] audiens eam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] liberatur.
[illegible] ancillas pulcherrimas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Que cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] coquine
[illegible] [illegible] Prefectus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libidine
se [illegible] [illegible] [illegible] putans
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] osculabatur.
[illegible] hec [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et uestimentis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

induerit. Quam ipse [illegible] ... [illegible] cum eius s[illegible]
enim omnes deridebant quod [illegible] ... [illegible] honore ha-
bere consueverant. Videbatur [illegible] ... [illegible] ei quasi et
omnibus albis vestibus [illegible] ... [illegible] putans
eum sic se deformem [illegible] ... [illegible] dyabolum
quod puelle [illegible] ... [illegible]
iussit eas coram se [illegible] ... [illegible]
nudas aspiceret. Sed statim [illegible] ... [illegible] in eum
earum corporibus adheserunt ut [illegible] ... [illegible] ne ita
valerent. Presides [illegible] apud [illegible] ... [illegible] militibus non
obaudiunt [illegible]. Tandem [illegible] ... [illegible] virgines martirium
potiti extiterunt. Tandem [illegible] ... [illegible] in patre [illegible]
coronantur. Et Anastasia [illegible] ... [illegible]
prefecto traditur ut si eam [illegible] ... [illegible]
posse modo in uxorem eam haberet ... Cumque eam
in thalamum induxisset et eam ... amplexari
vellet, statim cecus effectus est ... [illegible]
reus sic evadere posset. Euntes ... [illegible] dicentes quod
sanctam Anastasiam constat [illegible] ... nobis tradi [illegible]
et amodo ipse nobis inferni ... torquebis.
Cumque domum rediens ... mari pue-
rorum vitam finivit. Tunc ... [illegible] alii pre-
fecto traditur ut eam ... detineret.
Audiens vero quod infinitas possessiones haberet
privatim ei dixit: Anastasia ... si vis esse christi-
na, fac quod precepit deus tuus ... ille enim precepit
qui non renunciaverit omnibus que possidet ... [illegible]
ergo que habes in ... et vade ... quo volueris, et
vere [illegible] eris. Cui illa: ... [illegible] dixit: Deus meus
[illegible] Vende omnia et da pauperibus, non divitibus
precepit. Cum ergo dives sis ... dei preceptum
[illegible]. Tunc Anastasia
[illegible] dura carceri ... custoditur
duro carceri fame ... [illegible] corona
a sancta Theodora ... celesti pasta
ta fuit per duos menses ... virginibus [illegible]
tur. Tandem cum ducentis ...

[illegible] rustice sepelivit. Passa est autem sub Dyo-
cletiano qui cepit circa annos domini ducentos
octoginta septem.

Stephanus grece dicitur corona, la-
tine [illegible] hebraice norma. Fuit enim
corona, i. principium [illegible] martirum in novo
testamento sicut Abel fuit in veteri; fuit etiam norma
i. exemplar et regula aliis patiendi. Vel Stephanus
dicitur quasi strenue fans, quod patet in suo sermone. Vel
dicitur Stephanus quasi strenue fans anus, i. strenue
laudabiliter fans, i. instruens et regens anus, i. vi-
duas. Quibus ab apostolis fuit prefectus. [illegible]
[illegible] erat. Est ergo corona, quia principium martirum;
norma, quia exemplum patiendi et bene vivendi;
strenue fans anus, quia viduarum laudabilem
instructionem.

Stephanus fuit unus de vii dyaco-
nibus ab apostolis in ministerium ordinatis.
Crescente enim numero discipulorum, conversi ex gentibus
adversus conversos ex iudeis murmurare ceperunt
eo quod vidue eorum cotidiano ministerio despicie-
bantur. Huius autem murmuris causa duplex potest intelligi:
aut quia vidue eorum in ministerio non admittebantur,
aut quia pre ceteris in cotidiano ministerio gravabantur.
Apostoli enim, ut expeditius predicationi insisterent,
viduis ministrationem commiserant. Videntes igitur
apostoli murmurationem eorum pro administratione
viduarum, volentes hoc murmur sedare, congrega-
ta omni multitudine, [illegible] dixerunt: Non est equum nos dere-
linquere verbum dei et ministrare mensis. Glosa: quia
meliora sunt fercula mentis quam dapes corporis.
Considerate ergo fratres viros ex vobis boni testimonii,
i. vii, plenos spiritu sancto et sapientia, quos constitua-
mus super hoc opus. Glosa: ut ministret vel
ministrantibus presint. Nos vero orationi et pre-
dicationi instantes erimus. Et placuit sermo
coram omni multitudine. Et elegerunt vii quorum

fuit [illegible] ex [illegible] alius au-
tem [illegible] ut ad edificationem ecclesie [illegible]
possessionum regalium [illegible]. Octava ipse
ad ecclesiam sancti Petri venit et de suis culpis se la-
mentabiliter accusavit. Post modum accepto ligone
ad fundandam cum [illegible] basilice construende ter-
ram primus aperuit et duodecim cophinos in suis
scapulis foras eiecit. Hec ut Helena mater eius constituta
in [illegible] Bethania cognovit, audivit per litteras
laudavit [illegible] quod [illegible] similacris ydolorum,
sed valde increpat quod relicto deo iudeorum crucifixum
hominem [illegible] coleret. Rescribit Augustus ut in-
[illegible] secum adduceret et christianorum docto-
res presentes, ut sic collatione vera fides ap-
pareret hinc inde. Duxit igitur secum Helena cen-
tum [illegible] doctissimos iudeorum, inter quos
duodecim [illegible] sapientia et eloquentia precipue
emicabant. Cum igitur Silvester cum clericis suis et pre-
dicti ad disputandum coram imperatore similiter con-
venissent, de communi consensu duos iudices gen-
tiles [illegible] probatos nomine Craton
[illegible] statuerunt, ad quos pertineret
sententia diffinire, qui licet gentiles erant, tamen iusti
et fideles. [illegible] inter eos est diffinitum,
ut uno stante et loquente alius non loquatur. Incipi-
ens igitur primus de illis duodecim nomine Abiathar
Colb. ait: Cum isti tres deos dicant, patrem et filium et
spiritum sanctum, manifestum est eos contra legem agere, que
dicit: Videte quod ego sum et non est alius preter me.
Denique si dicunt Christum deum esse, quia multa sig-
na fecit, in lege nostra multi fuerunt qui
miracula plurima fecerunt et tamen numquam ex hoc di-
vinitatis nomen sibi usurpare ausi sunt, sicut iste
Sil. quem isti adorant. Ad hec Silvester: Nos unum
deum colimus, sed non in tanta solitudine eum
dicimus ut gaudium filii non habeat. Ex libris au-
tem vestris personarum [illegible] vobis [illegible]

visibilis [illegible] valeat. Et accepit [illegible]
imperatoris tres [illegible] plicas fecit dicens: Ecce in
tres [illegible] plicas, et explicans ait: Ecce quod tres
plice sunt, pannus unus. Sic tres persone sunt unus
deus. Et cum dicatur quod ex miraculis deus [illegible]
non [illegible] cum alii plures miracula fecerunt,
nec tamen se deos dixerunt, sicut iste Christus deum
per se asserere voluit. Certe deus sustinere [illegible]
se numquam passus est sine pena deum contra [illegible]
sicut patet in Dathan et Abyron et aliis quam pluribus.
Quomodo igitur mentiri potuit et se deum dicere
quod non erat? Cum etiam se deum diceret, nulla
pena secuta fuit et divinam efficaciam conti-
nuabat. Tunc iudices dixerunt: Constat
Abiathar a Silvestro superatum. Nam et ra-
tio hec docet quod si deus non esset et se deum diceret,
conferre vitam mortuis non valeret. Tunc
illo amoto secundus qui et Jonas ad Silvestrum Ob.
accedens ait: Abraham a deo circumcisionem ac-
cipiens iustificatus fuit et omnes filii Abrahe
per circumcisionem iustificantur. Igitur qui non fuit
circumcisus non erit iustificatus. Ad quod Silvester: Sil.
Constat Abraham ante circumcisionem deo pla-
cuisse et amicum dei appellatum esse. Igitur non
circumcisio ipsum sanctificavit sed fides et iustitia. Ipsi
deo placuit fecit. Non ergo accepit circumcisionem
in sanctificationem sed in distinctionem. Illo [illegible]
tertius qui et Godolias accedens [illegible] Ob.
Christus ut [illegible] esse cum [illegible]
temptatum, traditum [illegible]
ligatum, sepultum, cum hec omnia in [illegible]
ad quod Silvester: De libris vestris [illegible]
de Christo fuisse probatur. Nam [illegible]
dicit Ysaias: Ecce virgo [illegible]
eius temptatione Zacharias [illegible]
sacerdotem magnum [illegible]
Sathan stabat a dextris eius [illegible]

[illegible] me suspendens in ligno [illegible]
me. De [illegible] iudeus. Inscriptura
eius [illegible] manu. Cum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible] hoc de xpo
[illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] mortuus et sepult[us]
[illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] est [illegible]
[illegible]
[illegible]
humane glorie [illegible]
[illegible] a xpo [illegible] ut [illegible]
[illegible] Octavus [illegible]
[illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] verbum [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad hec [illegible]

[illegible]

Si carnis virginei partus rationabiliter acceptamus
nec hic [illegible] passione obstupescamus. Sed miramur quia
hec virgo que Christum peperit de coniugio nata est.
Temptatus autem Christus ut omnes temptationes diaboli
vinceret. passus ut universas passiones [illegible]
[illegible]ret. mortuus [illegible] morte subiungeret. Deus
[illegible] est qui sicut est verus filius
[illegible] in visibilibus est Christus. Est hic invisibile
[illegible] factus est. et est visibile hic quod homo est pa
ti vero posse hominem assumptum sine passione
eius quem assumpsit exemplo docere potest. Nam
ut pluribus purpure regis utamur exemplo
lana fuit et huic lane sanguis accedens colorem
purpureum prebuit. Cum ergo teneretur digi
tis et torqueretur in filo quid torquebatur. hic quod
regie dignitatis color est. an hoc quod lana extite
rat. antequam purpura fieret. lane ergo assimi
latur homo. colori purpure deus qui simul in
passione fuit dum pateretur in cruce. sed passioni
.Obo. in nullo subiacuit. Decimus qui et thara
dixit. Non mihi placet istud exemplum. quia simul
color torquetur et lana. Cui cum omnes contradicerent
Bo. Silvester dixit. accipe et aliud exemplum. Arbo
ribus in se solis splendorem cum incidimus cum
quando suscepit et splendor ab incisione immu
nis extitit. Sic homine paciente divinitas
nulli passioni subiacuit. Undecimus quem ex
.Obo. Sylleon ait. Si de Christo tuo ita prophete vati
cinati sunt. causas unionis et passionis et mor
Bo. tis causas scire vellemus. Et Silvester. Esu
riit Christus ut nos reficeret. Sitivit ut aridi
tati nostre [illegible] pocula ministraret. Temp
tatus est ut nos a temptationibus liberaret
tentus est ut nos a demonum captivitate dimit
teret. Irrisus est ut nos ab irrisione demo
num liberaret. Ligatus est ut nos a nodo ma
ledictionis absolveret. Humiliatus est ut nos
exaltaret. Expoliatus est ut nuditatem prime
prevaricationis indulgentia tegeret. Spineam
coronam accepit ut flores paradisi perditos
redonaret. In ligno suspensus est ut concupi
scentiam in ligno gentium dampnaret. Fel
le et aceto potatur ut hominem ad terram
fluentem lac et mel duceret. et fontes nobis
mellifluos aperiret. mortalitatem suscepit.

ut nobis suam immortalitatem donaret. Sepul
tus est ut sanctorum sepulturas benediceret et 5
vitam mortuis redderet. Ascendit in celum
ut celi ianuam aperiret. Sedet ad dexteram
dei ut [illegible] exaudiret. Hec sunt
pl[illegible] quod iudices
et iudei [illegible] domine pape
[illegible] duodecimus quem
[illegible] magna dixit [illegible]
[illegible] iudices verborum
ambagibus deceptor omnipotentiam existimare
humana ratione conduxit. Sed iam missa ver
ba. et veniamus ad facta. Sanctissimum namque
sunt qui creatorem colunt. Cum ergo nomen
omnipotentis sciam cuius virtutem nec sufferre
saxa. nec audire etiam quisquam animantium et ut
me velis [illegible] experiaris. [illegible] ad me
ferocissimum adducite [illegible] in eius
aure nomen [illegible] [illegible]
illico [illegible] Et tu
qu[illegible] audi[illegible] [illegible] diasti? Bo.
Cui Zambri. Non est mirum hic [illegible] nosse
misterium qui [illegible] hunc [illegible]us. ad
ducitur ergo taurus ferocissimus [illegible] vix a
centum hominibus fortissimis [illegible] trahitur
At ubi Zambri in aure eius [illegible] verbum
protulit. Continuo taurus [illegible] mugiens
oculis [illegible] expiravit. Omnes ergo
iudei vehementer [illegible] clamantes et Silvestro in
sultantes. Quibus [illegible] Non dei nomen [illegible]
certe. sed nomen [illegible] pessimi demonis nominavit.
Deus enim [illegible] solum viven
tes mortificat [illegible] et mortuos vivificat. Sola
occidere posse [illegible] vivificare non posse est leo
num serpentum [illegible]. Sed si vult ut
credam quod nomen [illegible] demonis non dei dicat
iterum et vivificet [illegible] quod occidit. Nam et de eo
scriptum est. [illegible] ego occidam. et ego vivere
faciam. Quod si [illegible] non potest. nomen demonis
absque dubio nominavit [illegible] qui viventem occi
dere potuit. mortuum vivificare non potest.
Cumque Zambri [illegible] ad suscitandum taurum aliquandiu
diebus [illegible] Dixit. Silvester. Cum
Silvester in nomine [illegible] et nos omnes in eum
credemus. Nam [illegible] pennis posset volare.

Illud enim non valeret [illegible] · O[illegible]
[illegible] ac devotius [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] nomen [illegible]
[illegible] Iesus
[illegible]
[illegible]
[illegible]
iudicet [illegible]
Post [illegible] non dico [illegible]
[illegible] venerunt · dicentes [illegible]
[illegible] · Draco iste qui est in [illegible]
et recepimus plus quam [illegible]
die interfecit gladio suo · [illegible]
[illegible] serpentis [illegible]
[illegible] virtute eum ab [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]
[illegible]
draconi[illegible]
[illegible]
[illegible] · Dominus [illegible]
[illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] in hoc loco [illegible]
[illegible]
[illegible] ad me [illegible]
[illegible] quem vos [illegible]
[illegible] itaque [illegible]
[illegible]
ad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] · invenit [illegible]
[illegible] · ut [illegible]
[illegible]
[illegible] mortuos · et eos [illegible]
[illegible] sanos · qui [illegible]
[illegible]
[illegible] romanus [illegible]
[illegible]
draconis · [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] in qua [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad honorem [illegible] · ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] · Sed est [illegible]
[illegible]
est nomen [illegible]
men preter quod [illegible] aliud sub celo in quo opor-
tet nos salvos fieri · [illegible]
in ore mel · in aure melos · et in corde iu-
bilus · [illegible]
[illegible] patet recogitanti ·
[illegible]
nomen [illegible] in evangelio manifestatur ·
Filius dei · Christus · et Iesus · vocatur filius
dei in quantum est de deo deus · Christus in quantum
est homo [illegible] in persona divina · quantum ad huma-
nam naturam assumptam · Ihesus in quantum [illegible]

xvi.

6

qr alie in mundi principio sunt facte hec in signa
in officio. qr alie facte sunt in signa et tempora. ut
dicitur Gen. i. hec ut magis viam prebet. Tercia in
duracione. qr alie sunt perpetue. hec completo offi
cio suo redit in preiacentem materiam. Cum autem
stellam vidissent gavisi sunt gaudio magno
valde. Notandum est quod quadruplex est stella
quam isti magi viderunt. scilicet stella materialis. stella
spiritualis. stella intellectualis. stella racionalis.
et stella supersubstancialis. Primam scilicet materialem
viderunt in oriente. Secundam scilicet spiritualem que est
fides invenerunt in corde. Nisi enim hec stella id est
fides prius in eorum cordibus irradiasset. neque
ad visionem prime stelle venissent. Habuerunt
enim fidem de eius humanitate cum dixerunt
ubi est qui natus est. Et de eius regali digni
tate. cum dixerunt rex iudeorum. Et de eius divini
tate. cum dixerunt et venimus adorare eum. Ter
ciam scilicet intellectualem que est angelus invenerunt
in sompnis. quando per ammoniti ne redirent ad he
rodem. licet sicut dicit quidam glosa. non angelus sed ipse
deus eos admonuit. Quartam scilicet racionalem
que fuit beata virgo invenerunt in diversorio.
Quintam scilicet supersubstancialem. que fuit christus invenerunt
in presepio. Et de hac duplici dicitur. Et intran
tes domum invenerunt et cetera. Quodlibet autem istorum
dicitur stella. De prima. psalmista. lunam et
stellas quas tu fundasti. De secunda. ecclesiastici xliii.
Species celi. id est hominis celestis gloria stellarum. id est
virtutum. De tercia. baruc baruc iii.
Stelle autem dederunt lumen in custodiis suis.
vocate sunt et cetera. De quarta. Ave maris
stella et cetera. De quinta. apocalypsis ult. Ego sum
radix et genus david. stella splendida et matuti
tina. post visionem prime stelle magi

et rem invenerunt. quam de semper possessis. Cum
do muneribus ... assent et puerum ornatum in
venissent. dona gentibus singuli. hec ei
munera obtulerunt scilicet aurum thus et mir
ram. hic exclamat augustinus dicens. O infancia
cui astra subduntur. Cuius est iste magni
tudinis et signe glorie. ad cuius pannos et an
geli excubant et sydera obsecundant et reges
trepidant et sectatores sapiencie geniculant.
O beatum tugurium. o sedes dei secunda post celum
celum ubi non lucerna sed stella. O celeste
palacium in quo habitas non gemmatus rex sed
deus incorporatus. cui erant pro mollibus tho
ris dura presepia pro laquearibus auratis
fumea culminum tecta sed siderum obse
quio decorata. Stupeo cum video pannos
et intueor celos. Estuo cum aspicio in prese
pio mendicum et super astra preclarum. Item sequitur
Quid facitis o magi. Quid facitis pu
erum lactantem adoratis in tugurio vili in
vilibus pannis. Ergo ne deus est iste. Quid
facitis quod aurum offertis. Ergo rex est iste et
ubi aula regia. ubi thronus. ubi curia re
galis frequentata. Numquid aula est stabulum
et thronus presepium. Curie frequentancia Jo
seph et maria. ... insipientes facti sunt. ut fie
rent sapientes. De hoc eciam sic dicit ylarius
in libro secundo de trinitate. parit virgo
sed partus a deo est. infans vagit. Laudantes
angeli audiuntur. panni sordent. deus ado
ratur. itaque ... dignitas non amit
titur. dum ... humilitas predicatur.
Ecce quomodo ... non tamen fuerunt
humilia ... omnis sublimia et
excelsa ... dominum sunt ...

Remigius. ut nullus ad deum vel ad regem vacuus introiret. persae quoque et chaldaei talia munera consueverunt offerre. Isti, ut dicitur in hystoria scholastica, venerunt a finibus persarum et chaldeorum ubi est flumen saba a quo et sabea dicitur regio. Tertia quae est bernardi. quia beatae virgini aurum obtulerunt pro inopie sublevatione, incensum contra stabuli fetorem, mirram pro membrorum pueri consolidatione et malorum vermium expulsione. Quarta quia aurum ad tributum, thus ad sacrificium, mirra ad sepulturam pertinet mortuorum. Per haec tria ergo intimatur regia potestas, divina maiestas et humana mortalitas. Quinta quia aurum significat dilectionem, thus orationem, mirra carnis mortificationem. et haec tria christo debemus offerre. Sexta quia per haec tria significantur tria quae erant in christo, scilicet divinitas pretiosissima, anima devotissima et caro integra et incorrupta. Haec etiam tria significantur per illa tria quae erant in archa. Nam virga quae floruit caro christi quae resurrexit. psalmus. Et refloruit caro mea etc. Tabulae ubi erant scripta praecepta, anima in qua sunt omnes thesauri scientiae et sapientiae dei absconditi. Manna divinitatis quae habet omnem saporem et omnem suavitatem. Per aurum ergo quod est pretiosius omnibus metallis intelligitur divinitas pretiosissima, per thus anima devotissima, quia thus significat devotionem et orationem. psalmus. Dirigitur oratio mea etc. Per mirram quae conservat a corruptione caro incorrupta. Admoniti autem magi in somnis ne redirent ad herodem per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Ecce quo[…] pervenerunt.

Annis

quadraginta hominibus ignotus permansit. Iste autem dicitur fuisse galienus qui fuit binomius, qui coepit anno domini cclvi. Videns ergo sanctus paulus christianis tot tormentorum genera irrogari, in heremum aufugit. Eo siquidem tempore duo iuvenes christiani comprehenduntur, quorum unus toto corpore melle perungitur et sub ardore solis aculeis muscarum, scyniphum et vesparum lacerandus exponitur. Alter vero mollissimo lecto imponitur, ubi aeris erat temperies, rivulorum sonitus, cantus avium et florum olfactus, funibus contextis floreis col[illegible] obvinctus. Sic iuvenis cingitur ut manibus vel pedibus se iuvare non posset. Adest quaedam iuvencula corpore pulcherrima et impudica ac impudice tractat iuvenem dei amore repletum. Cum autem ille in carne motus contrarios rationis sensisset, non habens arma quibus ab hoste se eruat, linguam propriam dentibus suis in duobus secuit et in faciem impudicae exspuit et sic temptationem dolore fugavit et trophaeum laude dignum promeruit. Horum et aliorum poenis sanctus paulus territus heremum petiit. Eo tempore dum antonius primum se inter monachos heremicolam existimaret, in somnis alium multo se meliorem heremum incolere edocetur. Quem dum eum per silvas requireret, obvium habuit ypocentaurum hominem equo mixtum qui ei viam dexteram demonstravit. Post modum obvium habuit animal ferens fructus palmarum, superiora [illegible] hominis, inferiora deorsum vero caprae formam habens. Quem dum ipse per deum coniuraret ut sibi quis esset diceret, respondit se esse satyrum deum silvarum secundum errorem gentilium. Postremo obviavit ei lupus qui eum ad cellam sancti pauli perduxit. Paulus autem antonium praesentiens ostium cellae clausit. Antonius

utrinque manus apponunt et in eiquas partes diuidunt. Cum autem antonius rediens iam celle sue appropinquaret, vidit angelos pauli animam deferentes, qui velociter rediens inuenit corpus pauli flexis genibus in modum crucis erectum, ita ut ipsum uiuere estimaret. Sed cum ipsum mortuum inueniret, ait. O sancta anima quod gerebas in uita in morte monstrasti. Cum autem non haberet [illegible] fodere [illegible] leones [illegible] uenerunt et pauerunt foueam. Sepulto ergo eo ad siluam redierunt. Antonius autem tunicam pauli ex palmis contextam assumpsit, quam postmodum in sollempnitatibus utebatur. Obiit autem circa annos domini ducentos octoginta. vii.

Remigius dicitur a remi quod est pascens, et geos quod est terra, quasi pascens terrenos doctrina. Vel remigius dicitur a remi quod est pastor et gyon quod est luctatio, quasi pastor et luctator. Pauit enim gregem suum predicationis exemplo conuersationis suffragio orationis. Est enim triplex genus armorum, scilicet defensionis ut scutum, impugnationis ut gladius, et munitionis ut lorica siue galea. Hic luctatus est contra dyabolum scuto fidei, gladio uerbi dei, et galea spei. Vitam eius ingignarius remensis archiepiscopus scripsit.

Remigius doctor egregius et confessor domini gloriosus a quodam heremita nasciturus taliter est preuisus. Cum enim wandalorum persecutio totam franciam deuastasset, quidem reclusus uir sanctus qui lumen oculorum amiserat pro pace ecclesie gallicane crebris orationibus dominum exorabat. Et ecce angelus domini in uisu ei astitit et ei dixit. Scito quod mulier illa nomine alina filium nomine remigium generabit, qui gentem suam a malorum incursibus liberabit. Cumque euigilasset statim ad domum aline uenit et quod uiderat enarrauit. Cum autem illa non crederet eo quod iam anus esset, ille respondit. Scias quod cum puerum ablactaueris oculos meos de lacte tuo punges et continuo michi uisum restitues. Cum autem omnia hec contigissent remigius in mundum fugit et reclusum leuauit. Crescente autem eius fama cum esset uiginti annorum ab omni populo

archiepiscopus est electus. Tante autem mansuetudinis fuit quod etiam ad mensam eius passeres ueniebant. Et de manu eius ciborum reliquias comedebant. Quodam tempore cum in domo cuiusdam matrone hospitatus fuisset et illa modicum uini haberet, remigius cellarium introiuit et super dolium crucis signum faciens [illegible] [illegible] [illegible] talis esset, nec ab uxore sua [illegible] ueniri posset, uidens quod infi[...] minorum super se uenisset [...] sua colebat notum homi[...] sibi uictoriam concederet [...] recipere. Quod cum fuisset a[...] beatum remigium adiuit et se [...] sciit. Cumque ad fontem bap[...] set, nec crisma sanctum haberet, [...] lumbi quedam ampullam [...] stro detulit, de quo regem [...] hec autem ampulla in eccle[...] et inde usque hodie reges fra[...]

Post longum tempus [...] vir prudens neptem beati remigii [...] beret et se religionis cau[...] uisset, predictum genebaud[...] laudunensem episcopum ord[...] baldus cum uxorem suam [...] ad se sepius uenire pe[...] ta colloquio animus eius [...] inflammatur et usque in pe[...] que concipiens et filium [...] nunciauit et ille confuse [...] dauit dicens. Quia puer [...] quisitus est, uolo ut lat[...] suspicio aliqua oriatur. [...] ad se uenire permisit. [...] patri flens se tum tunc ite[...] cum filiam peperisset et h[...] Ille respondit, illam fili[...] nominare. Sanctus autem ad se [...] remigium adiuit et ad pedes [...] collo suo stolam deponere [...] cum sanctus remigius ph[...]

Sartoris Register öf[ver] Hollola, Asickala, Kyby, och Tennila sochnar pro Anno ...
5 6 1

·xvi·

et ab eo quid accidat audivisset. Blande eum
consolans ipsum in quadam cellula per sep-
tem annos reclusit. et ipse interim eius ecclesiam
gubernavit. Septimo igitur anno die dominice
cene domini in oratione prostratus esset angelus domini
eidem apparuit et peccatum suum dimissum fu-
isse sibi [?] ac ut foras exire deberet
imperavit. Cui cum respondisset non possum
quoniam dominus meus remigius hoc ostium
clausit et sigillo suo munivit. angelus
ait. Ecce ut scias celum apertum esse
tibi et hostium salvo sigillo meo aperietur
statimque ut dixerat est apertum. Tunc ge-
nebaldus iactans se in medio ostii in
modum crucis ait. Et si iam dominus meus
ihesus christus ad me veniret hinc non egre-
diar nisi dominus meus remigius huc veniat
qui me reclusit. Tunc sanctus remigius
ad annunciationem angeli laudunum venit.
et ipsum in locum suum restituit. qui usque ad
obitum suum in sanctis operibus perseveravit.
Latro filius eius in episcopatum eidem successit.
qui etiam sanctus fuit. Tandem beatus remigius
multis clarus virtutibus in pace quievit.
circa annum domini quingentesimum.

Hylarius dictus est quasi hy-
laris quia in servitio dei valde hyla-
ris fuit. vel dicitur hylarius quasi ala-
rius ab altus et arys virtus quia altus fuit
in scientia et virtuosus in vita. vel hy-
larius dicitur quasi ab yle quod est materia qui pri-
mordialis materia que obscura fuit et ipse
in dictis suis magnam habet obscuritatem
et profunditatem.

Hylarius pictavis urbis episcopus re-
gionis aquitanie oriundus quasi lucifer
inter astra processit.
hic uxorem prius habens et filiam in laicali
habitu monasticam vitam ducebat. Tandem
vita et in scientia proficiens in episcopum est e-
lectus. Cum igitur beatus hylarius non solum
civitatem suam sed etiam franciam totam ab
hereticis defensaret ad suggestionem duorum
episcoporum qui heretici fuerant depravati ab
imperatore qui hereticorum fautor erat cum

beato eusebio vercellensi est in exilium relegatus.
Denique cum ubique arriana heresis pullularet
et ab imperatore licentia data esset ut omnes episcopi con-
venirent et de unitate fidei disputarent. Cum
sanctus hylarius advenisset ad petitionem
dictorum episcoporum qui eius eloquentiam ferre non pote-
rant pictaviam redire compellitur. Cum autem ad in-
sulam gallinariam que tota plena erat serpen-
tibus appropinquasset et in ipsam descendisset. omnes
serpentes ex sui visione fugabat et in medi-
o insule palum fixit. nec amplius libertas
data est eis occupare quod vetuit. tamquam pars
insule non sit terra sed pelagus. Cum igitur picta-
vis esset quendam infantem sine baptismo de-
functum suis orationibus ad vitam restituit.
Nam tam diu iacuit in pulvere donec pariter
surgerent de oratione et infans de morte.
Cum autem apia filia eius maritum vellet accipere
hylarius prius eius eam [?] et in sancto
virginitatis proposito confirmavit. quam ille cum
sic stantem firmatam et ne aliquando flecteretur
formidans dominum instantius exoravit ut eam
ad se reciperet nec ultra vivere permitteret.
quod et factum est. Nam post paucos dies ad dominum
migravit. Quod mater beate apie consi-
derans episcopum rogavit ut sibi quod et filie im-
petraret quod et fecit. et ipsam oratione sua ad
regnum premisit. Eo tempore leo papa
hereticorum perfidia depravatus dampnatus
omnium episcoporum consilium convocavit. Quibus
convocatis hylarius non vocatus advenit.
Quod audiens papa precepit ne aliquis sibi
assurgeret. nec aliquis locum daret. Cum
igitur ingressus fuisset. dixit ad eum papa.
Tu es hylarius gallus. Et ille. Non sum
gallus. sed de gallia. id est non sum in gallia natus.
sed de gallia episcopus. Cui papa. Et si tu es hyl-
larius episcopus de gallia. et ego sum leo roma-
ne sedis apostolicus et iudex. Cui hylarius.
Et si sis leo. non de tribu iuda. et si iudicas
residens sed non in sede maiestatis. Tunc papa
cum indignatione surrexit dicens. Modicum
prestolare donec redeam. et tibi quod mereris
reddam. Cui hylarius. Si non redieris.
quis mihi pro te responsurus erit. Et ille.

N° 8.

a generatione et potentie efficacia, et ab amoris
excellentia. Sic dicens: Iam longe te nobi-
lior est et genere et dignitate. Cuius mater virgo est,
cuius pater feminam nescit. Cui angeli ser-
viunt. Cuius pulcritudinem sol et luna mira-
tur. Cuius opes numquam deficiunt. Cuius divici-
e non decrescunt. Cuius odore mortui reviui-
scunt. Cuius tactu infirmi confortantur. Cuius
amor castitas est, tactus sanctitas, unio virgi-
nitas. Hec autem quinque ponit in quadam auctoritate
dicens: Cuius generositas celsior, possibi-
litas fortior, aspectus pulcrior, amor suavior
et in omni gratia elegantior. Deinde
ponit quinque beneficia que sibi sponsus
contulit et aliis sponsis confert. Scilicet quia
eas fidei anulo subarrat, multiplici vir-
tutum varietate eas vestit et ornat, et
passionis sue sanguine eas signat, vin-
culo amoris sibi eas copulat, et thesauris
celestis glorie eas ditat. Sic dicens: Anu-
lo suo subarravit me, dexteram meam et
collum meum cinxit lapidibus preciosis. In-
duit me cyclade auro contexta, et inmensis
monilibus ornavit me. Posuit signum in faciem
meam ut nullum alium preter ipsum amato-
rem admittam. Et sanguis eius ornavit genas
meas. Iam amplexibus eius castis astricta
sum. Iam corpus eius corpori meo sociatum est.
Ostendit michi thesauros incomparabiles quos michi
se daturum si in eo perseveravero repromisit.
Audiens hec insanus iuvenis lecto pro-
sternitur, et quia amore egrotaret per alta sus-
piria a medicis aperitur. Cumque pater iuvenis
eadem virgini replicaret et illa prioris sponsi
federa se violare non posse assereret, cepit
prefectus inquirere quis esset ille sponsus
de cuius se Agnes potestate iactaret. Cum-
que quidam assererent quod Christum sponsum suum di-
ceret, blandis primus sermonibus, demum terrori-
bus eam pulsat. Cui Agnes: Quidquid vis
age, quia quod queris non poteris optinere.
Ipsum enim terrentem ut blandientem similiter
deridebat. Cui prefectus: Unum est de duobus
elige: aut cum virginibus dee veste sacrifica
si tibi virginitas placet, aut cum meretri-

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] nec [illegible]
[illegible] halo [illegible]
[illegible] divi[illegible]
tam et im[illegible]
eamque [illegible]
ve melius [illegible]
Ingressa autem turpitudinis locum ange-
lum domini paratum invenit, qui locum in-
nimium claritate nimia circumfulsit sibi-
que stolam candidissimam preparavit. Sicque
lupanar locus fit orationis adeo ut omnis
dignior exiret quam fuisset ingressus, qui im-
menso lumini dabat honorem. Prefecti
autem filius cum aliis iuvenibus ad lupanar
venit et eos ad eam prius intrare invitavit.
Qui ingressi sed territi miraculo compuncti
redierunt. Quos ille miseros appellans
et ad eam furens intrans cum eam vellet
tangere, in ipsum lumen irruit. Qui cum
deo non dedisset honorem, prefocatus a
dyabolo exspiravit. Quod prefectus
audiens cum ingenti ploratu ad eam venit
et causam mortis eius diligenter sciscitatur.
Cui Agnes: Ille cuius volebat volun-
tatem perficere in eum potestatem accepit
et occidit. Nam socii eius dei viso mira-
culo territi redierunt illesi. Cui prefectus:
In hoc apparebit quod non magicis artibus
hoc egisti, si impetrare poteris ut resusci-
tetur. Orante Agnete iuvenis resusci-
tatur et Christum ab eo publice predicatur.
Unde templorum pontifices seditionem
excitantes in populo exclamaverunt: Tol-
le magam, tolle maleficam que mentes
mutat et animos alienat. Prefectus autem viso
tanto miraculo eam liberare voluit, sed pro-
scriptionem metuens vicarium dereliquit
et quia eam liberare non potuit tristis abces-
sit. Tunc vicarius Aspasius nomine iussit
eam in copiosum ignem iactari, sed in du-
as partes flamma divisa seditiosum populum
exurebat. Tunc Aspasius in gutture eius

N° 8.

[illegible]
[illegible] nobilis erat. Corpus [illegible]
corpus sancte agnetis positum. Cum quidam parentes
eius. octava die iuxta tumulum vigila
rent viderunt chorum virginum vestibus au
reis radiantem. Inter quas viderunt beatam
agnetem simili veste fulgentem et a dex
tris eius agnum candidiorem nive stan
tem. Quibus illa. Videte ne me quasi
mortuam lugeatis. sed congaudete mecum
et congratulamini quia cum his omnibus luci
das sedes accepi. Propter hanc visionem ce
lebratur festum agnetis secundo. Constan
cia virgo filia constantini lepra gravissima
laborans cum hanc visionem audisset. tumu
lum eius adiit et ibi dum in oratione persisteret
obdormivit. vidit quoque beatam agnetem
sibi dicentem. Constanter age constan
cia. si in christum credideris continuo liberaberis. ad
hanc vocem evigilans perfecte se sanatam
invenit. que baptismum recipiens super
corpus beate agnetis basilicam fecit.
et ibi virginitatem degens multas exemplo
suo ibi virgines aggregavit. Quidam
vir nomine paulus in ecclesia sancte agnetis
sacerdotii fungens officio nimia cepit
temptatione carnis urgeri. Sed cum deum
offendere nollet. a summo pontifice
licenciam petiit contrahendi. Cuius
bonitatem et simplicitatem pontifex considerans
anulum ei cum smaragdine dedit et
iussit ut ymaginem formose sancte agnetis

que in sua ecclesia depicta erat ex parte sua preciperet
ut se permitteret desponsari. Cum quod hic sacerdos
ymagini imperaret. illa continuo digitum anulo
porrigens et anulo suscepto retrahens omnem
temptacionem a sacerdote fugavit. Porro
anulus adhuc dicitur in eius digito apparere.
Alibi tamen legitur quod cum ecclesia sancte agnetis ruerent
[illegible]
reedificanda et innovanda. [illegible] sancte agnetis
committere dans quod ei anulum. iussit ut dictam
ymaginem desponsaret. quam illa extendens et re
trahens digitum desponsavit. De hac virgine
dicit ambrosius in libro de virginibus. hanc senes
hanc iuvenes hanc pueri cantant. Nemo est
laudabilior quam qui ab omnibus laudari potest.
quot homines tot precones qui martirem predicant
dum loquuntur. Stupent omnes quod iam divi
nitatis testis existeret. que adhuc arbitra
sui per etatem esse non posset. Fecit denique ut ei de
deo crederetur. cum de homine adhuc non crede
retur. quod quod ultra naturam est hoc de auctore
nature est. Idem. Novum martirii genus nondum
ydonea pene et iam matura victorie certare
difficilis habilis coronari magisterium
virtutis implevit. que iudicium habebat e
tatis. Non sic ad thalamum nupta properaret
ut ad supplicii locum leta successu gradu
festina virgo processit. Item ambrosius in pre
fatione. beata agnes generositatis oblecta
menta despiciens celestem meruit digni
tatem. societatis vota contempnat. eterni re
gis est sociata consorcio. preciosam mortem pro
christi confessione suscipiens simul est ei facta
conformis.

Al' stupent omnis

Vincentius quasi vicia incendens
vel vincens incendia vel victoriam
tenens. Ipse enim incendit id est consumpsit vicia
per carnis mortificationem. vincit incendia
suppliciorum per constantem passionem. victoriam
tenuit mundi per ipsius despectionem. Vicit
enim tria que erant in mundo scilicet falsos erro
res. immundos amores. mundanos timores.
quos vincit per sapienciam. mundiciam. et
constanciam. De quibus dicit augustinus.
vero omnibus erroribus et amoribus et timoribus

vincatur hic mundus et coronam martirii adquirunt. Eius passionem quidem beatum Augustinum asserit compilasse, quam Prudentius versibus luculenter exsequitur.

Vincentius nobilis genere, sed fide et religione nobilior, beati Valerii episcopi dyaconus fuit. Cui episcopus cum impeditioris lingue esset, vices suas commisit, et ipse orationi et contemplationi vacabat. Jussu Datiani igitur presidis Valentiam trahuntur et duro carceri mancipantur. Cum autem eos fame pene defecisse crederet, eos suo aspectui iussit astare. Quos cum sanos et gaudentes videret, iratus in hanc vocem prorupit: Quid dicis tu, Valeri, qui sub nomine religionis contra decreta principum facis? Cumque beatus Valerius leniter responderet, dixit ei Vincentius: Noli, pater venerabilis, quasi mente timida murmurare, sed libera voce exclama. Si igitur iubes, sancte pater, responsuris iudicem aggrediar. Cui ille: Jamdudum, fili carissime, loquendi curam tibi commiseram, et nunc pro fide pro qua astamus responsa committo. Tunc Vincentius conversus ad Datianum: Hactenus, inquit, a te sermo deneganda fide processit, sed nefarium apud christianorum prudentiam esse cognoscere deitatis cultum abnegando blasfemare. Tunc iratus Datianus episcopum in exilium mitti precepit, Vincentium vero tanquam contumacem et presumptuosum iuvenem, ut eius exemplo alii terreantur, in equuleo distentum omnibus membris dissipari. Cumque toto corpore dissiparetur, ait Datianus: Dic mihi, Vincenti, ubi tuum nunc miserum [...] corpus conspicis. At ille subridens [...]

verberare. Et ait Vincentius: Quid dicis, Datiane? Ecce tu ipse me vindicas, vindicas de apparitoribus meis. Cumque presens amens factus dixit carnificibus: Miseri, nichil facitis. Cur deficiunt manus vestre? Adulteros et parricidas vincere potuistis, ut nichil umquam illata supplicia celare possent, et nunc solus Vincentius vestra poterit superare tormenta? Tunc carnifices pectines ferreos usque ad intima costarum infixerunt, ita ut de eius toto corpore sanguis effluerit et solutis costarum compaginibus viscera interna paterent. Et ait Datianus: Miserere tui, Vincenti, ut possis tam pulcram recuperare iuventutem et ea que supersunt lucrari tormenta. Et ait Vincentius: O venenosa dyaboli lingua, tormenta tua non timeo, sed hoc solum vereor quod te michi fingis velle misereri. Nam quo te magis iratum video, eo amplius exulto. Nolo ut aliquid minuas de suppliciis, ut te victum in omnibus fatearis. Tunc ex equuleo depositus atque ad ignis craticulam raptus moras carnificum arguendo ad penam alacriter properabat. Craticulam igitur sponte conscendens ibidem assatur, exuritur et crematur, membris que omnibus ferree et ardentes lamine infiguntur. Unde flamma sanguine respergitur, vulnera vulneribus imprimuntur. Sal insuper in ignem spargitur, ut in corpus eius undique vulnera resiliens stridentibus [...]

eius ligno affigite. cum omni humano
solatio extensum super testas relinquite
et cum defecerit nuntiate. fiunt quod
ministri crudeles domino crudeliori. Sed
ecce rex pro quo miles penam patitur
penam commutat in gloriam. Nam tene
brosa carceris ab immensa luce depellitur.
Testarum asperitas in omnium florum suavitatem
mutatur. compedes dissolvuntur et angelorum
solatio venerando perfruitur. Cum ergo super flo
res cum angelis psallens incederet. modu
latio dulcis et mira suavitas floris per
cunctos diffunditur. perterriti custodes cum per
rimas carceris quod intus erat vidis
sent ad fidem conversi sunt. hoc audiens
datianus amens factus ait. Et quid ei
amplius faciemus. Ecce quod victi su
mus. transferatur ad lectulum et stra
mentis mollioribus reponatur. ne plus
eum gloriosum faciamus. si forte defece
rit in tormentis. sed potius recreatus
novis suppliciis puniatur. Cum igitur ad
stratum molliorem deportatus esset et ibidem
paululum quievisset. statim spiritum reddidit
circa annos domini CC.LXXXVII. sub dyocle
tiano et maximiano. Quo audito
datianus vehementer se sic victum do
lens ait. Et si non potui eum superare
viventem. puniam vel defunctum. saci
abor de pena. et si non potero invenire
victoriam. Iussu igitur datiani corpus eius
in campum ab avibus et bestiis devoran
dum exponitur. sed statim angelorum cu
stodia premunitur. et [illegible]

bestiis consumi non potuit. saltem in
pelago amarissimus belua devoretur. Nautae
ergo corpus eius in pelagus descendentes submer
gunt. sed ipsis nautis velocius littora corpus
petiit. quod a quadam matrona et quibusdam aliis
invenitur ipso revelante. et ab eis honori
fice sepelitur. De hoc martire sic dicit augustinus.
Beatus vincentius vicit in verbis. vicit in
penis. vicit in confessione. vicit in tribulatio
ne. vicit exustus. vicit submersus. vicit
ortus. vicit mortuus. Idem. Torquetur
vincentius ut exerceatur. flagellatur ut e
rudiatur. tunditur ut solidetur. exuritur
ut purgetur. Ambrosius quoque in prefatione de
ipso sic ait. Torquetur vincentius. tunditur.
flagellatur. exuritur. sed invictus pro sacro
nomine animus non concutitur. plus ardescit
igne celi quam ferri. plus nectitur amore dei
quam seculi. plus voluit placere deo quam foro. plus
diligit mori mundo quam domino. Item augustinus.
ante oculos nostros mirandum spectaculum con
stitutum est. iudex iniquus. tortor cruentus.
martir invictus. crudelitatis pietatis
que certamen. Tempore theodosii senioris
claruit qui cepit anno domini CCC.LXXXVII.
Vincentius quoque ipsi datiano
respondisse dicitur. Tormenta carceres ungu
le stridensque flamma. lamina. ac ipsa
penarum ultima mors christianis ludus est.
Tunc datianus vinctum in tortum bra
chiis sursum ac deorsum extendit compago
donec ossium divulsa membratim crepe
ret. ut plagarum vulneribus iecur retectum
palpitet. Videbat hic miles dei manus

ad parturientes. vnde Genesis: in dolore paries. Sola virgo maria benedicta est inter mulieres cui virginitati additur fecunditas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ditas. De gratia plena. sicut dicit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dulcitatis. mansuetudinis cordis. De dominus tecum. [illegible] alia quatuor que ei fulserunt e celo. quorum prima est sanctificatio. sicut iam dicit angelica salutatio. Spiritus sancti superuentio. filii dei incarnatio. Dicitur et benedicta tu in mulieribus propter alia quatuor que sicut idem dicit fulserunt in eius carne. que scilicet fuit virginitas primitiua: sine corruptione fecunda. sine grauedine grauida. et sine dolore puerpera. Que cum audisset turbata est in sermone eius. et cogitabat qualis esset ista salutatio. hic apparet laus virginis. In auditu. In affectu. et cogitatu. In auditu laudatur modestia. quia audit et tacet. In affectu verecundia. vnde turbata est. In cogitatu prudentia. Turbata est autem de angeli sermone non de eius visione. quia beata virgo angelos sepe videbat. sed numquam talia loquentes audierat. Petrus rauennas. veneit [illegible] quit angelus [illegible] in [illegible]. sed terribilis

nimium turbauit. audiuit [illegible]. Que turbata

[illegible] [illegible]

differentias [illegible]. Ille per [illegible] originem non verba sed opera [illegible] id accedit ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dubitat [illegible] [illegible] stans eius [illegible] naturalis. [illegible] [illegible] concipiat [illegible] dixit ei Spiritus sanctus [illegible] ipsum tamen conceptum Conceptus de spiritu sancto [illegible] primo propter ostensionem [illegible] [illegible] obseruatur. [illegible] verbum [illegible] .iii. sicut deus [illegible] et hec id est magis [illegible] propter ostensionem gratie [illegible] [illegible] conceptus de [illegible] que sit ex sola gratia [illegible] processerunt. et id est [illegible] propter virtutem operationis [illegible] et virtute spiritus sancti [illegible] est ambrosius. [illegible] tionis et hec est id est [illegible] tore. Motiuum est vt [illegible] naturalem. est amor [illegible] et amor mulieris [illegible] inquit que in eius corde [illegible] riter ardebat [illegible] in [illegible] mirabilia faciebat. [illegible] [illegible] Glo. Sic exponi[illegible] mine et corpore obiec[illegible] go sicut spiritus ho[illegible] diuinitatis corpore [illegible] altissimi obumbra[illegible] lux diuinitatis cor[illegible] humanitatis. vt si[illegible] hanc expositionem [illegible]

qui sic ait. Ma deus spe est nos vero
umbra sui corporis temperavit se nobis ut
p obiectum nubis carius videamus s
bum in carne. sole in nube. lume in testa.
cereum [illegible]lanterna. Sin l. g expo mini[illegible]
[illegible] modum quo de spiritu sancto conci
q. d. [illegible] virtus xpe in sno secretissimo
[illegible] [illegible] obumbrando occultavit ut sibi
consilio obumbrando occultavit ut sibi
tantum nosa habeatur et c. ac si dicat [illegible]
dine queris [illegible] mecum experieris
[illegible] scies. et felicior [illegible] scies [illegible] illo [illegible]
scies [illegible] [illegible] nunciare sui [illegible]
[illegible] quo auctore [illegible] conceptum tuis creare [illegible]
[illegible] virginale [illegible] i. ea a viciorum estu refrige
[illegible] [illegible] ecce Elyzabeth cognata tua.
[illegible] dicit ut ostendat hoc esse
[illegible] novum vicinum. Mortuor
[illegible] conceptus Elyzabeth marie
[illegible] p. b. prima e cumulus
[illegible] [illegible] confectio sciencie. Tercia p
[illegible] doctrine. Quarta obsequium
[illegible] eius dic. Ideo sterilis cog
[illegible] conceptus marie nunciatur ut dum
[illegible] miraculo additur gaudium
[illegible] [illegible]iatur. Vel ideo quia per eos di
[illegible] ut verbum mox divulgandum
[illegible] prius virgo per angelum q
[illegible] ab homine ne mater dei a co
[illegible] in crederetur. Anota si cor q in
[illegible] in ipso geruntur remansisset
[illegible] vel ideo potius. ut dum nunc
[illegible] nunc precursoris ederetur
[illegible] vero tempus et ordine et
[illegible] ipsa post modum melius scr
[illegible] [illegible] predicatoribus referret vi
[illegible] vel ideo ut audiens cognata
[illegible] et gravidam agnitur [illegible]
[illegible] obsequio. ut sic pusillo propheta
[illegible] obsequendi dno et mirabilius
[illegible] miraculum de miraculis. Item B.
[illegible] virgo responsum festinanter. o.
[illegible] responde verbum et suscipe ver
[illegible] profer tuum. et suscipe divinum.
[illegible] transitorium. et amplectere
[illegible] tuum. Surge. Curre. Aperi.

Surge per fidem. Curre per devocionem. Aperi per confessi
onem. Tunc maria expansis manibus et oculis
ad celum levatis. ait. Ecce ancilla dni. fiat m. s.
verbum tuum. B. alius in aures. alius in ore. Ali
is in manu verbum dei fuisse memoratur
marie autem factum est in aure per angelicam salutaci
onem. in corde per fidem. In ore per confessione.
In manu per contrectacionem. In ventre per incar
nacionem. in gremio per sustentacionem. in brachiis
per oblacionem. Fiat michi s. verbum tuum. B.
Nolo michi ut fiat michi aut declamatorie predicatum.
aut figuraliter signatum. aut ymaginatorie
sompniatum. aut silenter inspiratum. sed persona
liter incarnatum. corporaliter inviseratum. Sta
tim quia filius dei in utero illius conceptus est. per
fectus. perfectus homo. Et ipsa prima die con
cepcionis tante sapiencie ac potencie extitit.
quante in. xxx. anno fuit. Tunc surgens ma
ria abiit. ad Elyzabeth. Et cum eam salutasset
Johes in utero eius exultavit. Glo. Qui alin
gua non poterat animo exultante salutat.
Et sue precursionis officium inchoat. Fuit
autem in eius obsequio tribus mensibus donec Jo
hannes nasceretur quem manibus suis de terra
levavit sicut in libro historiarum legitur. Quam hec
dies ut dicitur per multa tempora amicta deus
multa operatus e. que quidam sic egregiis versibus
declaravit.

Salve festa dies que vulnera nostra coherces.
Angelus e missus. e passus in cruce xpe.
Est adam factus et eodem tempore lapsus.
Ob meritum decime cadit abel fratris ab ense.
Offert melchisedech. ysaac supponitur aris.
Est decollatus xpisti baptista beatus.
Est petrus ereptus. iacobus sub herode peremptus.
Corpora sanctorum cum xpo multa resurgunt.
Latro dulce tuum per xpm suscipit. Amen
Miles quidam dives ac nobilis seculo abrenun
ciavit. et ordinem cisterciensium intravit.
Et quia litteras nesciebat. Erubescentes monachi
tam nobilem personam inter laicos deputa
ri. dederunt ei magistrum si forte modicum ad
discere posset. et sub hac occasione inter mo
nachos permaneret. Set cum diu cum magistro
fuisset. et nichil omnino preter hec duo voca

bula. Ave maria. discere potuisset. hoc ta
nuae retinuit ut quocumque deambularet quid
quid ageret ea incessanter ruminaret. Tandem
moritur et in cimiterio cum aliis fratribus sepelitur.
Et ecce super eius tumulum speciosum excreuis
set lilium et quolibet folium. Ave maria lit
teris aureis habebat inscriptum. Currun
tes autem omnes ad tam grande spectaculum terram
de tumulo effoderunt et radicem lilii de ore
defuncti procedere repererunt. Intellexerunt er
go quanta devotione illa duo verba dixerat
quem dominus tanti honoris prodigiis illustravit.
¶ Quidam miles quoddam castrum in via com
muni habebat et omnes transeuntes sine mise
ricordia aliquando spoliabat. Virginem tamen dei cotidie
salutabat nec pro aliquo impedimento emergen
ti ab ipsa salutacione aliqua die cessare volebat.
Accidit autem ut quidam religiosus vir sanctus
inde transitum faceret et ipsum predicti mi
les continuo expoliari iuberent. Vir autem sanctus
rogavit predones ut ipsum ad dominum suum addu
cant quia ad ipsum habet secreta que proferat.
Adductus autem rogavit militem ut omnes de
familia sua et castro congregari faceret ut eis
verbum domini predicaret. Cum autem congregati
fuissent ille ait. Nequaquam hic omnes estis sed
aliquis adhuc deest. Cumque se omnes
esse assererent dicebat. Diligenter provi
dete et aliquem invenietis abesse. Tunc unus ex
clamans ait. Quod camerarius solus camerarius
non venisset. Ille autem dixit. Vere ipse est qui
solus deest. Per eum ergo cito mittitur et in medi
um deducitur. Cum autem virum dei vidisset.
revolvens terribiliter oculos caput ad instar
insani agitabat nec propius accedere aude
bat. Vir autem sanctus dei dixit ei. Adiuro te per no
men domini dei nostri ihesu christi ut quis sis nobis e
disseras et quam ob causam huc veneris palam
dicas. Cum ille clamavit. Heu adiuratus mo[x]

cepta ipsum continuo strangularem et [illegible]
malis operibus vitam finiens in [illegible]
cium die illam salutacionem diceret [illegible]
potestatem habere non potui. Ecce autem [illegible]
diem diligentius observavi et nunquam [illegible]
quin eam salutavit. non prevalui [illegible]
hoc miles audiens vehementer [illegible]
et ad pedes viri se proiciens veniam [illegible]
vit, et in melius deinceps [illegible]
tavit. Vir autem sanctus dixit demoni [illegible]
pio tibi demon in nomine domini nostri ihesu christi ut
statim abscedas et talem hactenus [illegible]
possideas. ubi nulli gloriosam dei ge[nitricem]
invocantium nocere presumas [illegible]
iussa dedit demon abscedens [illegible]

Passio christi
Passio christi fuit amara ex oblo[illegible]
illusione [illegible]
pua. et ex vilitate [illegible]
fructuosa. Dolor autem causabatur [illegible]
re ex quinque. Primo ex eo quod ipsa [illegible]
fuit ignominiosa. et hoc propter ignominiosum
locum quia in calvaria ubi male[factores]
puniebantur. propter ignominiosum supplicium
quia morte turpissima condempnatum [illegible]
Crucis enim supplicium erat latronum [illegible]
tunc crux erat multe ignominie [illegible]
immense glorie. Unde augustinus. Crux [illegible]
supplicium latronum nunc [illegible]
res imperatorum. Si tantum honorem [illegible]
tulit supplicio suo quantum [illegible]
vo suo. propter ignominiosum [illegible]
quia cum sceleratis deputatus [illegible]
bus qui primo fuit scelestus [illegible]
unus conversus est. Sed [illegible]
erat a dextris eius. [illegible]
gelio nichodemi. et alius [illegible]
s. Gestas. qui erat a sinistris [illegible]

tribus commendabat. Ecce testamentum
quod fecit in cruce pendens. Secundo ex eo quod sunt
iniusta. quia non est inuentus dolus in ore
eius. et ideo que uenit iniuste pena dolenda
venit. De tribus enim iniuste precipue
eum accusabant. videlicet quia tributum reddi
prohibebat. quia se regem dicebat. et quia
se filium dei faciebat. Contra has tres
accusationes dicimus specialiter in psalmo
recantationis tres excusationes. popule
meus etc. ubi exprobrat christus tria bene-
ficia eis collata. scilicet liberationem ab egyp-
to. Regimen in deserto. plantationem
uinee in loco optimo. quasi diceret christus. accu-
sas me de redditione tributi. potius
gratias agere debes quia liberaui te ab egypto.
Accusas me quia dixi me regem. potius
deberes gratias agere. quia regaliter paui
te in deserto. Accusas me quia dixi
me filium dei. potius gratias age quia te
uineam meam elegi et in loco optimo
te plantaui. Tercio ex eo quod sunt ab
amicis expectatus. Tolerabilior enim
esset dolor si pateretur ab hiis quibus aliqua
de causa [illegible] deberet esse eis inimicus.
uel ab hiis qui essent alieni et extranei
uel ab hiis quibus aliqua incommoda intu-
lisset. Sed patitur ab amicis. id est ab hiis
[illegible] deberent esse sui amici. Ieremias. a proxi-
mis. id est ab hiis de quorum stirpe natus est.
De [illegible] hiis duobus in psalmo. Amici mei etc.
Job [illegible] xix. Noti mei quasi alieni recessere
[illegible] a me. Ieremias. ab hiis quibus multa
[illegible] Job. xviii. Mutatus
[illegible] etc. [illegible] bone [illegible] quod dulciter
[illegible] in diebus conuersatus es. quia bona et ha-
bundantissima eis largitus es. quod dura
et aspera pro eis passus es dura uerba. du-
[illegible]

bullit oleum caritatis. Ieremias. Traditus est
ibi multis uerberationibus et inde sacratissimum
corpus pectus et caput flagella senserunt.
Quinto ex eo quod sunt vniuersalis. quia per omnes partes
et omnes sensus. primo enim sunt hic dolor in o-
culis. quia lacrimatus est. sicut dicit Ioh. xi. b.
ascendit in altum ut longius audiretur.
fortiter exclamauit ut nullus excusaretur.
clamori lacrimas addidit ut homo compateretur.
Illas autem lacrimas bis fudit. scilicet in resuscitatione
lazari. et super urbem. ita quod lacrime prime fu-
erunt amoris. unde Iudei cum uidissent
eum lacrimantem. dixerunt. Ecce quomodo
amabat eum. Secunde fuerunt compassionis.
Sed hec tercie fuerunt doloris. Secundo sunt in
auditu cum ei scilicet obprobria et blasphemie irroga-
te sunt. Christus enim quattuor specialiter habuit
in quibus obprobria et blasphemias audiuit.
Habuit enim excellentissimam nobilitatem. quia
quantum ad diuinam naturam sunt eternum re-
gis. et quantum ad humanam de regia stirpe ge-
nitus. ita quod etiam in quantum homo rex re-
gum. et dominus dominantium. habuit ineffabilem
ueritatem. quia ipse est via. ueritas. et vita.
unde de se ipso dicit. Sermo tuus ueri-
tas est. filius enim est sermo. seu uerbum
patris. habuit insuperabilem potestatem. quia omnia
per ipsum facta sunt. et sine ipso factum est nichil.
Habuit singularem bonitatem. quia nemo bo-
nus nisi solus deus. In hiis christus audiuit ob-
probria et blasphemias. primo quo ad nobi-
litatem. Matthei xiii. Nonne hic est filius fab-
ri. Nonne mater eius dicitur maria. etc. Secundo
quo ad potestatem. Matthei xii. hic non eicit
demonia nisi in principe demoniorum. Item Matthei
xxvii. alios saluos fecit. se ipsum non
potest saluum facere. Ecce dicunt ipsum
impotentem. cum tamen adeo potens existeret.
[illegible] persecutores suos sola uoce prostrauit. [illegible]

futuram sperc. nisi eam in exemplo precessisse
uideret. Et propter hoc dicit apostolus. quod si christus resurre
xerit. et nos resurgemus. quia eius resurrectio
est causa exemplaris nostre resurrectionis.
Gregorii. Exemplo docuit monstrauit quod p[...]
misit in premio. ut sicut ipsum re[...]surr
rexisse fideles agnoscerent. ita in se ipsis
in fine mundi premia resurrectionis sperarent.
Item non plusquam triduanam mortem esse volui
t ne si in illo resurrectio differretur. a no
bis omnino desperaretur. Item habemus resur
rectionis nostre spem. considerata gloria capitis.
nostri. Circa quintum propter quod christus resurrexit.
sciendum est quod propter .iiii. magnas utilitates
nostras surrexit. Est eius resurrectio operans iusti
ficationem peccatorum. docens nouitatem morum.
Generans spem de futura remuneratione
et creans formam omnium. De primo Ro. iiii.
Traditus est propter delicta nostra. et resurrexit propter
iustificationem nostram. De secundo. Ro. vi. Sicut
christus resurrexit a mortuis per gloriam patris ita
et nos in nouitate uite ambulemus. De
tercio .i. petri .i. Qui propter magnam misericordiam
suam resuscitauit nos in spem uiue per resurrectionem
ihesu christi a mortuis. De .iiii. .i. co. xv. christus
resurrexit a mortuis primitie dormien
tium. quoniam quidem per hominem mors. et per hominem
resurrectionem mortuorum. Et nota quod sicut
patet per predicta. christus in sua resurrectione. .iiii. habet
priuilegia. Primum est quod nostra resurrectio usque in finem mun
di differtur. sua uero tercia die celebrata
est. Secundum. quia nos per ipsum resurgimus. ille
uero per se. Unde ambrosius. Quomodo potuit
adiutorium sui corporis querere suscitandi.
qui alios suscitauit. Tercium est quia nos in
cineramur. sed corpus eius cinerari non
potuit. Quartum est quia sua resurrectio est nostre
resurrectionis causa efficiens exemplaris et sa
cramentalis. De sexto. cum glo. suppo

est quod ipsa die resurrectionis .v. vicibus
apparuit. et aliis diebus sequentibus aliis
.v. vicibus. Primo enim apparuit marie ma
gdalene. Jo. xx. Item mar. ulti. Sur
gens mane prima sabbati. apparuit primo
marie magdalene. et est que typum
gerit penitencium. uoluit autem apparere
primo marie magdalene. quatuor de causis.
Primo. quia ardencius dilexerat. Luc.
vii. Dimissa sunt ei peccata multa quoniam
dilexit multum. Secundo ut ostenderet
se mortuum pro peccatoribus. mat. ix. Non
ueni uocare iustos. sed peccatores ad pe
nitenciam. Tercio. quia meretrices
precedunt sapientes in regno celorum.
mat. xxi. Amen dico uobis. quia mere
trices. et cetera. Quarto ut sicut mulier fu
it nuncia mortis. ita esset nuncia uite et
glorie. Quinto ut ubi habundauit delic
tum superhabundaret et gratia. sicut dicitur
Ro. v. Secundo apparuit mulieribus rede
untibus a monumento. quando dixit eis
auete. Que accesserunt et tenuerunt
pedes eius. mat. ulti. et typum gerunt
humilium quibus dominus apparet cum uone sex
cum uone affectus. quia tenuerunt pedes
eius. Tercio apparuit symoni. sed ubi aut
quando nescitur. nisi forte cum rediret a
monumento cum iohanne. Potuit enim
esse quod petrus alicubi a iohanne diuerterit
ubi ad sibi apparuit. Luc. ulti. uel forte
quando monumentum solus intrauit sicut
dicitur in ystoriis scolasticis. uel forte in cauea
seu spelunca. Dicitur in eadem ystoria
quod quando christum negauit. fugit in cauea
que modo dicitur gallicantus. in qua u
dicitur per tres dies sicut scriptum est ex eo quod christum
negauit. et ibi christus ei apparuit. et eum con
fortauit. petrus autem [...]

habes et da pauperibus etc. Quinto ap
paruit discipulis congregatis in unum et
significant religiosos cum foribus quinque
sensuum clausos Jo. xx. hec quinque appari
ciones ipsa die resurrectionis sue fecit. et
has representat sacerdos in missa quum
quinquies se vertens ad populum. sed tertia ver
sio est cum silentio que significat tertiam
apparicionem Petri quia nescitur ubi vel quando
facta sunt. Sexto apparuit viii die
discipulis congregatis presente Thoma
qui dixerat se non credere nisi videret et significat
hesitantes in fide. Jo. xx. Septimo dis
cipulis piscantibus Jo. ult. et significat pis
cantes predicantes qui sunt piscatores
hominum. Octavo discipulis in monte
Thabor Mt. ult. et significat contemplantes quia
in predicto monte transfiguratus fuit. Nono
undecim discipulis recumbentibus in ce
naculo ubi incredulitatem eorum et duri
ciam cordis exprobravit. Mr. ult. per quos
intelligimus peccatores in undenario trans
gressionis positos quos deus aliquando visitat.
Decimo et ultimo apparuit discipulis exi
stentibus in monte oliveti. Luc. ult. per quos
significantur misericordes et mites oleum dili
gentes. De hoc loco ascendit in celum.
quia pietas ad omnia valet promissionem
habens etc. i. Thi. iiii. Sunt et alie
tres apparitiones que referuntur in ipsa die
resurrectionis facte. sed tamen hoc textum non
habetur. Prima quia apparuit Iacobo iusto
i. Iacobo Alphei de qua apparitione infe
rius in legenda ipsius Iacobi. Alia est
quod ipsa die dicitur apparuisse Ioseph sicut le
gitur in evangelio Nichodemi. Nam
cum audissent iudei quod Ioseph corpus
Ihesu a Pilato petisset et ipsum in monu
mento suo posuisset indignati adver

complexus est et osculum dedit et inde salvis sigil
lis eum educens in domum suam in Arimathiam
eum adduxit. Tertia est quia ante ceteros virgini
gloriose apparuisse creditur. licet hec ab evangelistis
subtaceatur. hoc romana ecclesia approbare videtur.
que [hole] statim ipsa die apud sanctam Mariam ce
lebrat stationem. Si enim hec ideo non creditur.
quia nullus evangelista testatur consequens est ut
post resurrectionem suam nunquam sibi apparuit quia
vel quando nullus evangelista continet. sed ab
sit ut talem matrem talis filius tali negligen
cia dehonoraverit. Ideo forsitan hoc evangeli
ste subticuerunt quia eorum fuit officium solum in
resurrectionis testes inducere. matrem autem ad
testificandum pro filio inducere eos non decuit. Si
enim verba extranearum feminarum deliramenta visa
sunt. quanto magis matrem pro filii amore
crederent delirare. hoc evangeliste scribere nolu
erunt. sed pro constanti reliquerunt. Debuit
enim matrem primo de resurrectione letificare.
que amplius ceteris dolebat de morte.
ne matrem primo qui sic alias consolari festina
vit. hoc etiam testatur Ambrosius in libro iii de virgi
nibus dicens. Vidit maria resurrectionem domini et prima
vidit et credidit. vidit magdalena quamvis adhuc
ista nutaret. Sedulius quoque agens de ap
paritione sic dicit. semper virgo manens hu
ius se visibus adstans luce palam domino prius ob
tulit. De septimo autem et ultimo scilicet quod s
anctos qui erant in limbo Christus eduxit et quid ibi
egit evangelium aperte non explanavit. Augustinus
tamen in quodam sermone et Nicodemus in suo
evangelio aliquatenus hoc ostendunt. Ait enim
sanctus Augustinus. Mox ut spiritum Christus tradidit in
unita sibi deitate anima ad inferiorum profunda des
cendit. Cum ergo tenebrarum terminum quasi predo
depredaturus splendidus ac terribilis attigisset
aspicientes eum impie ac tartaree legiones
terreri inquirere ceperunt dicentes. Unde

non solum iam supplicia non uerentur. Verum
et alios de uinculis nostris absoluit. Ecce ipsi
qui sub nostris solebant suspirare tormentis.
insultant nobis de perceptione salutis. et non
solum iam michi uerentur. sed insuper nobis
minantur. Numquam hic sic mortui tumuerunt.
nec aliquando potuerunt sic esse leti captiui. ut
quid huc istum adducere uoluistis. O prin
ceps tu perit omnis leticia tua. In luctum con
uersa sunt gaudia tua. Dum tu xpm sus
pendis in ligno. ignoras quanta dampna sus
tineas in inferno. Post istas crudeles uoces
infernalium. ad imperium domini omnis ferrei con
fracti sunt uectes. Et ecce innumerabiles
sanctorum populi eius genibus prouoluti lacrimabili
uoce dicebant. Aduenisti redemptor mundi. ad
uenisti quem desiderantes cotidie expectabamus.
Descendisti pro nobis ad inferos. Noli nos
deesse cum reuersus fueris ad superos. Ascen
de domine Ihesu inferno despoliato. et auctore
mortis suis uinculis retento. redde iam le
ticiam mundo. Succurre inquiunt. iam
seuas extingue penas. et miserando resol
ue captiuos. Dum hic es absolue reos
dum descenderis defende tuos. hec Augustinus.

In euangelio nichodemi legitur quod ca
rinus et leucius filii symeonis senis cum
xpo resurrexerunt. et anne et cayphe et ni
chodemo. et ioseph et gamaliel. ad eorum
aduentum que xpc apud inferos gessit nar
rauerunt dicentes. Cum essemus cum patri
bus nostris in caligine tenebrarum subito factus
est aureus solis color. purpureaque et re
galis lux illustrans super nos. statim quod
humani generis adam pater exultauit.
dicens. Lux ista auctoris luminis est
sempiterni. qui nobis promisit permittere
coeternum lumen suum. Et exclamauit
ysaias dicens. hec est lux patris filius dei
sicut predixi cum essem uiuus in terris.
Populus gentium qui ambulabat in te
nebris uidit lucem magnam. Tunc super
uenit genitor meus symeon et exultans dixit.
Glorificate dominum quia ego infantem xpm na
tum in manibus suscepi in templo. Et
compulsus spiritu sancto dixi. Nunc uiderunt
oculi mei salutare tuum. etc. Et uos ...
etc. et post hec uenit quidam heremicola
et interrogatus a nobis quis esset. dixit. Ego
sum iohannes qui xpm baptizaui. et ante faciem
eius iuas parare uiam eius preiui et ipsum digi
to ostendi dicens. Ecce agnus dei.
Ecce etc. et descendi nunciare nobis quia
in proximo est uisitare nos. Tunc seth di
xit. Cum uenissem ad portas paradisi ro
gare dominum ut transmitteret michi ange
lum suum ut daret mihi de oleo misericordie et per
ungerem corpus patris mei ade. Cum essem
infirmus apparuit mihi michael angelus
dicens. Noli laborare lacrimis orando
propter oleum ligni misericordie. quia illo nullo modo poteris
eum accipere. nisi quando completi fuerint
quinque milia quingenti anni quibus
hoc audientes omnes patriarche et prophete can
tauerunt magna exultacione. Tunc
sathan princeps et dux mortis dixit ad
infernum. prepara te. suscipere Ihesum qui se
iactatur filium dei esse et homo est timens
mortem. dicens. Tristis est anima me
a usque ad mortem. et multos quos feci cecos
sanauit. et claudos erexit. Respondens
infernus dixit. Si potens es tu quantus
est homo ille Ihesus qui timens mortem
potencie tue aduersatur. Nam si dicit
se timere mortem. capere te uult et ue
tibi erit in sempiterna secula. Cui sathan.
Ego ipsum temptaui. et populum aduersus
eum excitaui. lanceam exacui. fel
et acetum miscui. lignum crucis preparaui.
et in proximo est mors eius. ut perducam
eum ad te. Cui infernus. Ipse ne est qui
suscitauit lazarum quem tenebam. Cui
sathan. Ipse est. Cui infernus. Coniuro
te per uirtutes tuas et meas. ne perducas
illum ad me. Ego enim cum audiui
imperium uerbi eius. contremui nec
ipsum lazarum tenere potui. sed excuciens
se ut aquila super omni agilitate saliens
exiuit a nobis. Et cum hec loquerentur
facta est uox ut tonitruum. dicens.

T[illegible]tas principes uestras et ele[uamini] por[te]
[illegible]ales et introibit rex glorie. Audiens uocem
[illegible] ei uer
[illegible]
[illegible] dicens. Cognoscens
[illegible] qui [illegible] patres regem glorie.
[illegible] in lingua dixit [illegible]
[illegible] uidens infernus quod dua
[illegible] exclamauit. Quis est iste
[illegible] dauid. Dominus fortis et po
[illegible] potens in prelio ipse est rex glorie.
[illegible] rex glorie superuenit et eternas tene
[illegible] illustrauit. Extendens dominus manum
et [illegible] dexteram ade dixit. Pax tibi
[illegible] filiis tuis iustis meis. Et
[illegible] dominus ab inferis et omnes sancti secuti sunt eum.
[illegible] Dominus autem tenens manum ade tra
[illegible] michaeli angelo et introduxit eum
[illegible]sum. Quibus occurrerunt duo
[illegible] dierum. Et interrogati sunt
[illegible] Qui estis uos qui nobiscum
[illegible] mortui fuistis et in paradiso
[illegible] collati estis. Et respondit
[illegible] Ego sum enoch qui huc
[illegible]tus sum. Hic autem est helyas qui
[illegible] assumptus est et adhuc
[illegible] non gustauimus. Sed in aduen
[illegible] antichristi reseruati sumus cum eo preli
[illegible] et ab eo occidendi et post tres dies
[illegible]dium die in nubibus assumendi.
[illegible] hec diceret. Ecce superuenit ali
[illegible]tans in humeris signum crucis
[illegible] interrogatus quis esset dixit. Ego
[illegible] fui. Et cum ihesum crucifixum ui
[illegible] ipsum esse creatorem et oraui
[illegible] Memento mei domine cum ue
[illegible] in regnum tuum. Et dixit michi.
[illegible] Hodie mecum eris in pa
[illegible] dedit michi istud signum crucis di
[illegible] portans ambula in paradisum.
[illegible] non dimiserit te ingredi angelus
[illegible] paradisi ostende illi signum crucis
[illegible] ad eum. Ego ipse qui nunc cruci
[illegible] transmisit me. Et cum hec
[illegible] occurrerunt angelo statim a

periens introduxit me et ad dexteram paradisi
collocauit me. Cum hec carinus et leucius
locuti fuissent subito [illegible]
[illegible]
augustinus [illegible]
aut [illegible]
deitate resplenduit. [illegible] tauro
res talia inter se uidebant [illegible] potencia metu s
cumbente immutauerunt. Cuius namque
est iste terribilis et nimio splendore co
ruscus. Nunquam talem mundus excepit tartarus
nunquam in nostram cauernam talem uomuit
mundus. Inuasor est iste non debitor. Ef
fractor est et destructor. Non peccator sed pre
dator. Iudicem intuemur non supplicem.
Venit pugnare non succumbere. Eripere
non manere.

Secundus dicitur quasi secundans id est se ho
nestate morum componens. Vel secundus
quasi se condans id est obsecundans id est
diuinis mandatis obtemperans. Vel secundus
quasi secum dux. Siue ei secum dux. Quia in eo
sensualitati ducatum bonum prebuit et ipsam ad omne
opus bonum adduxit. Vel secundus dicitur respec
tu primi. Duo enim sunt martyria ad uitam
primum per penitencie lamentum. Secundum per mar
tyrium. Iste autem martyr preciosus non solum
uenit per primam sed etiam per secundam.

Secundus miles strenuus.
Et christi athleta egregius et martyr
domini gloriosus in ciuitate astensi mar
tyrio coronatus est. Cuius gloriosa presencia
predicta ciuitas illustratur. Et eo uelut sin
gulari patrono letatur. Vbi a beato calo
cero qui a sapricio prefecto in ciuitate astensi
in carcere tenebatur fidem christi edoctus est.
Cum igitur beatus marcianus in terdonensi ciuita
te detineretur in carcere sapricius illuc perga
re uoluit ut eum faceret immolari. Secundus
tanquam causa solacii est profectus uirum marty
rium uidere desiderans. Cum ergo extra
ciuitatem astensem fuissent. Columba super
secundum descendit et capiti eius insedit.
Cui dixit sapricius. Vide secunde quo
modo dii nostri te amant ut etiam aues

venerat Romam ad beatum Petrum addu
xit ut eum Aquilegie in episcopum consecraret.
Suscepto itaque Ermagoras pontificatus
officio Aquilegensem ecclesiam optime gu
bernasset, tandem ab infidelibus capitur et ibi
dem martirio coronatur. Marchus vero
a beato Petro Alexandrie missus est. Ibi
primus verbum dei predicavit. In primo
autem introitu suo Alexandriam ut ait Philo
disertissimus Iudeorum maxima multitu
do in fide et devotione et continentie obser
vantie coadunata est. Papias quoque Ie
ropolitanus episcopus valde preconia eius
preclara perpulchro deluciat stilo. Petrus
vero Damiani de eo sic ait: Tantam ei deus a
pud Alexandriam gratiam prerogavit ut
omnes qui tunc ad fidei rudimenta conflu
erent mox per continentiam ac totius con
versionis sancte instantiam tamquam ad mona
stice professionis fastigium pervolarent. Ad
quod non tam miraculorum prodigiis non modo
predicationis eloquiis sed etiam eximiis
provocabat exemplis. Et ut ita factum est ut
post mortem ad Ytaliam denuo sic reverteretur
ut terra in qua datum est sibi evangelium scribere
sacras mereretur eius reliquias possidere.
Beata es Alexandria triumphali eius sangui
ne purpurata. Felix et tu Ytalia corporis hu
ius thesauro ditior effecta. Tante autem humili
tatis fuisse dicitur ut pollicem sibi ampu
taverit ne ad ordinem sacerdotii pos
set humano iudicio promoveri. Verumptamen
dispositio dei et auctoritas sancti Petri preva
luit qui ipsum episcopum Alexandrinum constitu
it. Mox autem ut Alexandriam est ingressus
subito calciamentum eius ruptum est atque
solutum. Quod in spiritu intelligens ait: Vere
expeditum fecit deus iter meum nec me
Sathanas impedire poterit quem a operibus
mortuis dominus iam absolvit. Videns autem
Marchus quendam veteria consuentem eidem
calciamentum tradidit consuendum. Quod [illegible]
[illegible] qui cum faceret sinistram manum
graviter [illegible] ac [illegible]

[illegible] cepit: Unus deus. Quo audito
vir dei ait: Vere prosperum fecit dominus iter
meum. Fecit quoque lutum ex sputo [illegible] manum eius
unxit et continuo sanitati restituitur. Videns
homo ille tantam efficaciam [illegible] domum
suam illum introducit et quis esset vel un[de]
percunctari cepit. At ille se [domini Iesu] Christi
servum confessus est. Cui ille ait: Vellem
ego videre eum. Et Marchus: [Ego] eum
tibi demonstrabo. Incipiens quoque Marcus ipsum
evangelizavit ei et ipsum cum omnibus
suis baptizavit. Audientes autem viri civi
tatis illius quendam Galileum [illegible] deorum
sacrificia contempnere advenisse [insi]di
as posuerunt. Quod ille ignoscens [illegible] illum
quem curaverat qui dicebatur [A]nianus i[n]
[illegible] episcopum ordinavit et ipse [in Penta]poli[m]
perrexit. Et cum ibidem duobus [annis] mansis
set iterum Alexandriam rediit et fideles [multi]
plicatos invenit. Pontifices [autem] templo
rum eum comprehendere conantur. Cum autem
in sollempnitate paschali [beatus] Marcus
missam celebraret, convenientes illuc
omnes et funem in collo eius [mittunt] ipsum
per civitatem trahebant dicentes: [Traha]
mus bubalum ad loca bub[ali]. Carnes
eius in terram fluebant et san[gui]ne la
pides rigabantur. Post hec in carcerem re
cluditur et ibidem ab angelo [confor]tatur.
Sed et ipse dominus Iesus Christus eum visitavit et ei
[illegible] confortavit dicens: Pax tibi Marce
evangelista meus, noli timere quia e[go]
tecum sum ut eruam te. [Mane] facto [illegible]
nem in collo eius inicientes et huc
illuc quoque trahentes eum [illegible] clama
mantes: Trahite bubalum [ad l]oca bu
bali. Ille autem deo gratias [agens] clamabat
dicens: In manus tuas domine commendo
spiritum meum. Et hec dicens spiritum
exalavit circa annum domini [illegible] sub
Nerone. Cum autem pagani vellent eum
comburere, subito aer turbatur, grando
exoritur, [illegible]
[illegible]

[illegible] et sanctum corpus ipsius intactum
relinquerunt. Christiani vero corpus eius
rapientes et in ecclesia cum omni reveren-
cia sepelierunt. Fuit autem beatus marcus lon-
go naso, subducto supercilio, pulcher
oculis, recalvaster, prolixa barba, habi-
tudinis optime, etatis medie, canos
aspersus, affectione continens, gratia dei
plenus. Beatus vero ambrosius de
eo sic ait. Cum beatus marcus innumeris
coruscaret miraculis, contigit ut sutor
cui calciamentum suum dederat corrigendum
sinistram sibi in eius labore perforaret.
hic cum inflicto vulnere unus deus cla-
maret, dei famulus audiens letus assumpto
luto et sputo factum accepit eique manum
inunxit, sanamque illico reddidit et illum
convertit. Nempe predicatur e-
vangelium simul imitatur miraculum,
[illegible] a cecitate illuminati
a domino facti est. hec ambrosius. ¶ Anno
ab incarnatione domini cccc.lxvii. vene-
ti corpus sancti marci de alexandria vene-
cias transtulerunt, ubi ecclesia in honore
beati marci mire pulchritudinis fabricata est.
Quidam namque mercatores veneti qui
alexandriam pervenerunt duos presbyteros cu-
stodes corporis beati marci precibus et promissis
donis induxerunt ut occulte corpus
illud tolli permitterent et venecias navi
portarent. Verum cum corpus de tumu-
lo levaretur, tantus odor totam alexan-
driam sic perfudit, ut omnes unde tanta
posset odoris suavitas mirarentur.
Cum autem navigarent et quale corpus sancti
marci deferrent aliis navibus revelas-
sent, unus illorum ait: Forsitan alicuius
egipcii corpus nobis datum defer-
tis, et vos corpus sancti marci deferre
putatis. Continuo autem navis in qua
erat corpus sancti marci per se ipsam mira
celeritate se vertit et in navem in qua
ille residebat insurgens latus per-
cussit, nec prius cum omnibus desistens

donec omnes ibidem se corpus sancti marci credere
acclamarent. Cum quadam nocte naves
cursu velocissimo ducerentur et naute tem-
pestate quassati et tenebris obvoluti quo per-
gerent ignorarent, sanctus marcus cuidam
monacho custodi corporis sui apparuit dicens:
Dic hominibus istis ut velociter vela de-
ponant, quia non longe a terra distant. Quibus
depositis mane facto se iuxta quamdam insulam
invenerunt. Verum cum per littora diversa tran-
sirent et sanctum thesaurum omnibus occulta-
rent, venientes incole clamabant: O quam
beati estis qui corpus sancti marci portatis, sini-
te ut ipsum suppliciter adoremus. Quidam
nauta adhuc omnino incredulus a demone
arripitur et tamdiu vexatur, donec ad cor-
pus adductus se credere fateretur. Cum
liberatus gloriam deo dedit et beatum marcum
in devotione magna deinceps habuit. Quodam
tempore dum corpus sancti marci intra quandam
columpnam de lapidibus marmoreis
fratrum paucis consciis esset repositum ut i-
bi cautius servaretur, contigit ut testibus
illis ex hac luce sublatis nemo ubi nam
sanctus esset thesaurus posset agnoscere nec
aliquibus indiciis inveniret. Fuit exinde plan-
ctus in clericis, desolatio ingens in laicis,
meror immanis universis. Formidabat
siquidem plebs devota ne patronus tam
inclitus furtive fuisset sublatus. Indicto igitur
ieiunio sollempni indicitur processio
sollempnior ordinatur. Et ecce cunctis
videntibus et stupentibus lampades a co-
lumpna prosiliunt. Et archam ubi cor-
pus eius latebat omnibus evidenter os-
tendunt. Mox devotas laudes agunt
creatori omnium qui sunt eis dignatus est
revelare patronum. Dies quoque illa il-
lustrata tanti prodigii gloria annis de-
currentibus postea sit festiva. ¶ Iu-
venis quidam cancri morbo simul
a vermibus corrodentibus cruciatus cepit
beati marci auxilium implorare devote.
Et ecce sibi dormienti quidam in habitu peregrino

·hon·

15

habitu insignitus apparuit qui gradu concito
ad navem pergere videbatur. Cum ab eo interro-
gatus quis esset et a quo tam velociter festi-
naret, Marcum se esse asseruit qui tam velo-
citer festinaret ut eandem navem se invoca-
ntem in periculo subveniret. Extensa ergo ma-
nu infirmum erigit, qui mane evigilans
penitus se sanatum sensit. Post modicum
navis illa portum veniens intravit nar-
rans et suum periculum et Marci adiutorium
pro utroque sibi beneficio. Ad gratiarum actionem extol-
litur et in sancto suo Marco deus mirabilis
predicatur. Dum quidam venatores vene-
ti super quandam navem Saracenorum Alexandriam pergerent
et imminens periculum evadere viderent,
mox super scapham ascendunt et funes preci-
dunt. Statim ergo navis a vi fluctuum re-
soluta perit, et universos Saracenos un-
da vorax involvit. Unus autem ex eis be-
atum Marcum invocans voto quo potuit
se astrinxit quod si suum sibi ferret auxilium
et sacrum baptisma susciperet et ipsius limi-
na visitaret. Mox ibi vir sibi splendidus
quidam apparuit qui ereptum de fluctibus in
scapha cum ceteris collocavit. Ille autem Alexandriam
veniens, sed liberatori suo ingratus exi-
stens, nec ad sancti Marci festinat limina
nec nostre fidei suscepit sacramenta. Cui de-
nuo Marcus apparuit et ipsum de ingratitu-
dine increpavit. Rediens ergo ad se Vene-
cias venit et ibidem sacro baptismatis fon-
te renatus et Marcus appellatus, et in
Christum perfecte credidit et in bonis operibus vi-
tam finivit. Quidam dum in sum-
mitate campanilis sancti Marci de Veneciis
quoddam opus exerceret, subito cadit in
[illegible]

corpus sancti Marci visitare vellet, et domino
suo licenciam impetrare non posset, [illegible] ti-
morem carnalis domini timori [illegible] pre-
posuit, et [illegible] salutato domino ad sanctum [illegible]
dum devotionis accessit. Quod dominus [illegible] ferens
ipsum revertentem exoculari [illegible]
Faventes quidam crudeli domino eum [illegible]
sacrilegi et dei famulum sanctum Marcum
invocantem ad terram proiciunt [illegible]
palos oculis effodiendis apponunt [illegible]
nichil palorum proficiebant conatus [illegible] quia
inhebescebant subito fracta [illegible]
ergo ut securibus crura frangantur et pe-
des precidantur. Sed in eam [illegible]
ferrum securium penitus mollescit [illegible]
bunt. Iubet malleis ferreis os et dentes
contundi. Sed ferrum sue immunitatis [illegible]
nescitur et dei potencia hebetatur [illegible]
dominus videns et stupens veniam petiit
et cum servo sepulcrum sancti Marci cum devo-
cione congrua sedula visitavit. Mi-
les quidam in prelio sic vulneratus in bra-
chio ut manus abrachio penderet
adeo ut ipsam precidendam medici et a-
mici consulerent. Ille vero erubescens
fieri mancus qui consueverat esse
tam probus manum in locum suum resti-
tutam pannis sine medicamine al-
ligari fecit. Invocans ergo beati Marci suf-
fragia et manus sine continuo pri-
stine sanitati restituta. Sola cicatri-
x remansit et in tanti miraculi et
talis beneficii monumentum. Alius
quidem miles [illegible]
[illegible]
[illegible]

cum XL dies peregisset, ibidem in imo
afficeretur tedio, tandem se cotidiano se
ieiunio macerans beatum Marcum patronum suum
invocavit. Qui sibi apparens dixit ut
de carcere securus abscederet. Ille vero
admirans pre tedio neglexit parere
iussionibus, sed existimans delusionibus
se deludi. Veniens secundo et tandem tertio
sibi apparuit et eadem similiter imperavit.
Quod advertens ille et hostium apertum
inveniens de carcere securus exiit
et instar Sampsonis compedes mox confregit.
Ibat igitur die media per medium custodum
ceterorumque omnium, ita ut ipse cunctos
videns a nemine videretur. Qui ve-
niens ad sancti Marci tumulum exsolvit
debitum devote gratiarum. Cum totam
Apuliam sterilitas magna invaderet,
nec terram illam benedictionibus plu-
via irrigaret, revelatum est quod tali
plaga paciuntur, ita eo quod sancti Mar-
ci sollempnitas non colatur. Unde igitur
beatum Marcum invocantes et festum eius
sollempne se celebraturos promitterent,
sterilitatem ab eis Marcus depulit
et in statu habundanciam ministravit,
dans eis salubritatem aeris et pluviam
congruentem. ¶ Circa annum domini
M. cc. xli. apud Papiam in conven-
tu ordinis fratrum predicatorum fuit quidam
frater religiose ac sancte vite nomine
Iulianus natione Faventinus, iu-
venis corpore, sed senius in mente,
qui infirmitate ultima laborans
a priorem domus super statu suo re-
quisisset, et ille morientem se [...]

de carcere aliam mea et c. Insuper ego ho-
quis me liberavit de ... mor... huius. Iuxta
hec ille de levi sompno evigilantes vidit be-
atum Marcum ad se venisse et se iuxta
eius lectulum collocasse. Et ecce vox ad
eum dicens: Quid ibi agis o Marce? Et
ille: Ad morientem istum accessi, quia deo eius
ministerium est acceptum. Et iterum vox ad
eum: Quare inter ceteros sanctos ad eum ma-
xime venisti? Et ille: Quia in me specialem
devocionem habuit, et locum ubi corpus me-
um quiescit devocione sedula visitavit,
et ideo veni eum in hora sui exitus visita-
re. Et ecce quidam albati totam domum
impleverunt. Quibus ait Marcus: Ad quid ve-
nistis? Et illi: Ut istius animam
in conspectu domini presentemus. Evigi-
lans autem predictus frater priorem domus
a quo ego ista audivi, continuo misit et
omnia que viderat sibi recitans cum multo
gaudio in domino feliciter obdormivit.

Marcellinus
annis ix. et mensibus
quatuor romanam rexit ecclesiam.
Hic iussu Dyocleciani et Maximiani ca-
ptus ad sacrificandum adducitur. Cum
autem non assentiret et ex hoc diversorum
tormentorum genera sustinere deberet,
metu passionis duo grana incensi in
sacrificio posuit. Tunc magna ad eos
infidelium leticia, sed fideles ingens tri-
sticia percussit. Verumptamen infirmato ca-
pite fortia membra resurgunt et
minas principum parvipendunt. Tunc
fideles ad summum pontificem conveni-
unt et ipsum plurimum redarguunt.

audientes ipsum iterum capi fecerunt. Et
dum nullatenus sacrificare vellet, eum de-
capitari mandaverunt. Et tunc atrocitas
hostilis ut infra mensem xvii milia
christianorum perirentur. Marcellinus autem dum
decapitari deberet se christiana sepultura in-
dignum esse asseruit. et ideo qui se omnes
sepelire presumerent excommunicavit quare
propter corpus eius xxxv diebus insepultum
remansit. Post hec beatus petrus a-
postolus marcello successori sancti mar-
cellini apparuit dicens: frater marcel-
le, quare non sepelis me? Cui ille: nonne
sepultus es domine? Cui apostolus: insepul-
tum me reputo quamdiu marcellinum inse-
pultum video. Cui ille: nonne domine no-
sti quod ille omnes qui se sepelirent anathe-
matizavit. Cui petrus: nonne scrip-
tum est: quia qui se humiliat exalta-
bitur. Unde hoc attendere debuisti. Va-
de igitur et ipsum ad pedes meos sepelias.
Qui statim ivit et iussa complevit.

Vitalis

Vitalis quasi vivens talis, quia qualis in-
tus vivebat extrinsecus in opere talis erat
interius in corde. vel vitalis a vita. Vel
vitalis intuens se ad virtutum. Ille ei-
fuit tamquam unum de animalibus dei que
vidit ezechiel, habens in se quatuor alas.
scilicet alam spei qua volabat in celum, a-
lam timoris qua volabat in infernum,
alam cognitionis qua volabat in se
ipsum. Eius passio in libello gervasii
et protasii reperta fuisse putatur.

Vitalis miles

Vitalis consularis ex valeria uxore

medice qui alios curare assueveras te
ipsum eterna morte occidere. Et qui ad
palmam per multas passiones venisti no-
li coronam amittere tibi a deo paratam.
Quod ursicinus audiens confortatus est
et de pavore suo penitens martirium
libenter excepit. Sanctus autem vitalis eum
honorifice sepeliri fecit. Et post hec
ad paulinum dominum suum ultra venire
contempsit. Ille vero nimium indig-
natus tum quia ad se venire noluit tum quia
ursicinum sacrificare volentem retraxit,
tum quia se christianum esse ostendit, iussit
eum in [illegible] eculeum levari. Cui dixit
vitalis: Stultissimus es si me pu-
tas decipere qui alios semper studui libe-
rare. Et ait paulinus ministris: Du-
cite eum ad palmam. Et si sacrificare
noluerit foveam profundissimam [illegible]
nec pervenitis ad aquam ibidem facite
et ibi eum vivum et supinum sepelite.
Quod et fecerunt. et beatum vitalem ibi
vivum sepelierunt. circa annos domini
lvii sub nerone. Sacerdos autem qui
hoc consilium dederat statim arrep-
tus a demone per vii dies insaniens in
loco illo exclamabat dicens: incendis
me sancte vitalis. Die autem septimo flu-
men a demone precipitatus miseria-
biliter exspiravit. Uxor autem sancti vitalis
cum mediolanum rediret invenit quos-
dam ydolis immolantes, qui eam cum
hortarentur ut ydolis immolatis co-
mederet, respondit: christiana sum, non
licet mihi de vestris sacrificiis manducare.
Quod illi audientes tamdiu eam ce-
[illegible]

Antiochie nuper virgo quedam fuit fugi-
tans publici visus. sed quo magis vi-
rorum vitabat oculos, aspectus eo magis incen-
debat. amplius impudicitie pulchritudo
eius audita nec visa plus desideratur
duobus stimulis cupiditatum amoris et
cognitionis. dum et nichil occurrit quod
minus placeat, et plus pensabatur esse
quod placeat. quod non iudex oculus explo-
rat, sed animus amator exoptat. Itaque
virgo sancta dei ne diutius aleretur
pariendi spe cupiditatis, integrita-
tem pudoris professa sic restrinxit
improborum faces, ut iam non amaretur
sed proderetur. Ecce persecutio. pu-
ella fugere nescia, certe pavida, ne
incideret in insidiatores pudoris, a-
nimum ad virtutem paravit, tam religi-
osa ut mortem non timeret, tam pu-
dica ut mortem expectaret. Venit
corone vel correctionis maxima
omnium expectacio. producitur puella
duplex professa certamen et castita-
tis et religionis. Sed ubi viderunt pro-
fessionis constanciam, metum pudoris,
paratam ad cruciatus, erubescentem
ad aspectus, excogitare ceperunt quemad-
modum spem castitatis religione tol-
lerent, ut cum id abstulissent quod e-
rat amplius, etiam id eriperent quod relin-
querent. aut sacrificare virginem
aut lupanari prostitui iubent. Quo-
modo deos colunt qui sic vindicant, aut
quomodo ipsi vivunt qui ita iudicant.
Hec puella non quod de religione ambi-
geret, sed quod de pudore trepidaret.

tumque longum siluerat. si vero salutem non
hominum cause. Sed deo fidimus, et Raab me-
retrix fuit, sed postquam deo credidit salutem
invenit. et Iudith se ut adultero pla-
ceret ornavit. tamen quia hec religione non a-
more faciebat, nemo eam adulteram
iudicabat. Bene successit exemplum.
Nam si illa que commisit se religioni et
pudorem servavit, et patriam, fortas-
sis et nos observando religionem servabi-
mus et castitatem. Quod si Iudith pu-
dicitiam perdidisset. itaque talibus infor-
mata exemplis, simul animo tenens
verba domini quibus ait: Quicumque perdiderit
animam suam propter me inveniet eam. Flevit
et tacuit, ne eam vel loquentem adulter
audiret. nec pudoris elegit iniuriam,
sed Christi recusavit. Estimate utrum adultera-
re potuerit corpore que non vocem adultera-
vit. Jamdudum verecundatur oratio
mea, et quasi adire gestorum seriem crimino-
sam atque explanare formidat. Claudite
aures virgines dei. Ducitur puella dei
ad lupanar. Sed aperite aures virgines dei.
Virgo prostitui potest, adulterari non potest.
Ubicumque virgo dei est, templum dei est. Nec
lupanaria infamant castitatem, sed etiam
abolet infamiam. Ingens petulancium
concursus ad fornicem. Discite marti-
rum miracula sancte virgines dei. discite
locorum vocabula. Clauditur intus co-
lumba, strepunt accipitres foris. cer-
tant singuli quis predam prius inva-
dat. at illa manibus in celum levatis,
quasi ad domum orationis venisset, non ad li-
bidinis diversorium: Christe, inquit, domi-

incestum sacrilegii. qui non passus est
furtum benedicitur nec nomen tantum
neque ad ulteriora veni. Virgo discedens
vix compleuerat orationem. Et ecce ille mili
tis specie terribilis irrupit. Quemadmodum
eum virgo tremuit. cui populus tremens cessit.
Sed illa non immemor lectionis. Et daniel in
quit supplicium susanne spectaturus aduene
rat. et quam populus dampnauerat unus absol
uit. potest et in hoc lupi habitu ouis latere.
habet etiam xpistus milites suos qui et legio
nes habet. Aut fortasse percussor intrauit.
Ne vereare anima. et tales solent martires
facere. O virgo fides tua saluam te fecit. Cui mi
les. Queso ne pauescas soror. frater huc ve
ni saluare animam non perdere. Serua me ut
ipsa serueris. Quasi adulter ingressus si
vis ut martir egrediar vestimenta mutemus.
Conueniunt mihi tua et mea tibi. Sed utraque
xpisto. tua vestis me verum militem faciet.
et me te virginem. Bene tu vestieris. Ego
melius exuar. et me persecutor agnoscat.
Sume habitum qui abscondat feminam.
trade qui consecret martirem. Induere cla
midem que occultet membra virginis.
seruet pudorem. Sume pilleum quod tegat
crines. abscondat ora. Solent erubescere
qui lupanar intrauerunt. Sane cum egressa
fueris ne respicias retro. memor uxoris
loth. que naturam suam quia impudicos
licet castis oculis aspexerit amisit. nec ve
reare. ne quid pereat sacrificio. Ego pro te ho
stiam deo reddo. tu pro me militem xpisti
habens bonam militiam castitatis. que
stipendiis militat sempiternis. loricam
iusticie que spirituali munimine corpus in
duit. scutum fidei quo vulnus repellas.
galeam salutis. Ibi enim presidium salu
tis nostre. ubi est xpistus. quia mulieris caput
vir. virginis xpistus. Et inter hec verba
clamidem exuit. suspectus adhuc habi
tus et persecutoris et adulteri. Virgo cerui
cem. clamidem miles cepit offerre que
pompa illa que gesta est in lupanari de

martirio certaret. Addantur persone mi
les et virgo. hoc est dissimiles inter se na
tura sed dei miseratione consimiles ut
compleatur oraculum. Tunc lupi et ag
ni simul pascentur. Ecce agna et lupus
non solum simul pascuntur sed et immola
tur. Quid plura. mutato habitu euo
lat puella de laqueo iam non suis ali
us ut pote quam spiritualibus ferebatur. et quod nulla
umquam viderant secula. Egreditur de lu
panari virgo. sed xpisti. at illi qui videbant
oculis et non videbant corde. seu raptores
ad agnam lupi fremere ad predam. u
nus qui erat immodestior introiuit. Sed
ubi hausit oculis textum. quid hoc inquit
est puella ingressa est vir videtur. Ec
ce non fabulosum illud cerua pro
virgine. sed quod verum est miles ex virgi
ne. at etiam audieram. et non credideram
quod aquas xpistus in vinum conuertit. Iam mu
tare cepit et sexus. recedamus hinc. Dum
adhuc qui fuimus sumus. Numquid et ipse
mutatus sum. qui aliud cerno? cer
no. ad lupanar veni. cerno vadimoni
um. et tamen mutatus egrediar. pudicus
exibo. qui adulter intraui. Indicio rei quia
debebatur tanta corona victrici. dampnatus
est pro virgine qui pro virgine comprehen
sus. Ita non solum virgo de lupanari sed
etiam martires exierunt. Fertur puella
ad locum supplicii cucurrisse. sed
ambo de nece. cum ille diceret. Ego sum
iussus occidi. te absoluit sententia quando
me tenuit. at illa clamaret. Non ego
te vadem mortis elegi. sed predam pu
doris optaui. Si pudor queritur manet
sexus. Si sanguis exposcitur fideiusso
rem non desidero. habeo unde dissoluam.
In me lata est ista sententia que pro me
lata est. Certe si pecunie te fideiussorem
dedissem et absente me iudex tuum
censum feneratori adiudicasset eadem
me sententia conuenires. meo patrimonio
me solueret alios nexus si retinerem.

[illegible] indignam morte censeretur
[illegible] capitis hui usum moriar
[illegible] moriar nocens. Nichil est h
[illegible] die aurem eius sanguis
[illegible] mei. Sed cito redii.
[illegible] reliquere si moram fecit.
[illegible] solueris plus legibus
[illegible] fugere mee. Sed etiam de
[illegible] ue membra morti.
[illegible] nunc. Est in virgine
[illegible] non erat contumelie.
[illegible] uiam. non martirum
[illegible] non pressione mutatum.
[illegible] pis mortem uidit
[illegible] nuisti. Caue quo
[illegible]. Caue ne contradicte
[illegible] cupe beneficium quod de
[illegible] chil hanc sententiam
[illegible] estiam superiorem. Sentencie
[illegible] superiore mutatur.
[illegible] non tenet posuimus
[illegible] sententie. Si me prius
[illegible] in certabat alium quam
[illegible]. In virgine obuiodi
[illegible] gloriosior eius. Si invitarus
[illegible] redidisse. Quod expec
[illegible] derunt. et ambo uice
[illegible] est corona. Sed addita
[illegible] invicem sibi beneficia con
[illegible] principium martirii
[illegible] fectum. Ait et philoso
[illegible] uionem et Sinchiam
[illegible] colas servunt quorum vn
[illegible] dicatus condempnauit
[illegible] poscit. Tirannus de
[illegible] repimi non posse existi
[illegible] ne sponsorem daret qui
[illegible] si ipse faceret moram.
[illegible] preclarius. nescio v
[illegible] preclarum. Alter uadem mortis
[illegible] se obtulit. Alter cum
[illegible] moram supplicio seipsum [illegible]
[illegible]

ceruicem substituit. colla subiecit. Tunc ad
miratus tirannus carnorem philosophis a
miciciam quam iniquam fuisse petiuit ut ipse ab
ipsis quos dampnauerat in amiciciam reci
peretur. Tanta uirtus est gratiam ut et tiran
num inclinaret digna laude. Sed minora
ita uiris. Nam illic ambo uiri. Hec una
uirgo que prius et sexum uincit. Illi amici
isti incogniti. Illi tirannis se obtulerunt
isti tirannis pluribus. hoc etiam quod crudelio
ribus. Ante illic pepercit. Isti occiderunt istos
illos. in nullo obnoxia necessitas. In
his amborum uoluptas libera. Hoc quoque
isti prudenciores quod illi studium sui finis a
micicie gratia. Isti corona martirii. Illi ei
certauerunt hominibus. Isti deo hec Ambrosius.

Petrus

Petrus interpretatur agnoscens uel di
scalcians. uel dicitur petrus a petros
quod est firmum. Per hec intelliguntur tria
priuilegia que fuerunt in beato petro. Fuit
enim predicator egregius. et inde dicitur agnos
cens. quia et perfectam scripturarum noticiam
habuit. Et in predicando quid cuique conueniret
agnouit. Secundo fuit uirgo purissimus. et
inde dicitur discalcians. quia a pedibus suarum affec
tionum omnem amorem mortuum discalce
auit et remouit. ut non solum corpore sed et
mente uirgo esset. Tertio fuit martir
egregius domini gloriosus. et inde fuit firmum
quia martirium pro defensione fidei con
stanter sustinuit.

Petrus nouus martir de ordine
predicatorum fidei pugil egregius
de ciuitate ueronensi extitit o
riundus. Hic tanquam splendidum lumen
de fumo lilium candens de sentibus rube
a rosa de spinis exoritur. Nam de parentibus
per errorem excecatis lucidus predicator ex
iuit. et de sauciatis mente et corpore quasi
corruptis uirginale decus prodiit. ac de
spinis id est eterno incendio deputatis
insignis martir ascendit. [illegible]

[illegible]

18

barnabas [illegible] ad elemosinam fratribus qui erant
in iherusalem [illegible] sicut habetur actuum xi. Cum
[illegible] marcum sub [illegible]
[illegible] barnabas discipulus [illegible]
habebat [illegible] in [illegible]
[illegible] fratribus [illegible] et [illegible]
[illegible] ad [illegible] per manus barna
be et sauli. Secundum [illegible] iohannem qui
cognominatus [illegible] offensus [illegible]
[illegible]. Cum enim [illegible] apostolus barnabam
et saulum relinquens [illegible]
[illegible] monuit [illegible]
[illegible] paulum [illegible]
in discipulatum [illegible] inter eos sepa
ratio facta fuit [illegible] paulus [illegible]
[illegible] sicut [illegible] ipsum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] separatio [illegible]
[illegible]
[illegible] paulus [illegible]
[illegible] sicut [illegible] barnabas
in [illegible] predicto iohanne et con
sobrinus [illegible] quidem splendidus in [illegible]
apparuit dicens. Johannes constans esto. quia
[illegible] iohannes [illegible] vocaberis.
[illegible] barnabe [illegible] respondit
ei. Caue diligenter [illegible] te
[illegible]. Cui [illegible] similiter hac nocte [illegible]
apparuit dicens. Constans esto barnaba quia
[illegible] premia percipies. eo quod [illegible]
relinquens [illegible] pro nomine meo [illegible]
[illegible]. Cumque paulus et barnabas
diu in antiochiam predicassent. angelus
domini paulo apparuit dicens. festina
[illegible] quidem fratres [illegible]
[illegible]. Cumque bar
nabas [illegible] vellet [illegible] et fratres
[illegible] paulus ad iherusalem [illegible]
[illegible] instigante spiritu ad [illegible]

[illegible]
discesserunt [illegible] paulus barnabe
quod [illegible] angelus [illegible]
barnabas [illegible] domini [illegible]
[illegible] et [illegible]
amplexus [illegible] et [illegible]
pedibus humiliter [illegible]
ei paulus dixit. [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] barn
[illegible]
[illegible]
[illegible] barnabas [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cypro [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] civitate [illegible]
[illegible]. Comperto autem quod [illegible]
magnus [illegible] de genere [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] Ligantes autem fune
collo eius [illegible] eum [illegible]
et ibidem [illegible] eum combusserunt. Denique
[illegible] ossa eius in
[illegible] quod [illegible] plumbeo recluserunt [illegible]
[illegible] volentes. Johannes autem
[illegible] cum duobus aliis de nocte [illegible]
[illegible] et in [illegible]
[illegible] que ibidem [illegible]
occulte [illegible] usque ad tempora zenonis im
peratoris [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] pape [illegible]
[illegible] Beatus autem
[illegible] sic ait [illegible] ipso [illegible]

[illegible]cerunt. Ba[illegible]s in roma xpm
[illegible] dicitur episcopus medi[illegible].
Vitus a vita dictus
[illegible]gitur quod Augustinus in libro de civitate
[illegible] triplex genus vite scilicet actu
[illegible] quantum ad vitam activam, ocio
[illegible] quantum ad otium speculativum vite
[illegible] et ex utroque compositum
[illegible] triplex genus vite habuit ille vir
[illegible] curiosus. Modo
[illegible] hoc est in medio
[illegible] tamquam me
[illegible] duo vicia tamquam duo
[illegible] pervenientia [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] carnalium ad implenda
[illegible] sua [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

Vitus egregius [illegible]
[illegible] in sicilia [illegible] passus
[illegible] pervenientem cum eo
[illegible] quoniam ydola negabat no
lebat [illegible] Valerianus preses pu
erum advocavit et cum ydolis nollet
[illegible] iussit brachia eius verberari
[illegible] et manus preses pariter arefacte sunt
Clamavit quod preses: Ve mihi quod manum
amisi. Cui Vitus: Veniant dii tui et
sanent te si possunt. Cui ille: Numquid
et tu facere [illegible] hoc? Cui Vitus: In
nomine domini mei valeo. Statimque pro
eo orante sanitatem obtinuit. Di
xit quod prefectus patri: Corrige puerum
tuum ne male pereat. Tunc eum in do
mum ducens diversis musicorum generibus
et puellarum lusibus aliarumque deliciarum gene
ribus immutare animum pueri satage
bat. Cum autem eum in thalamum inclusisset
mirabilis odoris fragrancia inde exiit
que patrem et totam familiam in vino
odore perfudit. Aspiciens quoque pater per ostium
vidit septem angelos circa infantem
stantes. Dixit quod: Dii venerunt in

domum meam. Statimque cecatus est. Ad
clamorem tota civitas lucana commota est
ita ut Valerianus accurreret et quod acci
disset interrogaret. Cui ille: Deos vidi ig
neos et vultum eorum ferre non potui. Ad templum
Jovis ducitur et pro recuperatione luminis
taurum cum cornibus auratis pollicetur. Sed cum
nichil proficeret filium pro sua sanatione ro
gavit et lumen suis precibus recuperavit.
Cum autem nec sic crederet sed potius filium occi
dere cogitaret angelus domini modesto pe
dagogo eius apparuit et ut navem conscendens
puerum ad aliam terram adduceret imperavit.
Quo cum fecisset et aquila eis cibum afferebat
et multa ibidem miracula faciebant. Interea
filius dyocletiani a demone arripitur et
nisi vitus lucanus veniret se numquam exi
turum [illegible] queritur et inventus ad im
peratorem ducitur. Cui dyocletianus: Pu
er potes meum sanare filium? Cui ille: Non ego
sed dominus. Statimque super eum manus imposuit
et protinus ab eo demon aufugit. Et ait dyo
cletianus: Puer, consule tibi et diis sacrifica
ne mala morte intereas. Quod cum ille [illegible]
[illegible] et in carcerem cum modesto mittitur sed
[illegible] moles que eis erant imposite
ceciderunt et carcer immenso lumine corruscavit.
Quod cum imperatori nunciatum fuisset, educitur
in clibanum ardentem mittitur, sed illesus
egreditur. Tunc leo terribilis ad eum de
vorandum dimittitur, sed [illegible] mi
tigatur placatur. Tandem ipse cum modesto et
crescentia nutrice sua que semper eum secuta
fuerat in equuleum suspendi iubentur. Sed su
bito aer turbatur, terra concutitur, tonitrua
mugiunt, ydolorum templa corruunt, mul
tos occiderunt. Imperator autem territus fugiens
pugnis se percuciebat dicens: Ve mihi quod ab
uno puero victus sum. Illi autem continuo ab an
gelo soluti iuxta quoddam flumen se invene
runt et ibidem pausantes et ibi orantes a
nimas domino reddiderunt. Quorum corpora
ab aquilis custodita florencia illustris
matrona sancto vito revelante repperit et ea
accipiens honorifice sepelivit. Passi sunt

hec nomen [illegible] priuilegia uocatur a[illegible] propheta
et plusquam propheta. Cristus etiam ante [illegible] plus
quam propheta. sic [illegible] prophete est uisitatum a deo
accipere. [illegible] prophete est [illegible] baptis
mare [illegible] prophete est ut ipse de eo prophe
ceret. Omnes prophete prophetauerunt de cristo. De
illis [illegible] prophetarum non est. ipse [illegible] non solum
prophetauit de cristo sed etiam alii prophete prophetauerunt
uerunt de illo. Omnes precursores uerbi fue
runt [illegible] ipsa uox. quanto [illegible] uox proximior
uerbo. nouum uerbum. tanto iohannes proximior
propinquior cristo. non cum [illegible]. [illegible] amb[illegible]
laus iohannis ex v. comprehenditur. scilicet ex
[illegible]. miraculis. moribus. munere. et
dicacione. [illegible] a parentum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] officium in [illegible]
[illegible] iudicium [illegible]
[illegible] ex miraculis [illegible]
conceptionem in [illegible]
cio. [illegible] loquele [illegible]
amissio. Quedem [illegible] conceptionem
in utero. [illegible] conceptio. est in
utero sanctificatio. [illegible] prophetans [illegible]
[illegible] [illegible] natiuitatem
ex [illegible] [illegible] prophetam
[illegible] [illegible] nomen [illegible] et pat
[illegible] [illegible] nomen [illegible]
[illegible] [illegible] loquele patris [illegible]
et spiritu sancto repletio. Unde et zacharias pater
eius impletus est spiritu sancto et cetera. Ambrosius.
[illegible] iohannem quanta uis in eius uo
[illegible] cuius nuncupacio [illegible]
[illegible] uocem patri pietatem. [illegible] sacerdote pri
eum erat [illegible] lingua. [illegible] filio [illegible]
tiur officio. At ubi iohannes nascitur [illegible]
repente pater propheta. loquele usum reci
pit. plenus spiritu sancto [illegible] sacerdotem [illegible]
[illegible] Tercio ex moribus [illegible] candid[illegible]
[illegible] De cuius [illegible] dicit [illegible]
[illegible] Conuersacio iohannis [illegible]
uitam [illegible] [illegible] apparere. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] uestem. dicit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et si [illegible] no[illegible]
[illegible] iohannis [illegible]
mundus. [illegible]
habuit [illegible]
[illegible] [illegible]
qui uocat [illegible] [illegible]
ego mitto angel[illegible]
est [illegible] [illegible]
angelus [illegible]
[illegible] officium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
ueri. et io de se dicebat. [illegible]
terra loquitur. qui de celo uenit [illegible]
[illegible] cuius non sum dignus [illegible]
[illegible] et cetera. Sexto officium [illegible]
per quas [illegible] contrarie [illegible]
non potuerunt nocere sibi iam [illegible]
nobis etiam arcebat eum ad baptismum [illegible]
disponebat. Septimo officium [illegible]
[illegible] per quos fiunt miracula. Et hoc io[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
multa miracula in [illegible] [illegible] [illegible]
na eum miracula. mel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
tans officium archangelorum. qui [illegible]
maiora sicut ea que spectabant ad [illegible]
redemptionem cum dicebat. Ecce [illegible]
dei et cetera. Nono officium ang[illegible]
quando annunciabat minora. sicut ea [illegible]

[illegible]

ingressus deserueret ad iohannem. hic illuc cum
ingenere in prophetam. Secundo gratiam qua suus
meruit [illegible] prophetie spiritum [illegible]
[illegible] uolens ostendere qualis sive plures
prophetia [illegible] prophetia
[illegible] excitare potuit. Helyas quidem [illegible]
helyseum in prophetam [illegible] prophetandi gratiam
[illegible] motus celi
eius [illegible] dona
[illegible] et os [illegible] confessionis aperu
it cuius [illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] dicens. unde hic iii. [illegible]
[illegible] In [illegible]
[illegible]

[illegible]
minus [illegible] a parte [illegible] excellentium
[illegible] munera [illegible] habitu [illegible]
[illegible] prophetam sunt qui dicunt [illegible]
[illegible] plures prophetia [illegible]
[illegible] demonstratur [illegible]
[illegible] sine [illegible] sine homo [illegible]
[illegible] iusticie [illegible]
Con[illegible] qui [illegible] non negatur.
[illegible] ipse eius [illegible] angelus
est appellatus [illegible] Ecce ego mitto an
gelum meum [illegible] In egressu de utero ha
buit [illegible]
[illegible] angelus
[illegible] paulus [illegible]
[illegible]
[illegible] et de receptione spiritus
Et voluit [illegible] Eius enim [illegible]
de omnibus [illegible] ad iudicium [illegible]

sig[illegible] [illegible]oncem tum [illegible]cus. Et miles christi
legitimus deo est [illegible] morte transi-
[illegible] ad [illegible] p[illegible]us certamen. Mox a-
pe fuero [illegible] impiet con-
[illegible] pollice caus
[illegible] Invenietis [illegible] sepul-
crum meum [illegible] et lucam
omnes. quib[illegible] causa uos
ad eos misi. [illegible] regni cele-
stis [illegible] cum loqueretur
misit nero duos milites ut viderent si adhuc
esset [illegible] et cum [illegible] converterent illi dixe-
runt. [illegible] mortuus fuerit et surrexerit, cre-
dere [illegible] quae dicis. [illegible]
et quod meruisti accipe. Cumque ad locum passi-
onis duceretur in porta hostiensi eius ma-
trone nomine plantille discipule pauli quae
secundum dyonisium alio nomine dicitur lemobi-
a. quae sibi forte [illegible] obviavit quae fles-
sius orationibus commendare [illegible]. Cui paulus.
vade plantilla eterne salutis filia. Commoda
mihi velum quo caput tuum tegis. et inde ocu-
los meos ligabo. et postmodum illud tibi re-
stituam. Quod dum ei traderet, irridebant eam car-
nifices dicentes. Quid impostori isti et mago
tam preciosum pannum credis ut ipsum amitte-
tas. Cum ergo ad locum passionis paulus ve-
nisset. ad orientem versus et manibus in celum
extensis diutissime cum lacrimis patria voce
oravit et gratias egit. post hec vale fratribus
oculos suos cum velo plantille ligavit et utrumque
genu in terra figens collum tetendit. et sic
decollatus est. Mox ut caput [illegible] corpore
exsiliens. ihesu christe qui est [illegible] in diu
[illegible] et cum cerebro [illegible]
et clara [illegible]. [illegible]
[illegible]
[illegible] De [illegible]
[illegible]

suscepit in celum mittens frontem et pec-
tus suum signo crucis [illegible]. Unde [illegible] ibidem
Ia[illegible] et [illegible] meum. et vide [illegible]
[illegible] ne [illegible] collum ex-
[illegible] pendente [illegible] carnifice
[illegible] capite. Tunc beatissi-
[illegible] explicuit velum et san-
guinem [illegible] collegit in velo. ligavit
eum et obvolvit. et tradidit illi femine.
Et reverso milite carnifici dixit lemobia.
ubi dimisisti magistrum meum paulum. respon-
dit miles. cum socio iacet [illegible] extra urbem in
[illegible] et velo tuo velata est facies
eius. [illegible] ipsi [illegible] ingressi sunt. at [illegible]
[illegible] petrus et paulus induti ve-
[illegible] et coronas fulgentes luce [illegible]
[illegible] habebant in capitibus suis et protulit ve-
lum sanguine cruentatum et monstravit
eis. [illegible] opus quod [illegible] crediderunt [illegible]
et facti sunt christiani. [illegible] dyonisius.

V[illegible] vehementer
timuit. Et [illegible] phie [illegible]
quae ceperat. [illegible]
[illegible] ante [illegible]
rum stetit dicens. [illegible] paulus [illegible]
eternum et [illegible] [illegible]
sum morieris [illegible]
terra [illegible] [illegible]
sic interficias. Ex hinc [illegible]
[illegible] timore velut [illegible]
quid ageret [illegible] et [illegible]
[illegible] pa[illegible]
[illegible]
[illegible] L[illegible]
ad sepulcrum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
suo. Ouis n̄ plorer ⁊ timeret. Si iam qui
meruerimus [illegible] bonorem apud [illegible]
[illegible] a domini [illegible]
Ve [illegible] in [illegible] corpus
[illegible] Hec [illegible]
magnum [illegible] non [illegible] tam [illegible]
[illegible]. Sicut [illegible] quo [illegible] gla [illegible]
[illegible] ⁊ [illegible] contrast
[illegible]
[illegible] psalterium [illegible]. Ecce
[illegible] denum [illegible] ⁊ [illegible]
⁊ toto affectu concupisti. Ierlm ⁊ [illegible] pa
na amicitia equales esse [illegible] In
cruciffixit quia mihi [illegible] xpm. [illegible]
apostos eius [illegible]. Ierlm & [illegible]
[illegible]. Roma & sollempnizando [illegible]
cat quos [illegible]. Ecce [illegible] tu ty
mothee quos [illegible] ⁊ toto corde desi[de]
rabas. Saul dico regem ⁊ Ionatham [illegible]
[illegible] non [illegible]. Ecce ego n
[illegible] separatus a [illegible] magno [illegible]
[illegible] nos homines [illegible] ⁊ [illegible]. ⁊ separa
bimus hore [illegible] semp. anima eius [illegible]
[illegible] electos. etiam [illegible] q̄ ei loquatur.
qui nunc ab eo elongati [illegible] a re
surrectionis magna iactura esset separi ab
eis. Hec [illegible]. Iohannes [illegible]
in libro de laudibus pauli. hunc gloriosum apo
stolum [illegible] commendat. [illegible]
[illegible] paulus [illegible] quos
insigne uirtutum. ac paradisum spiritualem
[illegible]. Que [illegible]
[illegible] equalis. Cum [illegible]
[illegible] anima [illegible]
et ea cuncta plene [illegible]
[illegible]. [illegible] angelorum
[illegible] quia pauca poaut

[illegible]
[illegible]
semetipsum per singulos dies [illegible]
[illegible] duplicem [illegible]
[illegible] in corpore. [illegible]
[illegible] quas offerebat [illegible]
duplicatis immolatur. [illegible]
sunt. Sed etiam orbem uniuersum [illegible]
offerre. qui terram atque mare [illegible]
barbariam. omnem quod sub sole [illegible]
hominibus [illegible] angelos
[illegible]. [illegible]
bus angelos [illegible]
[illegible] equale [illegible] paulus [illegible]
immolauit. ⁊ in illo [illegible] sup [illegible]
locatum est obtulit. Sed [illegible]
[illegible] paulus [illegible]
[illegible] quos ab innumeris [illegible]
[illegible] innumeras [illegible]
ostendit [illegible] quot ⁊ [illegible]
[illegible] noe in archa se cum [illegible] legitur seruasse
[illegible]
[illegible] n̄ archam compacta [illegible]
[illegible] epistolas componendo [illegible]
uniuersum orbem [illegible] et [illegible]
fluctibus liberauit. Hec [illegible] archa [illegible]
[illegible] que omnes terminos [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] suscipiens [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] archam [illegible] suscipiens [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] suscipiens [illegible]
[illegible]
[illegible]
q̄ ad [illegible] preceptum [illegible]

Anno 1562 [illegible] boeck

[illegible] Anno dni 1562

relinquit. Sed quem paulo possit equari [illegible]
modo patriam [illegible] [illegible] . Sed ipsum
quoque mundum relinquit [illegible]
celum [illegible] ipsum suscipientem [illegible]
[illegible] unum pro cunctis [illegible]
[illegible] requirens neque [illegible] relinquit ne
[illegible] neque [illegible] . Sed etiam abraham et
piaculum se tradens hostibus filium fratris eri
puit. At paulus universum orbem de ipsis
diaboli extrahens manu innumerabilia pe
ricula sustinuit. ipsius quoque mortibus maximam
securitatem aliis comparavit. Filium quoque
abraham voluit immolare. paulus vero
semet ipsum milies immolavit. In ysaac pa
cienciam aliquis admiratur qui puteos
a se factos obstrui patiebatur. At paulus non
puteos cernens lapidibus obrutos sed proprium
corpus non solum sicut ille cedebat sed eos et
aquilibet patiebatur in celum studebat eve
here. Quanto enim amplius obruebatur,
iste fons tanto erumpebat magis. ac plenius
ex se fluvios effundendo manabat. De lon
ganimitate atque pacientia iob iacob sep
tuaginta miratur. Et que tanta illa est que pauli
pacientiam possit imitari? Iste enim. vii.
annorum sed totius vite servicium pro sponsa pre
buit Christi. non adustus solum estu diei et
noctis gelu sed temptaciones mille perpessus
nunc quidem verberibus nunc vero lapidibus
cessus atque collisus et inter certamina im
plicitus captas oves ex dyaboli faucibus
abstrahebat. Sed et ioseph pudicicie virtu
te decoratus est. Ego vereor ne iam ridi
culum sit. hinc et paulum laudare qui semet
ipsum crucifigens non solum humanorum corpo
rum pulcritudines sed omnia etiam que in
rebus clara ac decora cernebat quemad
modum nos favillam et cinerem despiciens.
qui quasi mortuus prorsus ad mortuum immo
bilis permanebat. Stupent iob omnes homines.
Est enim athleta mirabilis. At paulus non
mensibus tantum sed annis pluribus in agone.
perdurans tam clarus enituit non testa glebe
carnem carnis radens sed in ipsius in
telligibilis os leonis frequenter incur

rens et pugnans adversus temptaciones et
varias et turmas. omnibus erat lapide tolerabi
lior. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] afflictionibus etiam [illegible]
[illegible] compaciens ad omnes [illegible]
Et ille erat magis hospitalis [illegible]
pauperum. Sed quod ille impendebat eius car
ne debilibus. hoc iste animus morbidis eri
gebat. Illius omnibus advenientibus aperiebatur do
mus. huius vero anima universo patebat
orbi. Et ille quidem cum oves et boves haberet
innumeros erat in pauperes liberalis. Hic
vero nichil amplius in corpore suo possidens
de hoc sufficienter indigentibus ministrabat.
Qui alicubi commemorans necessitatibus inquit
meis et his qui mecum erant ministraverunt
manus iste. Sed et vermes atque vulnera
senos sancto iob inferebant dolores. Sed si pau
li verba famam catheniis pericula que con
sideres que ad domesticis ab extraneis a ce
teris paciebatur omnibus. Sollicitudine quoque pro
cunctis urentem quod pro scandalizatis singu
lis proferebat. videbit quod omni saxo erat du
rior anima ista. et ferrum atque adaman
tem firmitate superabat. Que enim ille
corpore. hec mente paulus sustinuit quia
omni vermine molestior de singulis quibusque
labentibus mesticia consumebat. Unde
et iuges lacrimarum ex eo fontes non diebus
solum sed etiam noctibus effluebant. omni quoque
muliere parturiente vehementius affli
gebatur. in singulis etiam propterea quod dicebat.
filioli mei quos iterum parturio. Moyses
pro iudeorum salute deleri elegit de libro.
Moyses itaque secum ceteris obtulit perire
Paulus pro ceteris. Non enim cum pereunti
bus perire voluit. sed ut salvarentur alii
ipse de glorie eternitate decidere. Et ille contra
pharaonem. hic dyabolo cotidie repug
nabat. Ille pro una gente. Iste pro universo
orbe certabat. non sudore sed sanguine. Io
hannes in cibum locustas et mel silve
stre sumebat. Sed paulus ita in mundi
medio strepitu quemadmodum ille in heremo ille
quiete versatus est. Non quidem pastus

Hora sat domini ergo non facit annus

iiii v.

frater tolle gladium tuum et percute me.
Ille in percutiens caput eius uno ictu abscis-
sit, et sic martirii coronam suscepit. Pas-
sa est [illegible] julii, sicut in
eius [illegible]. Alibi legitur
[illegible] julii. De beata marga-
rita quidam [illegible] sic dicit. Beata margare-
ta fuit timore dei [illegible] iusticia predita, reli-
gione compta, compunctione perfusa, ho-
nestate laudabilis, paciencia singula-
ris. Nichil quod contrarium christiane reli-
gionis inueniebatur. Patri suo odio-
sa, dilecta domino ihesu christo.

Alexius fuit filius eufe-
miani uiri nobilissimi romani
et in aula imperatoris primi. Cui
tria milia puerorum assistebant, qui zonis
aureis cingebantur et uestimentis seri-
cis induebantur. Erat autem prefectus eufe-
mianus ualde misericors, et singulis die-
bus in domo sua tres mense pauperibus
orphanis peregrinis et uiduis parabantur,
quibus strenue seruiebat, et hora no-
na ipse cum religiosis uiris cibum in ti-
more domini capiebat. Cuius uxor nomine
aglaes eiusdem religionis et propositi erat.
Cum autem filium non haberent, ad preces autem
suas deus eis contulit filium, postquam ipsi de-
mum in castitate uiuere firmauerunt. Tra-
ditur igitur puer liberalibus disciplinis, cum
omnibus philosophie artibus ipse floreret,
et iam puberem etatem uenisset, puella ei
de domo imperiali eligitur, et ei in coniu-
gem copulatur. Venit igitur nox in qua cum
sponsa suscepit secreta silencia. Tunc sanctus
iuuenis sponsam suam in dei timore in-
struere cepit ac ipsam ad uirginitatis
prouocare pudorem. Deinde anulum
suum aureum et caput balthei quo cin-
gebatur ei tradidit seruanda dicens.
Suscipe hec et serua, donec deo placuerit,
et dominus sit inter nos. Post hec de sua
substancia accipiens ad mare discessit, ac-
cedensque occulte nauem laodiciam
usque deuenit. Inde quoque pergens in edissam

ciuitatem [illegible] profectus est, ubi yma-
ginem domini nostri ihesu christi sine humano opere in
sindone habebatur. Quo perueniens [illegible]
que secum detulerat pauperibus distribuit,
et [illegible]
pauperes in atrio genitricis dei mane
sedere cepit. De elemosinis quod
sibi sufficere poterat retinebat, cetera
uero aliis pauperibus erogabat. At
pater de recessu pueri plurimum inge-
miscens per uniuersas mundi partes pu-
eros suos misit, qui eum inquirerent
diligenter. Quorum dum aliqui ad ciuita-
tem edissam uenissent, ab eo cogniti sunt,
sed ipsi minime cognoscentes eius cum ceteris
pauperibus elemosinas tribuerunt. Quas
ille accipiens deo gratias egit dicens. Gratias
tibi ago domine quia a seruis meis elemosi-
nam recipere me fecisti. Reuersi autem pueri
patri nunciant quod nusquam ualeat reperiri.
Mater autem sua die recessus sui saccum in
pauimento cubiculi strauit, ubi eiulans la-
mentabiles uoces dabat dicens: hic semper
in luctu manebo donec filium meum recu-
perauero. Sponsa uero ad socerum suum
dixit. Donec audiam de sponso meo
dulcissimo, instar turturis solitaria
manebo tecum. Cum igitur alexius in pre-
dicto atrio decem et vii annis in dei ser-
uicio permansisset, ymago sancte beate
marie uirginis que ibi erat custodi di-
xit. Fac intrare hominem dei, quia dignus
est regno celorum, et spiritus dei requiescit super
eum. Nam eius oratio sicut incensum in
conspectu dei ascendit. Cum autem custos de
quonam diceret ignoraret, iterum dixit
ei. Ille qui sedet foris in atrio ille est.
Tunc custos festinus exiit, et ipsum in
ecclesiam introduxit. Quod factum dum
cunctis innotesceret, et ab omnibus uene-
rari cepisset, humanam gloriam fugiens
inde recessit et laodiciam uenit. Ibique
nauem ascendens, cum in tharsum cilicie
uellet pergere, dispensante domino uentis
pulsa in romanum portum deuenit.

[illegible] ous
[illegible]
[illegible] amore filii sui [illegible] sustinuit.
[illegible] gratiam magno [illegible] reddidit. et
[illegible] mensa sua quod [illegible] et nunc
[illegible] in odium
[illegible] ridebat [illegible] semper
vigiliis macerabatur [illegible] nunc
ipsum illusioni exponebant [illegible] et aquam nec-
essitatis super caput eius [illegible] frequenter fun-
debant. Ipse ad omnia patiens [illegible] Sic
per XVII annos in domo patris sui [illegible]-
tus permansit. Videns autem in spiritu quod termi-
nus [illegible] appropinquaret, cartam et
atramentum petiit et totum ordinem vi-
te sue ibidem conscripsit. Dominica autem die post
missarum sollempnia in sanctuario vox de ce-
lo insonuit dicens: Venite ad me omnes
qui laboratis et onerati estis et ego refi-
ciam vos. Quod audientes omnes in faci-
es suas ceciderunt [illegible]. Et ecce
vox secundo dixit: Querite hominem dei ut
oret pro Roma. Querentes autem et non in-
venientes iterum vox dixit: In do-
mo Eufemiani querite. Requisitus
ille se nescire dixit. Tunc imperatores
Archadius et Honorius cum papa Innocentio
[illegible] ad domum [illegible]
[illegible] venerunt. Et ecce minister
ad dominum suum [illegible]
ne ille sit peregrinus [illegible]
magne patientie est. Currens autem [illegible]
anus invenit eum defunctum et vultum
eius tamquam angeli rutilantem [illegible]
voluit cartam quam in manu habebat
accipere sed nequivit. Exiens ergo hec
imperatoribus et pontifici retulit [illegible]
[illegible] ad eum ingredientes dixerunt: Quamvis

[illegible] hec audiens [illegible] exanimis
obstupuit et tremens cecidit [illegible]
[illegible] in terram [illegible]. Tunc vero ad se
[illegible] scissis vestimentis suis [illegible]. Ce-
pit canos capitis sui evellere,
barbam trahere ac se ipsum discerpe-
re ac super filium suum corruens cla-
mabat: Heu me fili mi, quare me sic contristasti
et per tot annos gemitus et doloris [illegible]
mi intulisti? Heu me miserum qui
videbam te meae senectutis custodem in gra-
bato iacentem et non loquentem mihi. Heu mi-
hi, quale iam [illegible] consolationem habere
potero? Mater autem eius hec audiens quasi
leena rumpens rete, ita scissis vestimen-
tis, manus et oculos [illegible] ad celum le-
vabat. Et cum pre nimia multitudine
ad sanctum corpus adire non posset, clamabat
dicens: Date mihi viam ut videam
filium meum, ut videam consolationem ani-
me mee, qui suxit ubera mea. Et cum per-
venisset ad corpus incumbens super
illud clamabat: Heu me fili mi, lu-
men oculorum meorum, quare sic nobis fe-
cisti, quare tam crudeliter nobiscum egisti?
Videbas patrem tuum et me miseram lacri-
mantes et non ostendebas te ipsum nobis.
Servi tui te iniuriabantur et sustinebas.
Et iterum atque iterum prosternebat se super corpus
et nunc brachia super illud expandebat,
nunc manibus vultum angelicum contrec-
tabat, osculans et clamabat: Plorate
omnes mecum qui adestis, quia per decem
septem annos eum in domo mea ha-
bui et non cognovi quod unicus filius meus es-
set. Servi enim eum conviciabantur et
alapis eum percutiebant. Heu me!
Quis dabit oculis meis fontem lacrimarum

Maria [illegible] a magdalo ca-
stro cognominata. clarissimis est
orta natalibus. ut pote ex regia stir-
pe descendens. Cuius pater Sirus.
mater vero Eucharia nuncupata est. hec
cum fratre suo lazaro et sorore sua martha
magdalum castellum quod est secus [illegible]
a genezareth [illegible] que est iuxta
ier[illegible] partem
possidebant. [illegible] se militie
[illegible] magdalum a quo et
magdalena [illegible]. Et lazarus
partem [illegible] martha bethaniam
possederunt. [illegible] delicijs cor-
poris se totam exponeret. Et lazarus
militie plus vacaret. martha prudens
partem sororis et fratris strenue gu-
bernabat. et militibus et famulis suis ac
pauperibus necessaria ministrabat. Omnia tamen hec
post ascensionem domini vendiderunt et ad
pedes apostolorum precium posuerunt. Cum igitur
magdalena divitiis habundaret et quia re-
rum affluentiam voluptas comes sequitur.
quanto divitiis et pulchritudine splenduit.
tanto corpus suum voluptati substravit.
[illegible] iam nomine proprio perdito pecca-
trix consueverat appellari. Sed cum christus ibi et
alibi predicaret. ipsa nutu inspirata di-
vino ad domum symonis leprosi ubi au-
dierat eum discumbere properavit et ut au-
deus [illegible] iustos apparere
retro [illegible] pedes. vestigia
eius lacrimis [illegible]

[illegible]

Christianam sibi constituit. hospitem quoque si-
bi eam fecit. procuratricem suam in itinere
eam habere voluit. eam sepe dulciter ex-
cusavit. Nam excusavit eam apud pha-
riseum qui dicebat ipsam immundam.
et apud sororem suam que dicebat eam
ociosam. et apud iudam qui dicebat
eam. lacrimantem videns lacrimas con-
tinere non potuit. Cuius dilectione qua-
triduanum fratrem suscitavit. Cuius
amore marthe sororem suam a flu-
xu sanguinis quem vii. annis passa fue-
rat liberavit. Cuius meritis martellam
sororis sue famulam ut illud tam beatum
et dulce verbum. beatus venter qui te
portavit et cetera. exclamans diceret dig-
nam fecit. Nam secundum ambrosium. illa fu-
it martha. et hec fuit famula. hec est
inquam que illa que domini pedes lacrimis la-
vit. capillis tersit. et unguento unxit.
que in tempore gratie sollempnem peniten-
ciam prima fecit. que optimam partem
elegit. que ad pedes domini sedens verba
eius audivit. que domini caput perunxit.
que iuxta crucem in domini passione fuit.
que unguenta parans corpus eius ungere
voluit. que a monumento discipulis re-
cedentibus non recessit. Cui christus resurgens
primo apparuit. et apostolorum apostolam
fecit. Post ascensionem igitur domini
[illegible] anno quarto decimo a passione [illegible]
Cum [illegible]
fecit. et cum [illegible]
discessissent [illegible]
[illegible]

[illegible] genere [illegible] martir laurencii
[illegible] gloriam potentie [illegible] et [illegible]
[illegible] ignis [illegible]
[illegible] et alios [illegible]
[illegible] in [illegible]
magnitudine [illegible] ut [illegible]
[illegible] flammas
[illegible] nobis [illegible] ignem [illegible] iehenne in
[illegible] superare [illegible] xpi [illegible]
[illegible] uel [illegible]
[illegible] laur[illegible] plane [illegible]
quo [illegible] flammas [illegible]
[illegible] laurencii [illegible]
[illegible] uel [illegible] uel [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] excellen[illegible]
[illegible]
[illegible]
laurencii [illegible]

[illegible]

[illegible] flamme [illegible]
[illegible] sic [illegible] maior [illegible]
[illegible] plus [illegible]
[illegible] amplius [illegible]
[illegible] flammas [illegible]
[illegible] accendit [illegible]
[illegible] nous [illegible]
flamma [illegible]
[illegible] laurencii [illegible]
[illegible]
supplici[illegible] et [illegible]
[illegible] sanctissimo [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] excellen[illegible] magna [illegible]
[illegible] uerbis
[illegible] maxim[illegible] colligitur.
[illegible] ignes [illegible] quos [illegible]
[illegible] fortiter superauit [illegible] fuit
ignis iehenne [illegible] flamme.
[illegible] carnalis [illegible]
[illegible] Quintus [illegible]
De extinctione [illegible] ignis [illegible] iehenne
sic dic[illegible] maxim[illegible]
[illegible]
[illegible] iehenne [illegible] ferri
[illegible] per ignem [illegible]
[illegible] flammam iehenne [illegible]
[illegible]
flamme sic ait maxim[illegible]
[illegible] Corporalis [illegible]
[illegible] ardor [illegible]
[illegible]
[illegible]

tempestas quae [illegible] subsequentium inflamma ignis fuit
ostenditur cum ait: sicut gemellis accensus anticulam
pater ignitam. [illegible] indignationis flammas ignibus
vindicare. Sic [illegible] filius .v. ignes exteriores
superavit, quia ut ex iis praedictis patet, martyrum hic certam
tria refrigeria intus habuit, et tres ignes [illegible]
portavit, per quae omnem ignem exteriorem et refrigio
mitigavit et maioris ardoris incendio superavit.
Primum namque refrigerium fuit desiderium caele-
stis. Secundum meditatio legis divinae. Tertium
puritas conscientiae. Per hoc triplex refrigerium
omnem ignem exteriorem extinctum fecit et frigi-
dum reddidit. De primo refrigerio quod est desiderium
caelestis gloriae dicit Maximus vel Ambrosius: Non
[illegible] laus. Neque enim beatus Laurentius ignium tor-
menta [illegible] sentire potuit, qui sensibus
paradisi refrigerium postulabat. Iacet hic
ante pedes tyranni exustum cadaver, corpus [illegible]
[illegible] detrimentum eius patitur in
terris [illegible] demoratur in caelis. De
[illegible] est meditatio legis divinae.
[illegible] vel Ambrosius. Dum Christi cogitat
praecepta [illegible] est illi omne quod patitur. De
tertio refrigerio quod est puritas conscientiae sic dicit:
[illegible] pectore tuo [illegible]
[illegible] refrigerium caeli penetrans [illegible]
[illegible]
[illegible] ignes [illegible]
[illegible] maiores [illegible]
[illegible] sicut magnitudo est
[illegible] Tertius vero [illegible]
quae [illegible] ignis [illegible]
igne sic dicit idem vel Ambrosius [illegible]
[illegible] ardor fervebat [illegible]
flammam [illegible] salvatoris ig-
nem [illegible] legimus in evangelio
[illegible] in terram [illegible] igne
[illegible] accensus flammarum [illegible]
[illegible] igne [illegible]
[illegible] ardebat [illegible] Laurentius
[illegible] sensus [illegible]
[illegible] Christi amore [illegible]
[illegible] igne sic dicit [illegible]
[illegible] persecutione [illegible]
[illegible] longe [illegible]

mens eius accensa fervebat. Sic odio perfidiae et a-
more veritatis accensus appositum sibi extrinsecus
eius flammam aut non sensit aut vicit. [illegible]
[illegible] tria privilegia Laurentius quae [illegible]
ad officium pertinent in vigilia. Solus enim inter
martyres vigiliam habet. Sed vigiliae sanctorum ipsius unita-
tas [illegible] in [illegible] conversae
sunt. Mox enim sicut olim, ut refert Jo. Beleth, in
solemnitatibus sanctorum homines cum uxoribus et filiabus
ad ecclesiam veniebant et ibi cum luminaribus per-
noctabant. Sed quia multa adulteria in vigiliis in-
[illegible] fiebant, statutum est ut vigiliae in
ieiunia converterentur. Nomen tamen antiquum
retentum est, [illegible] ieiunia sunt vigiliae adhuc
appellantur. [illegible] est in octava. Ipse enim
solus cum Stephano habet octavas inter martyres,
et Martinus inter confessores. Tertium est in
[illegible] antiphonarum [illegible] solus ipse et Pau-
lus habet. [illegible] excellentia [illegible]
[illegible] excellentia [illegible]
[illegible]
quae est [illegible] lapis [illegible]
vel [illegible] Ypolitus quae [illegible]
[illegible] fundatus [illegible] constantiam et firm[illegible]
[illegible]
[illegible] consolator [illegible]

Ypolitus postquam corpus sancti Laurentii
sepelivit, venit in domum suam
et dans pacem servis et ancillis suis
sacramento altaris quod [illegible] praesbitero [illegible]
[illegible] communicavit et apposita mensa priusquam cibum
sumeret, venientes milites [illegible]
et ad caesarem [illegible]. Quem videns [illegible]
[illegible] dixit ei. Numquid et tu [illegible] Decius
[illegible] qui corpus Laurentii abstulisti [illegible]
hoc feci non ut magus sed ut [illegible] eas.
[illegible] repletus [illegible] Tunc
[illegible] quo
[illegible] Ypolitus [illegible] lapi-
[illegible]
[illegible] quoniam
[illegible] Laurentii [illegible] Tunc Ypolitus [illegible] non e-
[illegible] Exem-

c. xx

[illegible] ad suas celestes gaudia. In uniuer-
sis ergo [illegible] et procacissimum demones ei da-
ret. ¶ Quidam clericus uirgini marie deuotus
[illegible] dolorem [illegible] [illegible] quam de die pre-
[illegible] [illegible] [illegible] diceb[illegible]. Gaude dei geni-
trix uirgo immaculata. Gaude que ab angelo gaudi-
um suscepisti. Gaude que genuisti eterni luminis
claritatem. Gaude mater. Gaude sancta dei geni-
trix uirgo. Tu sola mater innupta. Te laudat omnis
[illegible] creatura. Genitrix lucis sis pro nobis perpetua
interventrix. Hic cum in mortali languore concepi[illegible] ad
extrema uenisset: pauere [illegible] cepit. Cui uirgo
[illegible] apparens dixit. Cur fili tanto timore trepidas
qui mihi tociens gaudium nunciasti. Gaude et tu
[illegible] eternaliter gaudens [illegible]. ¶ Erat
quidam monachus ualde lubricus [illegible] in beatam
uirginem ualde deuotus. Quadam nocte ad scele-
[illegible] [illegible] [illegible] et coram altari transiens b. uir-
ginem salutauit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. Et cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] beata maria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Illi [illegible]. Quia cum [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] [illegible]: at illa: falsi sunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pergens me primum sa-
lutabat et rediens faciebat similiter. [illegible] si
dicitis nobis [illegible] fieri [illegible] [illegible] suo
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad corpus [illegible] [illegible]
[illegible] peruenerit. Iudei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] usque ad fin-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] reperierunt.
[illegible] [illegible] corpore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ille [illegible] ad [illegible] [illegible]
gesta referens [illegible] [illegible] [illegible].
¶ Miles quidam potens ualde et diues [illegible]
bona sua [illegible] [illegible] [illegible] ad tan-
tam deuenit inopiam ut qui consueuerat mag-
na [illegible] [illegible] [illegible] indigeret.
Habebat autem [illegible] uxorem pudicissimam [illegible]
beate marie ualde deuotam. Appropinquante autem [illegible]
[illegible] in qua [illegible] miles [illegible]

[illegible] consueuerat elargiri [illegible]
[illegible] ductus quousque [illegible]
[illegible]. desertum loci [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
diam cunctaret. Et [illegible]
ualde terribilis [illegible] [illegible]
[illegible] accessit. Cui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Cum [illegible]
[illegible] per ordinem [illegible] ille ait [illegible] [illegible]
dico obtemperare uolueris [illegible]
diuiciis habundabis. Spondet ille [illegible]
[illegible] se quidquid iusserit [illegible]
[illegible] impleturum que promisit. [illegible]
pergens [illegible] in [illegible]
et [illegible] aurum et argentum [illegible]
preciosos inuenies [illegible]
[illegible] hinc uxorem tuam ad me [illegible]
[illegible] [illegible] miles [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] uos oportet. At illa [illegible]
[illegible] [illegible] confidens [illegible]
[illegible] marie [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Cum autem longe [illegible]
[illegible] quandam ecclesiam inuenisset [illegible]
descendens [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] marie se deuote [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] gloriosa
[illegible] [illegible] per omnia similis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad loca
[illegible]. Cum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ac pauens [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] de ea volebam exprimere illo
[illegible] ad ipsum ut me torquerent.
[illegible] ad infernum [illegible]. Audiens hec vir vehemen
ter stupebat, et pre timore et admiratione in
[illegible] non poterat. Beata autem Maria dixit.
Ob temeritatem neque spem devotionis tue nocere
[illegible]. Non enim hec impugnare credere. Et
nisi [illegible] hac plecteris sententia, vel infernum
descendas. Et aliam me ad devotionem innocentie
nocere deinceps non presumas. Ille autem cum multo
eiulatu recessit. Et vir dei equo exiliens
se ad eius pedes prostravit. Que virgo mar
pans ad suam uxorem que adhuc in extasi dor
miebat rediit. Et omnis divitias demonis
abiecit. Rediens ergo ad uxorem suam domum
eandem invenit eam excitavit, et que ei ac
ciderant enarravit. Cum ad domum redissent
et omnes demonis divitias abiecissent. Nam
[illegible] devotissime permanserunt. Et
[illegible] post [illegible] diuitias ipsa largiente [illegible]
[illegible]. ¶ Ad iudicium dei quidam [illegible]
[illegible] rapitur, quod [illegible]
Et ecce sathan affuit et dixit. Nichil [illegible]
hic anima heretis [illegible]. Sed mei [illegible]
dum; habeo enim unde probem instrumentum.
Cum dixisset, ubi est instrumentum tuum? Et
ille: instrumentum habeo quod ore proprio ipse dic
[illegible] precio ornatum [illegible]. Dixisti enim
quacumque hora comederitis morte moriemi
ni. Cum ergo isti sint de progenie illorum qui cibum
vetitum comederunt, Jure instrumenti pu
blici mecum in iudicio debent mori. Dixit autem deus
[illegible] homo pro te loqui. Ille autem obmu
tuit. Dixit iterum demon. Meus est iterum [illegible]
[illegible] quem iam [illegible] xxx annis possedi et mi
[illegible] servus proprius obedivit. Et ad hec
ille iterum obmutuit. Demum iterum dixit.
Mea est, quia si aliqua bona fecit, eius tamen mala
[illegible] vincunt bona. Deus autem nolens
[illegible] eum cito proferre sententiam, eius octo dierum
[illegible] concessit: ut octavo die coram se compare
ret, et de hiis omnibus rationem redderet.
Cum ergo a facie domini tremens ac merens [illegible]
[illegible]. Quidam ei obviavit [illegible]
[illegible]. Cum [illegible]

[illegible] ait ille. Ne timeas nec formides quia
de primo te viriliter iuvabo. Cumque ab illo i
terrogaret quo nomine vocaretur, ait. Veritas est
nomen meum. Invenit quoque secundum, qui promisit eum
iuvare efficaciter. De secundo interrogat quo no
mine vocaretur. Respondit. Justicia vocor. Di
e autem veniente octava ad iudicem venit. Et
demon ei primum obiecit. Ad quod respondens Veri
tas ait. Duplicem mortem esse novimus corporis
scilicet et gehenne. Illud ergo instrumentum quod contra te
per te demon allegas non loquitur de morte ge
henne sed corporis. Quod quidem ex hoc manifestum
est: quia cum omnes in illa sententia includantur, scilicet quia cum
moriantur, non tamen omnes gehenne ignibus mori
untur. Quantum enim ad mortem corporis est sem
per duratura. Quantum vero ad mortem anime est per Christi
sanguinem revocata. Tunc demon videns quod in
primo succubuit, secundum obicere cepit. Sed Justi
cia affuit et pro eo taliter respondit. Licet enim
[illegible] annis servus [illegible] tamen racionem
[illegible] serviebat. Ad tertium obiectum veniens [illegible]
ad iudicem. Dixit quod domino [illegible]
Et bona et mala omnia ponderentur. Veritas
autem et iusticia patrem dixerunt: ad [illegible] quia
[illegible] dum sedet tota mente recurre [illegible]
adiutorium innocentie finde. Quod cum ille fecisset,
Beata Maria in eius auxilium venit, et super statera
tam ex illa parte ubi erant pauca bona manum
apposuit. Dyabolus autem ex alia parte trahere cona
batur. Sed mater misericordie prevaluit et peccatorem
liberavit. Ille ergo ad se rediens in melius vitam
mutavit. ¶ In civitate Bituricensi circa
annos domini d. xvij. cum Iudeum in die pasche
cum aliis comunicaret christianis pueris quidem puer iudeorum
ad altare accedens corpus domini cum eisdem percepit.
Reversus domum cum a patre unde venisset in
terrogatus respondit, se cum pueris christianis cum
ad scolas ibat, ad ecclesiam ivisse, et cum eis com
municasse. Tunc pater eius furore repletus puerum
apprehendit et continuo in fornacem ardentem
que iuxta erat proiecit. Statim quoque dei geni
trix in specie ymaginis que super altare puer vi
derat eidem affuit, et ipsum illesum ab igne
servavit. Mater vero pueri [illegible]

[illegible]

c.xvi.

ut ipsam quoque saporis discretionem exceperit magna
ex parte. Nam et oleum sibi per errorem aliquando propina-
tum bibit et penitus ignoravit. Nec prius id ex-
titit donec quod labia ei mirarentur inuncta.
Sanguinem crudum insuper per errorem sibi oblatum pro
butiro multis diebus noscitur comedisse. Solam
autem aquam se sapere dicebat, eo quod dum eam sumeret
fauces et guttur ei refrigeraret. Quidquid in scrip-
turis didicerat maxime in silvis et in agris medi-
tando et orando se confitebatur accepisse et nul-
los se aliquando magistros habuisse nisi quercus et fa-
gos inter amicos dicere solebat. Denique con-
fessus est aliquando meditanti vel oranti sacram sibi om-
nem velut expositam et apertam apparuisse scriptu-
ram. Quadam vice sicut ipse in canticis refert,
cum in eloquendo ex hiis que suggerebat spiritus et
si non [illegible] reservaret, ut
haberet quid diceret deinde cunctaturus. Ecce
vox ad eum venit dicens: donec istud tenueris
aliud non accipies. In vestibus ei semper pau-
pertas placuit, sordes nunquam. Nam animi eas
indices aiebat, aut negligentis aut inani-
ter apud se gloriantis, aut foris humanam
gloriam affectantis. Proverbium illud in ore ei
frequenter erat et in corde: Qui hoc facit quod nemo, mira-
tur omnes. Unde et cilicium pluribus annis porta-
vit, quamdiu occultum esse potuit. Set ubi hoc cog-
nitum esse sensit, continuo illud abiciens ad com-
munia se convertit. Nunquam sic risit ut non
potius ad ridendum quam ad reprimendum vim sibi
facere oporteret et risui suo magis stimulum
adhibere quam frenum. Cum autem patientie genus so-
litus erat dicere tripartitum, videlicet ad ver-
borum iniurias, ad dampna rerum, ad corporis lesionem,
hanc ipse hiis exemplis se habere probavit. Cum
enim cuidam episcopo amicabiliter eum admonens quidem
scripsisset epistolam, ille vehementer excanduit et
amarissimam ei scripsit epistolam in principi-
o ita dicens: Salutem et non spiritum blasphemie,
tamquam ex spiritu blasphemie illa scripsisset. Ad quod
ille: Ego spiritum blasphemie habere non credo, nec
maledixisse cuiquam aut maledicere me velle
scio, presertim principi populi mei. Quidam
abbas pro uno cenobio construendo sexcen-
tum marchas argenti ei misit et tota

pecunia dum deferretur a predonibus sublata est. Quod
audiens nichil aliud dixit nisi: Benedictus deus qui
nos tanto onere relevavit. Set illos, inquit, qui tule-
runt levius est ferendos, tum quia hec romana cu-
piditas sublevavit, tum quia magna pecunia ma-
gnam temptationis occasionem ingessit. Qui-
dam insuper canonicus regularis ad eum venit
et ut in monachum reciperetur instanter rogavit.
Cum autem ille non acquiesceret set ad suam ecclesiam re-
dire persuaderet: Ut quid ergo, ait ille, in libris tuis per-
fectionem tanto tempore commendasti, si eam non
exhibes cupienti? Utinam illos tuos libros te-
nerem ut eos penitus lacerarem. Cui ille: In
nullo eorum legisti non posse te in tuo claustro
esse perfectum. Morum correctionem, non locorum muta-
tionem in libris omnibus commendavi. Ille vero
irruens in eum impetum faciens tam graviter ei
maxillam percussit, ut succederet rubor ictum
et tumor ruborem. Iamque adstantes in sacrilegum in-
surgebant. Set prevenit eos servus dei cla-
mans et adiurans per nomen Ihesu Christi ut nulla-
tenus tangeretur nec sibi quidquam iniurie
inferretur. Novitiis autem intrare volen-
tibus dicere consueverat: Si ad ea que intus sunt
festinatis, hic foris dimittite corpora que de
seculo attulistis, soli spiritus ingrediantur. Caro
autem non prodest quicquam. Pater eius qui so-
lus domi remanserat ad monasterium venit,
et ibidem post aliquod tempus in senectute bona deces-
sit. Soror autem eius seculo nupta, cum in divitiis
et deliciis seculi periclitaretur, quadam vice fratres
suos ad monasterium visitatura accessit.
Cum venisset cum comitatu et apparatu superbo, ille tam-
quam ad rete diaboli ad animas capiendas ab-
horruit, nec ad videndam eam exire aliquatenus
acquievit. Videns illa quod nullus fratrum suorum occur-
reret, set ab uno eorum qui tunc portarius
erat stercus involutum diceretur, tota in la-
crimas resoluta: Et si peccatrix sum, inquit, pro
talibus Christus mortuus est. Quia enim peccatricem
me sentio, ideo consilium et colloquium bonorum
requiro, et si despicit frater meus carnem, ne des-
piciat servus dei animam meam. Veniat et
precipiat et quidquid preceperit adimplebo. Hanc
ergo promissionem tenens exiit ad eam cum fratribus

lius que a viro sepius non poterat per [illegible]
dei gloriam induerit et forensem vitis mutanda
eadem indicencia eam dimisit. Illi vero tercies ita
repente mutata est ut in medio seculi vitam du
ceret heremiticam et ab omni seculo prorsus se faceret
alienam. Tandem precibus multis virum
suum vicit et ab episcopo absoluta monasterium
intravit. ¶ Infirmatur aliquando vir dei cum certe
nimis iam spiritum exhalare videretur et in excessu men
tis sive ante tribunal dei iussus est presentari.
Assistit etiam et sathan ex adverso improbus cum acta
factibus pulsans vero ut ille omnia fiat perfecit.
Et vir dei pro sua parte sic dicens michil tan
tus aut turbatus ait. fateor non sum dignus
ego nec propriis possum meritis obtinere regnum
celorum. Ceterum duplici iure illud obtinens
dominus meus hereditate patris et merito passio
nis. Alio ipse contentus alium michi donat. Ex
dono vero illud michi vendicans non confundor quia sum
liber vero [illegible]. Confectus ille solutus est
[illegible] dei in se reversus est. Tantaque abstin
encia et vigiliis corpus suum attriverat ut
[illegible] et se [illegible] languens
[illegible] sepius [illegible]. ¶ Quodam vice
dum gravissime infirmaretur fratres instanter
pro eo orantibus aliquantulum convaluisse se sentiens
congregatis a fratribus dixit. Quid tenetis im
petum hominem [illegible] et in aliis
[illegible] et sinite me abire.
¶ A militis a civitatibus viri dei in episcopum est electus
[illegible] a civitate [illegible] quam civitate me
diolanensi preterea tibus se nec abinnes [illegible]
be [illegible] dicebat se esse non summum [illegible]
[illegible] reputatum. [illegible] consilio viri dei
[illegible] putaverit et suum [illegible]
ti etiam ne quis gaudium suum ab eis tollere
possit. ¶ Cumque ipse cum fratres carnem [illegible]
invisitasset [illegible] ab eo in omnibus plurimum con
fidenti fuissent [illegible] predicti loca po
[illegible] aliquantulum moveret [illegible] quod sella cum eq
tando [illegible] nimis neglecta erat et panni
[illegible] paupertate [illegible]
[illegible] et ille vero dei [illegible]
[illegible] qualis esset sella quiebat. Flam
[illegible] usque ad [illegible] veneran

et tam qualis esset sella penitus ignorabat. Sim
iliter et lausanensem [illegible] diei itinere pergens
[illegible] cum non vidit aut se vidisse non vidit. Cum
non [illegible] lacui socii loquerentur. Inter
rogavit eos [illegible] lacus ille esset. Quod illi
audientes plurimum mirati sunt. Vincebat
sane [illegible] nominis [illegible] cordi
nec tamen poterat cum [illegible] mundus
quod se ipse [illegible] solus. Quotiens reputatur
ab omnibus infimum se ipse reputabat [illegible] esse
ipse [illegible] proferebat. Deinque sicut sepius
fatebatur inter summos quoque honores et
favores [illegible] hominem
videbatur se [illegible] potius reputabat [illegible]
tem velud quendam sompnium suspicatus
non vero [illegible] simpliciores [illegible] erant et amica
humilitate [illegible] ibi se invenisse gaudebat
et in [illegible] personam. Semper autem
[illegible] ante horas aut legens aut ser
viens aut meditans aut [illegible]
[illegible]
[illegible] omnis illa [illegible]
[illegible]
[illegible] optime [illegible] et ab omnibus libenter
audiens et sapiens ab omnibus reputaretur. Ait
vir dei tali temptatione pulsatum se sentiens
[illegible] pauper [illegible] sistit. [illegible] ut si
nemo faceret cogitare cepit [illegible] dei
[illegible] temptatori silenter
respondit nec pro te cepi nec pro te dimit
tam. Sicque [illegible] predicationem usque in fine
prosecutus est. ¶ Monachus quidam qui in
seculo ribaldus fuerat atque lusor malig
no stimulatus spiritu ad seculum redire volens
[illegible] cum retinere non posset [illegible]
[illegible] esset. [illegible]
ad [illegible] laude sua [illegible]
[illegible] ille [illegible] capitulo [illegible]
vis ad me singulis annis redire [illegible]
[illegible] quod ille [illegible] gravius esset
et se libenter sic [illegible] promisit. Vigi
ti [illegible] solidos ei dari precepit. [illegible] ille [illegible]
[illegible] ut eum [illegible]
revocare possit sicut postmodum fuit.
Ille [illegible] abiens [illegible]

madit celum ne potui. cum sp sensim meo q alii
audiui. lesus de letente nusq̃ uindicam cepem. Et
de cumage humilitatis praecia nob relinquo
Demum postq multa miracula pfecit ⁊ clr. mōsli
a ostinuit multos cū quibz ⁊ tractat opilum cō
sumatus uitā sue gelis. anno [illegible] cenc. lxiii. anno
dñi. cū. clm. uit filior nani olcommunt i to.
Post obitū suū multis gliām suā manifesta
uit. Cuidā n. abbi lanquo mōstio apparuit ⁊ ut
se sequeretur admonuit. q̃ cū sequeretur dix ei ma
ri. Ecce ad montē libani uenimi. ⁊ tu hic ma
nebis. Ego aut illuc ascendam. Interrogat ab eo
ap qd uellz ascendē. Iniat uolo. Ait ille.
qd magis vis [illegible] dicē pat q ullus hodie i scā
ciuitatē ēē sedis. Et ille. nulla ē scīa. nulla
vi cognitio. sursū scīe plenitudo. sursū uera
notitia ueritatis. ⁊ inhec illo disparuit. Ille aut
die notauit. Et tūc uirū dī leuiauid de cor
pore migrasse inuenit. Multa aut alia ⁊ pene in
numerabilia miracula p seruū suū deo opat est.

Timoteus qi timore

[illegible] tenē. ⁊ theos q ē de
[illegible] di. [illegible] cesi
uno di sicut gg. ꝯsiderando ū sint ū erit ū
ē. ⁊ ū nō ē. ū sunt qui in pñō. ū erit i iudicio
[illegible] ē. [illegible] ū nō ē in glā.

Timoteus sb nerone a prefecto urb
rome diu grauiter torquetur ⁊ calce
uiua ei plagis aspergentur. ⁊ ipse in his grās
ager. duo angli sibi assistunt dicētes. Erige
caput i celū ⁊ uide. aspiciēs q uidit celos a
ptos. ⁊ ihm̄ coronā gēmatam tenentē ⁊ di
centem ei. hanc de manu mea accipies. qd
quidā uir noie appollinaris uidēs se baptiza
fecit. quapp pfectus utrosq i ꝯtione
dñi ꝯseuerātes decollari. circa annos dñi
quinquaginta ⁊ vij.

Symphorianus a symphonia sinit
.n. tanq musicū uas emittēs armoniā ū
tutū. in q tanq in uase musico tria sunt. sīat
ut dicit auctoris. Sonantia debz ēē dulci ad
[illegible] leue expo[illegible] latū ad implendū
ꝯ ⁊ symphorian tanq uas musicū fuit dur
[illegible] p austeritatē lenis alius p mansuetudinē
latus omnibz per caritatis amplitudinē.

Symphorian in augustinen[illegible] vrbe
ortus dum adhuc adolescens esset tanta
morū grauitate pollebat q̃ senior uitā anti
cipare uidetur. Cū g paganū festū uenus
celebrarent ⁊ statuā eius curatū p[illegible] deser
rent Symphorianus aderat ⁊ nolens eā adorare
diu cedit ⁊ carcerē mancipat. ⁊ ꝯ eductus
de carcere ad sacrificiū cogeretur ⁊ multa ei do
naria promittentur dixit. Dns nr ut no
uit remunerare [illegible] ita nouit punire
pcca vici qui xpo solutum sumus de debito
soluam ex uoto. Seria pecunia ē [illegible]
eius timuisse ꝯstum [illegible] uia sicut
mell' proiecta dulcedine male credulis [illegible]
uenena parturiunt. Cupiditas uia oiā
hīns nichil possidet q̃ diabolicis artibz
obligata [illegible] [illegible] [illegible]
dia uia i similitudine [illegible]
[illegible] fugiunt. Sed per [illegible]
sua percepit Symphorianū occidi. [illegible]
ad ducetur mater ei de muro [illegible]
ait. Nate nate. [illegible]
suum respice. ⁊ regnantē in celo ignite ⁊
uita ñ tollitur s̃ i meli cōmutat. Mox
g decollat ē. ⁊ a xpianis corpus ei sublatum
honorifice ē sepultum. Ad cui sepulcrum
tanta fiebant miracula ut ⁊ a paganis i ho
nore maximo haberetur. Refert gg. tur.
q de loco ū ei sanguis effusus ē. quidam xpia
nus tres lapillos sanguine respsos sustu
lit. ⁊ i capsa argentea tabulis ligneis cir
cumsepta locauit. q ꝯ in quodā castro locasset
⁊ totū castrū incendium ꝯsumpsisset de me
dio ignis predicta capsa sana ⁊ integra
ē educta. passus ē circa annos dñi cc. lxx.

Bartholomeus

interpretatur filius suspendens aq
ul' filii suspendentis me. Et dr a. bar. q ē.
filius. ⁊ tholos q ē sūmitas. ⁊ moys q ē
aqua. Inde bartholomeus qi filius suspendentis
aquas .i. dei mei. q mentes doctorū sursū ele
uat. ut aquas doctrinae infusius fundat. ⁊ ē
nomen syror nō hebreum. Proprium uo no
ta suspendentur triplex q ipse habuit fuit n.
suspensus .i. eleuatus ab amore mundi
nō suspensus. ū intentus amori celesti

vel suspensus . i . totaliter inuolutus gratie et auxilio
dei vel [illegible] a suis [illegible] a deo [illegible] tota
mea sua dependeat per scilicet vo [illegible]
sue [illegible] de qua sic [illegible] dic. dyo
[illegible] mystica theologia. Diuinus bartholomeus
dicit et multam theologiam esse et minimam
et euangelium latum et magnum et rursus concisum.
[illegible] vult ostendere bartholomeus secundum [illegible]
[illegible] dyonisii quod vna consideratione possunt
omnia affirmari de deo . alia consideratione magis
proprie negari.

Bartholomeus apostolus veniens ad indi
am que est in fine orbis templum
[illegible] erat ydolum nomine astaroth [illegible]
et quasi peregrinus ibi manere cepit. In hoc ydo
[illegible] demon habitabat qui se languentes
[illegible] si [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Dixit [illegible]
[illegible] dixit [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vestros deos [illegible]
[illegible] . [illegible] . Dic nobis signa eius vt
eum inuenire possimus. qui [illegible] dixit . Ca
pilli eius [illegible] [illegible] candida . O
culi grandes . nares equales . et directe . barba
prolixa habens paucos canos . statura equalis .
[illegible] alba [illegible] . purpurea vestitur.
[illegible] [illegible] [illegible] singulos angu
los [illegible] gemmas habet purpureas . V
[illegible] [illegible] annis [illegible] [illegible]
dalia eius non veterascunt [illegible] . Cen
ties flexis genibus per diem [illegible]
per noctem . angeli [illegible] [illegible]
eum fatigari nec esurire [illegible]
[illegible] vultu [illegible] [illegible]
[illegible] . Omnia prouidet [illegible]
[illegible] lingua [illegible] [illegible]
[illegible] loquitur [illegible] [illegible]

cui simulacro [illegible] nobis [illegible] nisi cui [illegible]
nos [illegible] Ergo et vos [illegible] eum [illegible]
tis rogate [illegible] huc veniat . ne angeli
sui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] duos dies [illegible] [illegible]
me [illegible] quia [illegible] quod demoniac
[illegible] [illegible] . apostolus dei bartholomeus
incendium me [illegible] . Cum apostolus ob
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est.
Quod audiens rex regionis illius polimius
qui habebat filiam lunaticam misit ad apostolum
rogans vt ad se veniret et filiam suam sa
naret . Ad quem cum apostolus venisset et eam cathe
nis ligatam [illegible] quia accedentes morsibus
lacerabat , iussit eam solui . et cum ministri
ad eam accedere non auderent dixit. Ego de
monium qui in ea erat religatum teneo . [illegible]
vos [illegible] . Et statim soluta liberata est. Tunc
[illegible] auro et argento et lapidibus
preciosis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] tota die [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] eum [illegible]
[illegible] [illegible] . [illegible]
xpistum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] [illegible] . Con
gruum non fuit vt qui filium [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] ergo [illegible]
a filio virginis [illegible] . [illegible]
xpistum [illegible] dominatione [illegible]
[illegible] . qui [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . Et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] suos [illegible] [illegible]
[illegible] . et tyrannos [illegible]
[illegible] vsque [illegible] . [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est . [illegible] [illegible] [illegible]
cens hominem [illegible] . [illegible]
hodie [illegible] . hominem [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] diaboli [illegible]
[illegible] xpisti . [illegible] diaboli [illegible] [illegible]

et penitus annichilati sunt. Hec autem passi sunt ... sub diocleciano ... in civitate ... [illegible] ...
... [illegible] ... pervenerunt ... [illegible] ... per mandatum ... [illegible] ...
[illegible] ... passi sunt ... Passi sunt autem sub diocleciano
... [illegible] ... circa annos domini cc.lxxx. sub diocleciano.

Cosmas dicitur
a cosmos quod est latum vel ornatum vel
a cosmus quod est grece compositum vel mundum
... [illegible] ... Cosmas grece ornatus vel
latine. Fuit enim ornatus in exemplis ... meus.
... [illegible] ... quod est gratia ... [illegible] ...
Damianus dicitur a dama quod est ... [illegible] ...
... [illegible] ... vel damum quod est sacrificium ...
... [illegible] ... mansuetudine ...
... [illegible] ... doctrina superna doctrina ...
... [illegible] ... sacrificium fuit ieiunio ... macie ...
... [illegible] ... sacrificium fuit ... curatione.
... [illegible] ... fuit ... [illegible] ...

Cosmas et Damianus gemini fratres in civitate
Egea ex religiosa matre nomine theo-
dora nati sunt. hi artem medicine edocti
... [illegible] ... tantam gratiam acceperunt ut omnes lan-
guores non solum ab hominibus sed et iumentis cura-
rent. ... [illegible] ... curationum ...
... [illegible] ... simonius ... [illegible] ...
... [illegible] ... caritate ...
... [illegible] ... Que illa quod muni-
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... capiti ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... precepit ...
... [illegible] ... cosmus ...
... precepit ne cum eo ... ponen-
tur. sed sequenti nocte ... cosmus apparuit et
... de discipulis ... excusavit ... Au-
diens ... [illegible] ... eos ad se ...
... [illegible] ... et ... que ... [illegible] ...
... [illegible] ... cepit. Sed nichil ... [illegible] ...
... [illegible] ... cos. et da. ... alios tres
fratres ... quorum nomina sunt. Anthimus
Leoncius et Euprepius. ... [illegible] ...
... [illegible] ... iussit
... [illegible] ... suos ... [illegible] ...

... [illegible] ... cos ... [illegible] ... invocare ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... et ... [illegible] ...
eos ... [illegible] ... angelis ... [illegible] ...
... [illegible] ... plus ... [illegible] ...
... [illegible] ... Quos plures ... [illegible] ...
per eos magnos maleficos ... [illegible] ...
... [illegible] ... et maris ... [illegible] ...
... [illegible] ... maleficia et in nomine ... [illegible] ...
... [illegible] ... Et ... [illegible] ... duo demones
in ... [illegible] ... et cum ... [illegible] ...
... [illegible] ... Deus ... [illegible] ...
... [illegible] ... relinquere ... [illegible] ...
... [illegible] ... non paciar ... [illegible] ... Tunc eos in
... [illegible] ... ignem ... [illegible] ... cum eos in
... [illegible] ... pilis ... [illegible] ...
... [illegible] ... iubens ... [illegible] ...
... [illegible] ... ab angelo ... [illegible] ...
... [illegible] ... Tunc ...
... [illegible] ... et cos. ... [illegible] ...
et a ... lapidari. Sed ... [illegible] ...
... [illegible] ... occidebant ... [illegible] ...
... [illegible] ... replet ... [illegible] ...
... [illegible] ... iussit ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... angelum ...
... [illegible] ... frater ... [illegible] ...
... [illegible] ... ubi ... dicitur ... [illegible] ...
... [illegible] ... sepeliri ... [illegible] ...
... vellet ... [illegible] ...
... camelus advenit ... [illegible] ... pro-
... [illegible] ... cos. et da. in uno loco sepeli-
... [illegible] ... Passi sunt autem sub diocleciano qui
cepit circa annos domini cc.lxxx.vii. ... [illegible] ...
... [illegible] ... post ... [illegible] ...
... [illegible] ... in ore ... [illegible] ...
... [illegible] ... semper ... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...

Romanorum(?) ... Regin... x

XX VII

... cos. et da. sibi in auxilium invocabat. Sed
dolore ... invalescente ad ecclesiam sanctorum martyrum
confugit. et ibi eo subito dormiente serpens
sicut intraverat per os eius exivit.
longe peregrinaturus ... Quidam vir
suam commendavit sanctis cos. et da. mar-
tyribus. dans ei signum certum. Cum
... aliquem mittere si aliquem eam vocaret.
Porro diabolus sciens signum quod maritus ei de-
derat se in hominem transfiguravit et ipso
ei signum ostendens dixit. Vir tuus
de illa civitate me misit ad te ut ducam
te ad eum. at illa adhuc formidans
ait. Signum quod agnosco sed tamen sanctis mar-
tyribus cos. et da. commendata sum. sed iurare
michi ... secura me duces. et tecum ...
... Ille autem iuravit ut diceret ...
... secuta ergo eum cum ad quendam locum
... venissent voluit eam dyabolus de iumento
precipitare. ut ipsam occideret. quod illa sen-
tiens exclamavit. Deus sanctorum cos. et da.
adiuva me. quia eis credidi et secuta sum
eum. Confestim autem sancti cum multitudine albel-
torum affuerunt. et eam liberaverunt. dyabolus vero sta-
tim evanuit. et dixerunt ei. Nos sumus
cos. et da. quorum iuramento credidisti. ideo
festinanter venimus in auxilium tuum. Fe-
lix papa octavus sancti Gregorii in honore sanctorum
cos. et da. nobilem ecclesiam rome construxit.
In qua ecclesia quidam sanctorum martyrum minister serviebat.
cui cancer unum crus totum consumpserat.
Et ecce dormienti sibi sancti cos. et da. cum
... suo apparuerunt unguenta ac ferramenta
secum portantes. quorum unus alteri dixit. ubi
carnes accipiemus ut abscisa carne pu-
trida locum vacuum repleamus. Tunc alter
In cimiterio sancti petri ad vincula hodie ethio-
pis recens sepultus est de illo ergo affer
ut hunc suppleamus. et ecce ad cimite-
rium properavit. et crus mauri precidens
detulit. et crus infirmi loco eius crus mauri
inseruerunt. et plagam diligenter unge-
tes crus infirmi ad corpus mauri detu-
lerunt. Evigilans autem ille se sine dolore sen-
tiens manum ad crus apposuit et nichil
lesionis invenit. apponens quoque candelam

cum in crure nil mali inveniret. cogitabat an
non esset quem erat ... Rediens autem ad se
prae gaudio de lectulo prosiliit. et quae in somnis
viderat. et quomodo sanatus fuerit omnibus enarravit.
Qui festinantes ad tumulum mauri venerunt. et crus
mauri praecisum et crus predicti viri loco illius
in tumulo positum reperierunt.

Furseus episcopus cuius hystoriam beda scrip-
sisse creditur. cum omni virtute polleret
et bonitate ad extremum veniens spiritum
emisit. vidit quoque duos angelos qui se venien-
tes et eius animam deferentes. tertium vero armatum
scuto candido et gladio fulgurante se praece-
dentem conspexit. Deinde demones clamantes
audivit. praecedamus et ante faciem eius bella con-
moveamus. Cum ergo praecessissent conversi iacula
sua ignita iaciebant. et angelus praecedens scuto
ea suscipiebat et penitus extinguebat. Tunc adversa-
riorum angeli opponentes dixerunt. otio-
sos sermones saepe dixit. et ideo non debet si-
ne poena vitam beatam. Cui angelus. Nisi principa-
lia vitia quae cum peccatis suis minima non peri-
bit. Dixit ei daemon. si iustus est deus iste non
salvabitur. scriptum est enim nisi conversi fueritis et effi-
ciamini sicut parvuli non intrabitis in regnum celorum. Cui angelus
Indulgentiam ... in corde habuit sed
consuetudinem hominum servavit. Cui daemon. sicut
accepit malum ex consuetudine sic accipiat
iudicium ab ultore. Cui sanctus angelus
Iudicemur ante dominum. Praevalente angelo ad-
versarius victus fuit. Tunc daemon dixit. Servus qui
scit voluntatem domini sui et non facit plagis va-
pulabit multis. Cui angelus. Quid est quod iste de vo-
luntate domini sui non implevit. et daemon dona
iniquorum recepit. Cui angelus. Credidit
quod unusquisque eorum penitentiam egisset. Daemon dixit.
Ante debuit probare perseverantiam penitentiae et
sic suscipere. angelus dixit. Iudicemur
ante dominum. Sed daemon succubuit. Iterum daemon
ad bellum surgere dicens. usque nunc dominum
exterminabimus verbo. quia omne delictum quod iu-
ris non purgatur in iudicium punitur.
... hic autem dona iniquorum ... in terra
non recepit ... punitus fuit ... ubi est
iustitia dei. Cui angelus. Silete ...

[illegible] et p[ro]…
[illegible]
[illegible]it. alr' x' anno dn̄. Nolite [illegible]
angustia p[ro]xi[m]i v̄tu[m] [illegible] possumus. dil
ige p[ro]ximu[m] tuu[m] sic[ut] te ip[su]m. Vndit angl[u]s
q[uia] iste [et] p[ro]ximos suos opatus e[st] bona. ad
[illegible]ius. Vndit. Nō sufficit h[ec] & sic se ip[s]os
dilexerit. Cu[m] angel[us] [illegible] dilc[tio]nis
e[st] bonū opari [illegible] reddet vnicuiq[ue] s[ecundu]m op[er]a
sua. [illegible] q[ui] [illegible]. Sz q[ui] illu[m] [illegible] diligu[n]t
[illegible] nō implent da[m]pnatus erit. pugna
te turba nefanda sci angeli victores fu
erunt. Dic' [illegible] Si d[omi]n[u]s iniquus
nō est. 7 verbi illi[us] transgressio ei displi
cet. Iste penam expers nō erit. p[ro]misit
ei scelo abrenunciare 7 eq' scelu[m] dilere.
q[ui] illos q[uo]d deum e[st]. Nolite dilige[re] mu[n]d[u]m
nec ea q[ue] i[n] mundo sunt. Sc[u]s angel[us] res
po[n]dit. nō s[ed] ea q[ue] sunt sc[u]li s[ecundu]m ho[m]i[n]e[s] i[n]di
gentibz dispe[n]sa[n]da diler[e]. Dya[bolus] r[espo]ndit.
qualit[er] in diligatur [illegible] precepti [illegible]
e. victus adu[er]sarius rursus dyab[olus] ad cal
lidas [illegible] acc[usa]tiones [illegible]. Scriptu[m]
e[st] si nō annunciaueris iniquo iniquitate[m] su
am sanguinem ei[us] de manu tua requiram.
h[ic] [illegible] annunciauit [illegible] p[ro]uulit pe[n]a[m]
Sc[u]s angel[us] r[espo]ndit. [illegible] auditores de
picunt [illegible] [illegible] [illegible]
d[e] [illegible] q[ui] p[re]dicatores despicit. vn[de] pugnan
tis e[st] q[ui] nō e[st] t[em]p[u]s nolle tace[re]. [illegible]
d[e]monu[m] p[re]ualida nimis erat
tis pugna. [illegible] triumpha
uit angel[us] [illegible] q[ui] adu[er]sarius m

[illegible] nō [illegible]
[illegible]
[illegible] q[ui] illos [illegible]
p[ro]pinquos [illegible] redacti sunt 7 illu[m] [illegible]
[illegible] Timeo q[uia] angelo [illegible] d[omi]n[u]s
[illegible] in appropinquat. Cu[m] angel[us] [illegible]
nō [illegible] nō [illegible]
[illegible] s[ecundu]m [illegible] op[er]um ho[m]i[nu]m singlos cu[m]
[illegible]. Sic [illegible] p[er] voluntate[m]
[illegible] 7 [illegible] p[ro] [illegible] pen[a]m.
[illegible] ad [illegible] plange
tibz [illegible] q[ui] eu[m] mortuu[m] [illegible]
bant [illegible] aliq[ua]nto t[em]p[or]e [illegible]
7 in [illegible] op[er]ibz laudabilit[er] [illegible]
[illegible]unt.
M[ichael] [illegible] interp[re]tat[ur] q[ui]s [ut] d[eu]s [illegible]
[illegible] sic ait Gg'. [illegible]
aliq[ui]d agitur michael mitti p[er]hibetur
ut ex ip[s]o actu [illegible] intelligat[ur] q[uo]d
nullus possit facere [illegible]. [illegible]
[illegible] michaeli [illegible]
attribuuntur. [illegible] ei [illegible] daniel [illegible]
tur [illegible] consurget [illegible]
q[ui] [illegible]
dracone 7 angeli ei[us] pugnab[ant] [illegible]
de celo [illegible] victoria [illegible]
[illegible] michaeli [illegible]
q[uo]d dya[bolus] cor[pus] ei[us] [illegible] voluit. [illegible]
[illegible] adorarent [illegible]
[illegible] paradisi [illegible]
[illegible] princeps [illegible]
[illegible]
[illegible] plagis egiptus [illegible]

in monte Gargano apparuit in Apulia
qui est iuxta montes nomine Garganus iux-
ta civitatem que dicitur Sypontus. Anno domini
CCC. XC. In predicta urbe Syponto erat quidam ho-
mo nomine Garganus qui secundum quosdam libros a monte
illo nomen accepit, qui ovium et boum infinita
multitudine pollebat. Cum autem ea pecora per
montis latera pascerentur, contigit quod tau-
rum alios relinquere et verticem montis
conscendere. Cum domum aliis redeuntibus non
redisset, collecta dominus multitudine servorum
per devia querens ipsum tandem in vertice
montis iuxta ostium cuiusdam spelunce invenit, et
motus ira cur solivagus incederet, in
ipsum sagittam toxicatam direxit. Sed statim
velud a vento retorta ipsum qui iecerat
repercussit. Turbati sunt hoc cives, episcopum
adeunt, et sic de re tam stupenda ipsum requi-
runt. Qui indicto triduano ieiunio eis indixit,
et a deo querendum admonuit esse. Quo facto
sanctus Michael episcopo apparuit dicens: Scia-
tis hominem illum voluntate mea suo te-
lo esse percussum. Ego enim sum Michael archangelus
qui hunc locum in terris incolere tutumque
servare statuens hoc volui probare indicio
ipsius me loci inspectatorem esse atque custo-
dem. Statimque episcopus atque cives cum processione
locum adeunt, et ingredi non presumentes ante
ostium precibus insistunt. Secunda appa-
ricio est que circa annos domini DCC. X. accidis-
se describitur. Ista in loco qui tumba di-
citur iuxta mare, qui VI. milibus ab urbe A-
bricensi distat, Michael episcopo precepit

ipsis demonent, quod accideret tam sedule
ipsius monitu, ut nichil ponderis hinc inde
venturum. Edificata ergo ibidem ecclesia de monte
Gargano partem pallii quod sanctus Michael super
altare posuit et partem marmoris super
quod stetit ad suam ecclesiam detulerunt. Cum vero
ibi aque penuriam paterentur, monitu an-
geli foramen in quodam saxo fecerunt et tanta
aquarum copia primus emanavit, ut usque
nunc eius beneficio copiosius sustentatur.

Hec autem apparicio in predicto loco XVII. die
kalendas novembrium sollempniter celebratur.
In eodem autem loco quod memoria dignum contigis-
se refertur miraculum. Ille enim mons undique
oceano cingitur, sed bis in die sancti Michaelis iter
plenis populo aperit. Cum ergo copiosa turba
ad ecclesiam pergeret, contigit ut quandam mulierem
gravidam vicinam que partui secum iret
magno impetu unda rediit, et omnis turba
timore concussa ad litus fugit. Sola autem muli-
er pregnans fugere non valuit, sed a marinis
fluctibus capta fuit. At archangelus Michael illesam
conservavit ita quod in medio pelagi
filium peperit, quem in ulnis suscipiens lacta-
vit et mari iterum iter sibi prebente cum prole le-
ta exivit. Tercia apparicio est que tempore
Gregorii pape legitur accidisse. Nam dum
idem Gregorius papa pro peste inguinaria letani-
as maiores instituisset et devote pro salute
populi exoraret, vidit super castrum quod olim me-
moria Adriani dicebatur angelum domini
qui gladium cruentatum tergebat et in va-
ginam mittebat. Unde sanctus Gregorius intelligens

p[er]ces, ad vo[lun]tatem [illegible] i angelor[um] ho
no[rem] [illegible] [et] castru[m] [illegible]
[illegible]

[illegible]

a ierar[chie] q[ue] e[st] [illegible] princip[at]us
principatu[m] [illegible] ierarchia otinet tres
ordines. Su[m]ma s[cilicet] otinet seraphin cheru
bin [et] thronos. Media otinet s[ecundum] assigna
cione[m] dio[nisii] do[min]aciones virtutes [et] po[tes]
tates. Ultima otinet s[ecundum] assignacione[m] eius[dem] prin
cipatus archang[elos] [et] angelos. Et hor[um] or
dinacio [et] dispo[siti]o p[ate]t vidi p[er] si[mi]le i t[er]renis
potestatib[us]. Su[m]ma ministror[um] q[ui] sunt sub uno rege
quid[am] operantur i[m]mediate ci[rc]a p[er]sona[m] regis
sic cubicularii [et] consiliarii [et] assessores si
miles hu[ic] sunt ordines p[ri]me ierarchie. Q[ui]
v[er]o h[abe]nt officia ad regimen regni i comuni
no[n] ap[ro]priatu[m] huic [vel] illi p[ro]vincie, ut p[ri]ncipes
milicie [et] iudices curie, si[mi]les huic sunt ord[ine]s
s[ecund]e ierarchie. Q[ui]d[am] v[er]o p[re]ponuntur ad regim[en]
alic[ui]us p[ar]tis regni, ut p[re]positi [et] ballivi [et] hi[uius]
modi i[n]feriores officiales. [Et] huic si[mi]les ord[ine]s t[er]cie
ierarchie. Tres ergo ordines p[ri]me ierar
chie accipiuntur i q[ua]ntu[m] deo assistunt [et] ad
ip[su]m ouertuntur. Ad h[oc] a[ute]m tria neccia sunt
s[cilicet] su[m]ma dilectio, [et] h[oc] q[uantum] ad ordinem seraph[in]
q[ui] i[n]t[er]p[re]tatur ardentes. P[er]fecta cognitio
[et] h[oc] q[uantum] ad cherubin q[ui] i[n]t[er]p[re]tatur ple
nitudo sci[enti]e. P[er]petua op[re]hensio s[ive] fruu
cio, h[oc] q[uantum] ad thronos q[ui] i[n]t[er]p[re]tatur sedes, q[uia] i[n] ei[s]
de[us] sedet [et] q[ui]escit, du[m] eos i se q[ui]escere fa
cit. Tres o[rdine]s a[utem] medie ierarchie accipi
untur i q[uantum] h[abe]nt p[ro]esse [et] regere unive[r]
sitate[m] ho[minu]m i co[mmun]i. H[oc] a[utem] regimen o[n]sistit i
trib[us] p[ri]mo i p[re]sidendo, q[uod] i imp[er]ando [et] h[oc] p[er]ti
net ad ordine[m] do[mi]nationum ad q[uos] spec
tat alios i[n]ferioribus p[re]esse. [et] [illegible]
m[in]ist[er]iis diuinis dirige[re] ac eis [illegible]
re q[ui] i[n]ueniuntur [illegible] angel[i]
alii dic[un]t. Cum [illegible] ad p[ri]mum isti

[illegible]

pu[n]tur s[ecundu]m [illegible]
[illegible]
sit de ordi[n]e principat[uum] [illegible] principi[bu]s
[illegible] p[ro]uinciis. De q[ui]b[us] [illegible]
[illegible] ap[pro]priati sit ad [illegible]
ut p[ro]uincia uni civitatis [et] hui[us] dig[nitati]s [illegible]
[illegible] regim[en] p[er] singulos [et] hui[us] dig[nitati]s
angeli, q[u]i [et] di[cun]tur [illegible] [illegible]
eor[um] ministeriu[m] ad unu[m] ho[m]i[n]em limitatur
archangeli [illegible] maiora nu[n]ciant. [Et] [illegible]
bonu[m] unu[m] militudi[n]is dig[ni]t[ate] [illegible]
unu[m] ho[m]i[n]is. [Secundu]m assig[na]cione[m] a[utem] ordinu[m] [illegible]
ierarchie [illegible] dyonisio [illegible]
accipit[ur] penes eor[um] fruicione[m] q[ue] [con]sistit
i fruicione dilectionis q[uantum] ad seraphin [illegible]
cognicionis q[uantum] ad cherubin p[er]petua r[e]
tentionis q[uantum] ad thronos. S[ed] in [illegible]
medie [et] ultime i duob[us] ordinib[us] [illegible] p[ri]nci
patu[m] [et] p[otes]tatu[m] ultime differunt [illegible]
ei [illegible] aliam o[n]sideracio[n]em h[abe]nt [illegible]
media ierarchia accipit[ur] penes p[re]lacio[n]e[m]
ne[m] ultima penes ministracione[m]. P[re]lacio [illegible]
i angel[os] [illegible] p[re]sunt ei [illegible]
[illegible] [et] hui[us] dig[nitati]s domi[n]aciones p[re]
sunt ei [illegible] bonis ho[m]i[n]ib[us] [et] hui[us] dig[nitati]s
principat[us] p[re]sunt a[m]b[ul]ib[us] [et] hui[us] dig[nitati]s
potestates [illegible] dignitatis m[inisteri]i
hui[us] [illegible] ministerium [illegible] [illegible]
[illegible] q[ui] o[n]sistit i o[per]ando [illegible]
[illegible] aut maiora aut minora
p[ro]p[ter] [illegible]. C[irc]a [illegible] Q[ui]nta
apparicio e[st] [illegible] in hy[st]o[riis] t[ri]p[ar]tita. Na[m]
iux[ta] o[n]stantinopolim e[st] q[ui]d[am] locus ubi
olim dea vesta colebatur. Hic nu[n]c e[st] [illegible]
i honore s[an]c[t]i michael[is] fabricata. Q[ue] [illegible]

locum [illegible] usque ad tempus [illegible] incepit. Cum igitur nomine
ad[illegible] [illegible]tissima febris [illegible]
[illegible] hoc dicens [illegible] civitati po[illegible]
[illegible] [illegible] quod evomuit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] enim
[illegible] in dicta vice [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vino et
[illegible] tacet [illegible] [illegible] contineat [illegible] ibi
[illegible] plena [illegible] [illegible] recipit [illegible]
[illegible] plene [illegible] [illegible] [illegible]
tune totum [illegible] eo [illegible] calida
[illegible] [illegible] [illegible] in hystoria [illegible].
Secunda victoria michaelis archangeli victoria
est archangeli michaelis et aliorum angelorum invenitur que
est quam archangelus michael populo Sypontano in pe
ticione. Post aliquantum enim tempus ab inventione loci
Neapolitani adhuc gentiles contra Sypontanos
et Beneventanos qui l. milibus a Syponto
distant ordinato exercitu bellare ceperunt
qui de consilio episcopi triduanas indutias petierunt
ut ieiunio triduano vacarent et patronum
suum michaelem in suum auxilium implora
rent. Tertia autem nocte michael episcopo ap
parens preces eorum exauditas victoriam pro
mittit affuturam et quarta diei hora se
contra hostibus occurrentes quibus occurrenti
bus mons garganus immenso tremore con
cutitur fulgura crebra volitant et caligo
tenebrosa totum montis cacumen obduxit.
Unde sexcenti viri de adversariis tam ex
ferro quam ex sagittis igneis interierunt.
Reliqui vero virtute archangeli cognita ydo
latrie relinquentes errorem et continuo colla christi
ane fidei submiserunt. Secunda victoria
quam archangelus michael obtinuit fuit quando draco
nem id est luciferum cum omnibus suis sequaci
bus de celo expulit. De qua victoria dicitur
in apocalypsi. Factum est prelium in celo. michael et cetera.
Cum enim lucifer equalitatem dei appetisset
archangelus michael celestis exercitus signifer adve
niens ipsum luciferum cum suis sequacibus de
celo expulit et in hunc aerem caliginosum
usque in diem iudicii retrusit. Non

enim permissum est eis in celo habitare sive in superiori par
te aeris quia locus clarus et amenus est nec in terra nobis
cum ne nimis nos infestarent. Sunt in aere inter ce
lum et terram ut dum suspiciunt et gloriam
vident quam amiserunt in dolore habeant. Et dum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] unde ipsi ceciderunt [illegible] [illegible]
torqueantur. Frequenter tamen [illegible] dei dispensa
tione ad terram veniunt ad nos temptandos
ut sic aliquibus sanctis est demonstratum. Sic
quando [illegible] [illegible] nos [illegible]. Ac musce innumerabi
les enim sunt et velut musce totum aerem imple
vit. Unde dicit ... ut philosophi dicunt et docto
res nostri opinantur aer iste ita plenus est de
monibus et malignis spiritibus sicut radius solis
minutissimis pulvisculis. Sed licet tot sint mir
[illegible] [illegible]. Eorum certus numerus est secundum vi
cinitatem ut quis ab aliquo ipsorum secundo in mari [illegible] de
ceps ille de [illegible] [illegible] inde ipsum non va
leat temptare. Tertia victoria est quam an
geli cotidie de demonibus obtinent dum pro
nobis contra eos pugnantes ab eorum temptationibus
nos liberant. Tribus autem modis ab ipsorum temp
tatione nos liberant. Primo potestatem de
monis infrenando. Apocalypsi xx. de angelo qui
demonem ligavit. Et in abyssum misit. Et
Thobie viii. de demone in deserto superiori ligato.
Hic enim religatus michael aliud est quam potentie eius
refrenatio. Secundo concupiscentiam refrenando.
Quod signatum est Genesis xxxii. ubi dicitur quod an
gelus tetigit nervum Jacob et statim emar
cuit. Tertio memoriam dominice passio
nis in cordibus imprimendo. Hoc signatum
est Apocalypsi vii. ubi dicitur. Nolite nocere terre et
mari neque arboribus quousque signemus et cetera. Et Ezechielis
ix. Signa thau in frontes virorum gemen
tium. Thau enim littera ad modum crucis est for
mata et qui hoc signo signati sunt non timuerunt angelum
percussorem. Unde ibidem scribitur. Super quem videritis
thau non occidatis. Quarta victoria est quam archangelus
michael de antichristo habiturus est quando ipsum occidet.
Tunc enim michael princeps magnus ut dicitur Danielis
xii. consurget et pro electis tamquam defensor
et adiutor contra antichristum fortiter stabit.
Demum autem ut dicit glossa Apocalypsi xiii.

nidi. unde de capitibus eorum, scilicet [illegible] te. mortui
resurgerent. ex [illegible] laus [illegible] [illegible] cor. di
[illegible] de magnete [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ut dic glo. [illegible] thes.
f. u. q. [illegible] [illegible] mésigere [illegible] stabiri i[illegible]
[illegible] ne [illegible] solio [illegible] illo loco [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
q plus [illegible] inuctō intellig. [illegible] ille [illegible]
[illegible] plus in celo. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] plus [illegible] intellig. [illegible] plus
q huic [illegible] de celo expulit [illegible]
[illegible] plus [illegible] [illegible] hic nos [illegible]
[illegible] de illo. Tercio [illegible] solleppnitas [illegible]
dedicatur ex eo quod hec die [illegible] loco [illegible]
[illegible] [illegible] ale [illegible] fuisse. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad h[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pelagium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] die quo [illegible] data e
[illegible] [illegible] [illegible] platum
[illegible] [illegible] [illegible] uoluntas, in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ē
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] marmore[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] alleluia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] erant [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Celebrans [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] singuli acceperi[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] gaudio redierunt.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] celeb[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] emanat, q post [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Certo si solleppnitas
[illegible] memoria [illegible]. [illegible] solleppnitas
omnium angelorum memoriam agimus, et eos ge
neraliter honoramus. Debemus [illegible] nos eos
laudare et honorare [illegible] multiplici [illegible].
[illegible] custodes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] eos honorare [illegible] [illegible]
custodes. Cuilibet enim homini dantur duo an
geli, unus malus ad exercitium, alter bonus
ad custodiendum. Custodia enim boni angeli de
putatur homini [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] angeli,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] angelus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] angelus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Tercio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] angelus

tribus modis. primo impediendo peccatum sicut nunc fi
at. huius signum est num. xxii. Iubalaa qui ad ma
ledicendum israel pergens ab angelo impeditus est.
Secundo increpando perpetratum ut ab eo quod peccavit
huius signum est iudicum ii. ubi dicitur quod angelus domini filios
israel propter idolatriam increpavit. ipsi eleva
verunt vocem et fleverunt. Tercio molestias
inferendo ut a pena eripiat. huius signum est in vio
lenta eductione loth. et uxoris de sodo
mis. id est de peccati consuetudine. Tercius effectus est
ut si cadat primos relevat. et hoc facit an
gelus tribus modis. primo monendo ad contricionem. huius
signum est in thob. ii. ubi ad curationem anguli
de felle per quod intelligitur contricio liniunt prin
cipaliter oculos. scilicet cordis. secundo purgando labia ad con
fessionem. quod significatur. ysa. vi. ubi per angelum
labia ysaie purgantur. Tercio gaudendo
ad satisfactionem. luc. xv. ubi dicitur quod maius gau
dium est in celo super uno peccatore. &c. Quartus
effectus est ne totiens vel in tot mala cadat quo
tiens vel ad quot diabolus temptat. et hoc facit an
gelus tribus modis. scilicet potestatem demonis infrenan
do. concupiscentiam restringendo debilitando et me
moriam passionis xpi mentibus imprimendo
de quibus sufficienter est. Secundo debemus eos hono
rare quia sunt ministratores nostri. Omnes enim sunt dicit
heb. i. sunt administratorii spiritus et c. Omnes enim propter
nos mittuntur. quia superiores ad medios me
dii ad infimos. infimi mittuntur ad nos
[illegible] competit bonitati divine. quia in ei
manifestatur bonitas divina. quod salutem
nostram [illegible] cum nobilissimos spiritus qui ei
intima caritate iunguntur. diligit et tunc
mittit. ad procurandam salutem nostram. Secundo cari
tati angelice. Cum enim caritatis ardentis
sit maxime desiderare aliorum salutem obsequium et
[illegible] ysa. Ego ecce dicit dominus mitto me et
angeli possunt nos iuvare pro eo quod mittit
nos suo auxilio indigentes et malos an
gelos nos impugnare. Ideo quod ad nos mit
tantur lex exigit angelice caritatis.
Tercio humane indigencie mittuntur enim angeli
ad inflammandum affectum ad amorem unde in
figura huius legimus missum fuisse in curru
igneo. Secundo ad illuminandum intellectum [illegible]

ritatem. huius signum est apoc. x. in angelo qui habebat
librum apertum in manu sua. Tercio [illegible] lo
[illegible] in nobis [illegible] huius signum
est iii. reg. xix. ubi angelus portavit helye pa
nem subcinericium et vas aque et comedit et ambula
vit in fortitudine cibi illius usque ad montem dei
oreb. Tercio honorandi sunt. quia ipsi sunt fratres et
cives nostri. Omnes enim electi assumuntur ad ordi
nes angelorum. quidam ad superiores. quidam ad inferiores
quidam ad medios pro diversitate suorum meritorum. licet
licet ergo sic omnes sint. Unde gregorius in omelia in si
militudine [illegible]. nam ut ait sunt nonnulli qui parva
capiunt. Sed tamen hec annunciare fratribus non desi
stunt. isti in angelorum numerum currunt. Et sunt qui secre
torum celestium summa et capere valent et nunciare.
hii cum archangelis et sunt qui mira faciunt signa et
valenter operantur. et hii cum virtutibus et sunt qui
malignos spiritus virtute orationis et in accepte po
testatis fugant et hii cum potestatibus. Et sunt qui
acceptis virtutibus electorum merita transcendunt et
electis fratribus principantur. et hii cum principatibus mi
tium sortiuntur. et sunt qui sic in semetipsis omnibus
viciis dominantur. ut ipso iure munditie deum inter
omnes vocentur. Unde et ad moysen dicitur. Ecce con
stitui te deum pharaonis et hii cum dominationibus. et
sunt in quibus velud in throno suo deus presidens
aliorum facta examinat. propter quod dum sancti ecclesiam regunt
plerumque de suis infirmis quibusdam actibus electa
iudicant. et hii cum thronis. Et sunt qui dei et p
ximi caritate ampliores ceteris pleni sunt et hii
inter suorum sortem [illegible] acceperunt.
nam quia cherubin plenitudo [illegible] ut
paulus plenitudo legis est caritas. et sunt qui superne
contemplationis amore accensi in solo conditoris
sui desiderio anhelant. nichil in hoc mundo cupi
unt. solo eternitatis amore pascuntur. terre
na que abiciunt. cuncta temporalia mente transcen
dunt. amant et ardent. atque suo ipso ardore
requiescunt. amando ardent. loquendo accendunt.
et quos illo tangunt ardere protinus in ama
more faciunt. Quo isti nisi inter seraphin nu
merum sortem sue vocationis acceperunt. hec
gg. Quarto honorandi sunt quia ipsi se manu
festant in celum portitores et hii faciunt triplici
ter. pro nostram [illegible] mal. iii. Ecce ego

est deus quem illum in suo nomine baptizari invitat gener-
naliter per. Statim mille [illegible] et cunctos
baptizatus est sub puero (?). Sed compunctus [illegible]
luit et sanitatem recepit, ita quod post patrem
regnavit. Ac hic rex [illegible] suum ad fi-
dem reducere conabatur. Sed ille modis omnibus
resistebat. [illegible] ad hoc [illegible] est in anno
festo quod est post epiphaniam. [illegible] pre-
dictus Clodoveus [illegible] Remensem ecclesiam
dotare beato Remigio dedit, ut quantum circuiret dum
ipse in meridie dormiret ecclesie daret, quod et factum est.
Sed cum quidam molendinum suum haberet intra fines
beati Remigii, molendinarius ipsum dum circu-
iret cum indignatione repulit. Cui Remigius
amice: Frater, sit commune ut hoc molendinum
habeamus. At ille ut eum reiecit, statim
tota molendini in contrarium ire cepit. Clama-
vit ergo post sanctum Remigium dicens: Serve dei,
veni et habeamus pariter molendinum. Cui
ille: Nec meum nec tuum. Statim ergo terra se aperuit
et molendinum deglutivit. Cum presciret
Remigius famem futuram, in villa quadam bla-
dum [illegible] congregasset. Inebriati rustici se-
nis [illegible] derisores ignem supposu-
erunt. Quod ille audiens illuc venit et pre
frigore etatis et vespertini temporis se cale-
facere cepit et tranquillo corde dixit: Semper fo-
cus bonus est. Veruntamen qui hoc fecerunt et posteri
eorum viri in genitalibus rupti, femine guttur-
nose erunt. Quod sic illis evenit quousque
per Karolum sunt dispersi. Festum autem quod [illegible]
sancti Remigii quod agitur in mense janua-
rii est festum de beato obitu ipsius. Istud autem di-
citur de eius corporis translatione. Cum enim corpus eius
post ipsius obitum ad ecclesiam sanctorum Tymothei
et Apollinaris in feretro deferretur, secus ecclesiam
sancti Christofori cepit adeo ponderare quod nulla-
tenus moveri potuit. Tandem coacti roga-
verunt dominum ut eis ostendere dignaretur si
forte in illa ecclesia sancti Christofori, ubi nulle reliquie
quiescebant, sepeliri vellet. Statim ergo corpus
levissime sustulerunt et ipsum ibi honori-
fice posuerunt. Verum cum multa miracula fi-
erent, ecclesiam ampliaverunt et super cryp-
tam retro altare cum effodissent corpus eius ibi re-

ponere vellent, moveri nullatenus potuit. Cum
autem in orationibus pernoctarent, circa mediam noctem
omnes pariter obdormierunt. In crastinum scilicet kalendas
octobris invenerunt sepulcrum sancti Remigii
in illam cryptam ab angelis [illegible]
tempore [illegible] capsam [illegible] capsa
argentea translatum est.

Leodegarius cum omni sapientia
polleret, ecclesie Eduensis [illegible] ipso
pontificale promotus. Cum autem Clotario re-
ge decedente cura regni [illegible]
voluntate omnium Childericum fratrem Clotarii ado-
lescentem valde idoneum perfecit in regem.
Sed Ebroinus Theodericum ipsius Childerici
germanum [illegible] non pro reg-
ni commodo, sed quia per potentiam [illegible] omnibus
odiosus iram regis et principum incurrerat.
Timens quoque Ebroinus magnam a rege penam
et monasterium introivit. Qui capite et fratrem
suum Theodericum ne contra regnum aliquid moliretur
in custodia detinere. Sanctitate et prudentia
episcopi pace mirabili omnes gaudebant. Sed
post aliquod tempus rex malignorum consilio de-
pravatus sanctum in iram dei odium incitatur. Qui
opportunitatem et modum [illegible] eius
inquirebat. Sed episcopus [illegible] et omnes ini-
micos suos ut amicos [illegible] egit
cum rege ut die pasche in urbe sua permanens
celebraret. Et ecce illo die nunciatum est ei
quod rex in illa nocte consilio de morte eius trac-
tavit [illegible]
pidatis [illegible] illa die cum rege in mensa [illegible]
persecutore suo fugit. Qui [illegible] mona-
sterio fuerunt domino et Ebroino qui in monasterio
habitu latitabat sedula caritate serviunt.
Post modicum rex moritur et Theodericus
in regnum sublimatur. Cum ipse Leodegarius
proprium lacrimis et precibus mox et abbatis
imperio compulsus ad sedem suam redit. At Ebro-
inus protinus apostatavit et regis [illegible]
[illegible] ordinatus est, quod prius malus fuit
eum postea peior fuit. Toto ergo studio Leo-
degarium occidere nitebatur. Missis quoque mi-
litibus qui eum caperent, quod Leodegarius cog-
noscens [illegible] in habitu pon-

tificali ac [illegible] ecc[illegible] [illegible] tribulis capi-
q[ue] ei statim [illegible] post hec
sanctus leo[degarius] [illegible] suo [illegible]
buonis [illegible]
duci [illegible] lapides
et parum [illegible] sicque ille iussit eum
lapidibus [illegible] quem ipsi in crastino in-
dis pedibus [illegible]
piatis decem [illegible]. Et [illegible]
bus [illegible] linguam ei [illegible]
scidi iussit et postmodum eum custodien-
di [illegible] qui non [illegible] supplicius [illegible]
navit. Sed usum loquendi non perdidit.
Sed predicationi et exhortationi pro posse
vacabat [illegible] rebus
omnis [illegible] migrare. [illegible] in-
vestita in [illegible] capud eius coronam
quam multi viderunt [illegible]
[illegible]. [illegible] ordine per circuitum con-
gregans [illegible] ut in [illegible]
[illegible] commonuit. [illegible]
omnis [illegible]
claratorum [illegible] tradidit ut eum
[illegible] ipsum [illegible] ait eis [illegible]
[illegible] nos [illegible]. [illegible]
[illegible] nos [illegible]. Ad hec tres
illorum [illegible] quod [illegible] ei
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mirabile [illegible]
rabili [illegible]
[illegible] terminavit.
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sancti pontificis [illegible]
mavit. [illegible] mortuum intra
aulam [illegible]. Maior ille [illegible]
pus [illegible] mor-
te sua [illegible]. Huius [illegible]
[illegible] Ebroini [illegible]
sci [illegible]
nem [illegible]
dicit. Passus est autem circa annos domini dc-
lxxx tempore Constantini quarti.

xx
vii

Franciscus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
primo ratione miraculi quo noscitur linguam gallicam
cum miraculose a deo recepisse cognoscitur. Unde
dicitur in legenda sua quod quotiens ardore sancti spiritus reple-
tur ardentia verba foris eructans gallice lo-
quitur. Secundo ratione officii divulgandi unde
in legenda quod divina providentia sibi hoc vocabu-
lum indidit, ut ex singulari et insolito nomine
opinio ministerii eius facilius innotesceret orbi.
Tertio ratione effectus consequendi ut scilicet per ipsum da-
retur intelligi quod ipse per se et per filios suos
multos servos peccati et diaboli francos et liberos
faceret. Quarto magnanimitatis cordis. Fran-
ci enim a feritate dicuntur quia eis inest naturali-
ter feritas et magnanimitas cordis. Quinto
ratione virtuositatis in sermone quia sermo eius in-
star securis vicia secabat. Sexto ratione
terroris in demonum fugatione.
Septimo ratione securitatis [illegible]
perfectione et honestatis conversatione. Dicun-
tur enim francisce [illegible] signa quod instar securium
[illegible] preferebantur quod erat
in terrorem et honorem.

Franciscus servus et amicus altissimi
in civitate Assisii ortus et negotiator
[illegible] effectus usque ad vicesimum
[illegible]
[illegible]
[illegible] quadam
vice ipse cum pluribus captivus esset cap-
tivus [illegible] carceri mancipatus. Alie-
tibus aliis hic solus exultat et redarguente se
hoc a captivis respondit: Scio me exultare no-
veritis quod sanctus adhuc per totum seculum adora-
bor. Cum semel Romam causa devotionis perficis-
ceret vestimenta sua deposuit et pauperis
cuiusdam vestimenta induens ante ecclesiam sancti Petri
inter pauperes sedebat et cum eis velud unus ex illis
avide manducabat et sepius sic fecisset
nisi notorum verecundia prohibuisset. Antiquus hostis
eum a salubri proposito [illegible]

tere & feminas que sue civitatis [illegible]iose
g[illegible]osam cordi ei [illegible] [illegible]piscat
a capite [illegible]em se [illegible] [illegible] [illegible]
con[illegible]s audiunt [illegible] [illegible] oul
[illegible] sicut [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] divinum memor [illegible] accedens [illegible]
[illegible] ei [illegible] et postea [illegible] ille statim [illegible]
[illegible] manu
devote osculans pecuniam donat. Ecclesiam
sancti damiani orationis causa ingreditur & ymago
cristi cum miraculose alloquitur. Francisce inquit
vade repara domum meam que ut cernis tota destru-
itur. Ab ea igitur hora anima eius liquefacta est. Cuius con-
passio eius cordi mirabiliter est infixa. Insti-
tit sollicite ecclesie reparande, vendit quod habebat
et pecuniam eius presbitero daret. Ille timore
parentum recipere recusavit. Coram ipso ipsam pro-
iciens tamquam pulverem vilipendit. Episcopo a
patre ligatus & captus pecuniam eius restituit
ac veste patri resignavit. & se nudum ad co-
operuit & cilicio se induit. Advocat
nullus filius dei quod simplicem virum quem loco
patris suscipiens rogat ut cum ipsi ei maledicat
congeminat ipse eum benedicat. Frater eius
carnalis hyemali tempore franciscum vilibus
panniculis tectum orantem vacantem & treme-
bundum intuens ait cuidam. Vide ut francis-
co ut de sudore suo unam nummatam ven-
dat. Quod ille audiens alacriter respondit. Vere
ego domino meo hanc vendam. Cum quadam die
audiret ea que cristus discipulis suis ad predican-
dum missis locutus est, statim ad implen-
da servanda tota virtute consurgit. Solvit
calciamentum de pedibus tunica una se in-
duitur & pro corrigia mutavit funicu-
lum. Tempore nivis per silvam ambulans
alacriter iubilis capitur & ab eis quis sit req-
uisitus preconem dei se esse asserit. Qui illum ar-
ripientes in nivem proiciunt dicentes. Iace
rustice preco dei. Multi nobiles & ig-
nobiles clerici & laici spreta seculi pompa
eius vestigiis adheserunt. Quos pater sanctus
docet evangelicam perfectionem implere

pau[illegible] [illegible] [illegible]m sancte simplici-
ta[illegible] [illegible]pitate amplecti [illegible]a evangelica
[illegible]is morte. Sepe pro [illegible] & laudis
[illegible] cuivis [illegible] & sine [illegible] & laudis q
[illegible] innocencius conf[illegible]. Cepit
[illegible] ubi femina [illegible] & [illegible]
& [illegible] ita frequens [illegible] [illegible] [F]re-
[illegible] quam [illegible] [illegible]
silentio. Tamen ad modum [illegible]laris debita
dilectione silencium observavit. ne verba
bis inutilibus conficeretur. Cum sanctus ab omnibus
laudaretur. Vir dei illuc adveniens cui
sumite fratres in [illegible] [illegible] figmenta laudi
[illegible]. Convocatur sed ut [illegible] chamida
con[illegible]. quasi non fecit. dominus [illegible]cipiao est. &
deceptio fraudulenta. Coram omnibus illus-
tribus digitum cum suo imposuit [illegible] & capud ex-
cutiens se illaturus confessus [illegible] innuit [illegible]
post multos dies ad nominum redire [illegible]
sacerdotum actibus vitam finivit. Fa-
tigatus in itinere famulus dei dum asinum equi-
taret socius eius frater leonardus de assisio
filius fatigatus intra se cepit cogitare ac
dicere. Non de pari ludebant parentes hic &
mei. Ecce vir dei de asino descendens
dixit fratri suo. Non convenit me equitare &
te pedite venire qui nobilior me fui-
sti. Stupefactus frater ad pedes patris procidit
& veniam postulavit. Transeunti quadam
nobilis quedam nobilis cum tanto gressu occurrit
et lassitudine & [illegible] anhelitu
miseratus quid vellet requirere instituit. &
illa. Ora pro me pater quod talibus propositum
quod concepi viro meo impediente non exe-
quor. Sed in servicio cristi nimium adversatur.
Cui ille. Vade filia quia cito ex eo solacium
recipies & ex parte dei omnipotentis & mea
sibi denuncies. Quia nunc est tempus salutis postmodum
equitatis. Quod denunciante vir subito immu-
tatur & continentiam pollicetur. Cum
rustico in quadam solitudine siti deficienti
in fonte aqua oratione sua [illegible] impetravit.
Quod fratri ad modum [illegible] familiari secre-
tum habeo instigante spiritu retulit dicens
hodie est aliquis famulus dei super terram quem pro-
quo adhuc deus non permittet [illegible] fame sup

terram [illegible]
et illo [illegible]
tatur [illegible]
[illegible]
quod tam [illegible]
non permisit [illegible]
[illegible]
[illegible]
primus [illegible]
[illegible]
[illegible]
et ad omnia [illegible]
fratribus clamag[...] [illegible] dei ve-
ro pauper[...] [illegible] in-
cantus pau[...] [illegible]
cumulis di[...] [illegible]
tes [illegible] replen-
quibus ille a[...] [illegible]
orationem et pauperi [illegible]
esse cognovit paupertate [illegible]
eo diligebat ut paupertatem [illegible]
dominam suam vocaret. Si quem pauperiorem se
videret [illegible] et se ab illo
vinci timebat. Nam cum die quadam pau-
perculum quendam vidisset [illegible] socio
suo: Magnam [illegible] nobis huius
inopia et [illegible] paupertatis [illegible] rep-
rehendit. Nam pro meis divitiis magnam
dominam paupertatem elegi. Et ecce amp-
lius relucet in isto. Dum quidam pauper coram eo
transiret et vir dei [illegible] compassione
commotus [illegible] socio: [illegible] pauper [illegible]
sitas in [illegible] non est [illegible] velu-
tate. [illegible]
[illegible] paupertatis [illegible] pro
stratus [illegible] ille
[illegible] obviaverunt. Tres mulieres [illegible]
[illegible] per omnia similes obvi-
as habuit [illegible] salutaverunt: Bene ve-
niat domina paupertas [illegible] dispa-
ruerunt [illegible] sunt. Cum
ad civitatem [illegible] venisset [illegible]
lum intestinum [illegible] videt vir
dei [illegible] super [illegible] demones
exultantes vocatoque socio suo [illegible]

silu[...] in die [illegible] civitatis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ore [illegible] cuius summitas celos
tangebat. et brachia protensa illam utri-
usque mundi partem amplectebantur. Com-
punctus sacerdos [illegible] perfectus minorum [illegible]
et vir dei [illegible] imitator effectus. Cum iste
te vir [dei] in oratione dyabolus ter enim no-
mine proprio vocavit. Cui [illegible] respondisset, di-
xit: Nullus est adeo in hoc mundo peccator si con-
vertatur, quem deus non indulgeat. Sed qui se ipsum
penitentia dura necaverit, misericordiam in per-
petuo non inveniet. Confestim sanctus dei per reve-
lationem agnovit hostis calliditatem, quo-
modo nisus fuerit eum ad teporem revocare. Cer-
nens autem hostis quod contra eum non prevaluit,
gravem carnis temptationem eius immisit.
Quod vir dei sentiens, veste deposita corda
durissima se verberat dicens: Eya frater asi-
ne, sic te manere decet, sic subire flagel-
lum. Sed cum temptatio nequaquam discederet, foras
exiens in magnam nivem se nudum demer-
sit, acceptis de nive in modum pile VII
globulis compingit, quos sic proponens alloqui-
tur corpus: Ecce, inquit, haec maior
uxor tua, iste IIII duo sunt filii et due
filie tue, reliqui duo sunt servus et ancilla.
Festina ergo et indue, quia frigore moriun-
tur. Sed si eos multiplex sollicitudo mole-
stat, uni domino sollicite servi. Illico dya-
bolus confusus abscessit, et vir dei deum glorifi-
cans in cellam rediit. Cum apud dominum
Leonem cardinalem [illegible] ab eo roga-
tus aliquandiu moraretur, nocte quadam
demones ad ipsum venientes eum graviter
verberaverunt. Vocatisque sociis [illegible]
ait: Demones sunt castaldi domini nostri, quos
destinat ad puniendos excessus. Sed non
offensam non recolo, quam per misericordiam dei

vii. vi

[illegible] non invenio
bebam [illegible] vindicabitis me de adversario
meo. Cumque ipse vocem meam exaudivit, ultorem
inveni [illegible] qui de morte ejus me fecit. Fra-
ter [illegible] vir dei in certamine fratris sui vidit ce-
li sedes inter quas unam dignissimam et nobili
gloria praefulgentem, quae cum miraretur cuinam tam
praeclara sedes servaretur, audivit: sedes ista
[illegible] de ruinis principibus fuit et nunc hu-
mili Francisco paratur. Exiens ab oratione in-
[illegible] dei interrogavit dicens: Quid de te opi-
naris pater? Et ille: videor mihi maximus peccator.
Statimque in corde fratris spiritus dixit: agnosce quam
vera fuit visio quam vidisti, quia ad sedem su-
perbia privatam revocabit humilitas humillimum.
In visione dei Franciscus super seraphim crucifixum
aspexit, qui crucifixionis suae signa sic ei
expressit impressit ut crucifixus videretur.
Consignantur manus et pedes et latus eius
[illegible] caractere, sed diligenti studio ab omnium
oculis ipsa stigmata abscondebat. Quidam tamen
haec in vita viderunt, sed in morte plurimi con-
spexerunt. Quae autem haec stigmata per omnia vera
exstiterint multis miraculis consumitur, quorum
duo quae post eius obitum contigerunt huic inserere
sufficiat. In Apulia vir quidam nomine
Rogerius ante imaginem sancti Francisci stans
coepit cogitare dicens: Estne verum
ut tali claruerit miraculo, an pia fuerit
illusio? Sive suorum fratrum fallacia inventio? Quod
dum mente revolveret, subito audivit sonum
quasi spiculum projiceret de balista, sensitque se
in sinistra manu se graviter vulneratum.
Sed in chirotecam nichil lesionis apparens.

non valens recedere. Sic vindicta
mortis ab omnibus mortuus [illegible] Cum autem
nocte media campana [illegible] ad matuti-
nas pulsaretur, uxor clamare coepit: Mi
domine, surge et vade ad matutinas quia cam-
pana te vocat. Statim ille manum elevans
videbatur aliquid innuere ut gladium extraheret.
Et ecce videntibus omnibus gladius qui vale-
tissime iactatus manu pugilis emitti
prosilivit. Statimque ille perfecte sanatus fecerit
dicens: beatus Franciscus ad me veniens sua
stigmata meis vulneribus apponens eorum
suavitate cuncta vulnera demulcens et ea
mirifice solidavit. Cum vellet discedere
et innuebatur gladium abstrahere quia loqui
aliter non valerem, quod statim apprehendens
valide [illegible]. Statimque stigmatibus sanctis
vulnera mea linivit et confestim perfecte sa-
navit. In urbe Rome clara illa lumi-
naria orbis scilicet beatus Dominicus et beatus Franciscus
coram domino Hostiensi qui postea fuit summus
pontifex adessent. Dixit quibus eis episcopus: Cur
non de fratribus vestris facimus episcopos et praelatos
qui documento et exemplo ceteris praevalent. Fit
inter sanctos de respondendo longum contentio,
vicit tandem humilitas Francisci ne se prae-
poneret, vicit et Dominicum ut primus respon-
dendo humiliter obediret. Dixit ergo beatus Domini-
cus: Domine gradu bono quod agnoscitis
sublimati sunt fratres mei nec per me possent
permittam ut ad aliud sublimentur. Aliud
assequitur septimum dignitatis. Post
haec respondens sanctus Franciscus dixit: Domine

[illegible]
nes no[n] [illegible] [illegible] ... pro[illegible] lucer
nus et lapid[illegible] [illegible] colores [illegible]
manu dexter[illegible] fulgent. Ex [illegible]
reuerenter [illegible] et [illegible] q[uo]d d[icitu]r p[re]c[iosu]s.
Legit[ur] de [illegible] [illegible] ne [illegible]
cium pedi[bus] [illegible] capite ne media
p[er]iret. gl[illegible] [illegible] mel et copia vi
na [illegible] [illegible] [illegible] noi[illegible] [illegible]
uocabat[ur] [illegible] gaudiore
plebat[ur] [illegible] amore. Corona [illegible]
Cu[m] sole [illegible] et stellas [illegible] et [illegible]
ad [illegible] [illegible] amore. Corona [illegible]
magnu[m] [illegible] [illegible] [illegible] q[ui] [illegible]
mei [illegible] p[illegible] [illegible] capite me
o. C[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] o [illegible]
di [illegible] [illegible] [illegible] p[re]dica[re]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
duob[us] [illegible] [illegible] ualde fulgentib[us]
i[n] mod[um] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pedes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ta[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
co[illegible] o [illegible] [illegible] [illegible]
pestilencia. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
beri. et cu[m] [illegible] [illegible]
igne [illegible] [illegible] [illegible]
ac. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
alie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
b[us] [illegible] [illegible] cu[m] [illegible] ille [illegible] eu[m]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
diceret. exhilarat[us] dicebat. Benedicat t[e]
d[eu]s. q[ui]a tu [illegible] loquer[is]. et talia me de
cet audire. Nos ta[men] [illegible] [illegible] [illegible] uolu[mus]
q[uo]d [illegible]. n[on] tam [illegible] q[uam] pare[re]. Quida[m]
[illegible] [illegible] officio gardianu[m] petiit. [illegible]
p[ro] o[mn]ia uolu[n]tati [illegible]. Fr[atr]i q[uo]q[ue] [illegible]
[illegible] erat ut [illegible] [illegible] obedie[n]ti[am] et
[illegible]. Cu[m] [illegible] quid [illegible] lege[illegible] [illegible]
ad [illegible] et [illegible] signa [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] et capuciu[m] [illegible] [illegible]
ei iussit. Cu[m] p[ost] mora[m] capuciu[m] [illegible]
medio ignis. p[re]cepit ip[su]m extrahi et [illegible]
tu [illegible]. Extrahitur [illegible] capuciu[m] de medio
fla[m]ma[rum] nullam [illegible] ad [illegible] [illegible].
Ex[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] suu[m]. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] canonicas [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aues [illegible] no[n] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] se ad [illegible] au
dire no[n] poterant. [illegible] [illegible] aue[s]
[illegible] [illegible]. [illegible] laudes [illegible] [illegible]
p[er]soluam[us]. Ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
laudib[us] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] [illegible] more solito [illegible] [illegible]
[illegible] deuote [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] meis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] alibi [illegible]

Q' statim acceptes domini sua dispositione et preui-
am salutem accepit. Cum ergo ad mediam iter-
hospes suus exspirauit. Cum quodam autem mili-
tudine repisset et cas uelud [illegible] propter
salutacionem dixit. fratres mei uolucres [illegible]
delectis laudare creatorem uestrum qui plumis [illegible]
dedit uos. pennas ad uolandum [illegible]. Aere
dum nos. pennas ad uolandum [illegible] sollicitudine uo-
puritate concessit. et [illegible] usus est exter-
gubernat. Aues autem ceperunt [illegible]. et [illegible]
colla protendere alas. aperire rostrum. et [illegible]
attente respicere. ipse [illegible] per medium eorum tran-
siens tunica contingebat eas. Nec tamen aliqua
de loco est mota donec [illegible] data est licentia
euolauerunt. Cum apud castrum aluianum p[re]-
dicaret propter garritus hirundinum uerba eius in-
dificantium audiri non poterat. quibus ille
Sorores mee hirundines. iam tempus est ut loquar
ego. quia uos satis dixistis. tenete silencium
donec uerbum dei compleatur. Cum omni obedi-
entes protinus conticuerunt. Transeuntes aliquan-
do per apuliam uiam bursam magnam re-
perit in uia denariis tumescentem. quam socius
uidens accipere uoluit ut pauperibus eroga-
ret. Sed ille ostatenus dicens. non licet fili ali-
enum auferre. Sed cum ille uehementer instaret
franciscus paululum orans iussit ut bursam [illegible]
tollat. que iam coluber pro pecunia contine-
bat. quod uidens frater timere cepit. Sed obedire
[illegible] manibus [illegible]
[illegible] magnus serpens protinus exiuit. et ait [illegible].
pecunia [illegible] dei michi aliud est quam dia-
bolus uenenosus. Cum frater quidam grauiter temptaretur
cogitare cepit quod si aliquid scriptum de ma-
nu patris haberet. ipsa protinus temptatio sua
fugaretur. Sed cum rem sic ullatenus aperire auderet.
quodam [illegible] uir dei uocauit eum. dicens. porta
tu mihi fili papirum et atramentum. quia laudes
quasdam dei scribere uolo. quas cum scripsisset. ait.
accipe cartulam hanc et usque ad diem mortis
tue custodias diligenter. Statim quoque omnis temp-
tatio ab eo recessit. Idem frater dum sanctus
infirmus iaceret. cogitare cepit. Ecce
morti appropinquat sanctus. et quantum plurimum consolatus
si post mortem tunicam haberem patris me-
i. post modicum sanctus uocat eum dicens.

et tecum tunicam istam. tempore mortis [illegible]
heas pleno iure. Cum apud alexandriam [illegible]
lombardie a quodam uiro honesto hospi-
tatus fuisset. ab eo rogatus. ut propter euan-
gelii obseruanciam de omnibus appositis [illegible]
caret. quod cum eius deuocione assentiret. Ille ac-
currens caponem septennem [illegible]
caret. manducantibus illis. Iudeus quidam
amore dei elemosinam peciit. cuius [illegible] dei
nomen audiens benedictum membrum de [illegible]
tum caponis. Seruauit ille [illegible] et in
crastinum dum sanctus predicaret ostendit dicens.
Ecce quales carnes comedit iste frater quem
ut sanctum honoratis. Sed cum membrum [illegible]
ostenderet uidentes [illegible] caponis piscis ab
[illegible] apparuit. quod cum ille didicisset [illegible]
et ueniam postulauit. Redierunt quoque car-
nes ad suam speciem postquam redeunt [illegible]
ricator ad mentem. Cum quidam uir
ad mensam sederet et de paupertate [illegible]
et filiis eius collocutus fieret. protinus uir dei a men-
sa surgens singultus igitur dolore
sos et profusus lacrimis [illegible]
liquum panem manducat. Sacerdotibus ma-
nibus domini conficiendo corpus [illegible]
lata potestas magna [illegible]
sum exhibui [illegible]
sed cumque de celo [illegible]
[illegible]
tis manibus de [illegible]
et sed dicerem. [illegible]
ta. quia manus [illegible]
et uelut [illegible] ad [illegible]
lis miserias inter [illegible] clamans. [illegible]
ei ad benedicendum obtulit [illegible]
accipere salutem. [illegible]
tur. et inquid [illegible] gustans [illegible]
nitatem recepit. et multa alia [illegible]
eis fecit. Cum uero ad dies [illegible]
extremos longa infirmitate [illegible]
[illegible]
quos [illegible] assistentes ad [illegible]
[illegible] manus [illegible]
[illegible]entibus benedixit. et instar [illegible]

ling[illegible] [illegible]n[illegible] [illegible]
talba[illegible] [illegible] sui ante. ad [illegible] ad
laude[illegible] [illegible] ipsum [illegible]
bilem [illegible] hortabatur ad laude et
q[illegible] [illegible] ad suum invitabat hospi-
cium [illegible] uenat soror mea mors
ad [illegible] ueniens [illegible]
[illegible] q[illegible] fr[illegible] [illegible] [C]um
fil[illegible] [illegible] soli [illegible]
[illegible] labore nocte [illegible] loq[illegible]
uni [illegible] positus [illegible]
lam [illegible] clamans ait. [illegible]
[illegible] [illegible] suo [illegible] patrem
[illegible] ait. [illegible]
in[illegible] [illegible] [C]um
pu[illegible] [illegible] devota [illegible]
q[illegible] [illegible] filius [illegible]
v[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lecto [illegible]
[illegible] [illegible] ego
ei [illegible] [illegible]
[illegible] q[illegible] [illegible] manus
[illegible] [illegible] super [illegible]
[illegible] [illegible] factus e(st). ut illo
[illegible] [illegible] [illegible] ut
ill[illegible] [illegible] ipsa [illegible] uo
[illegible] [illegible] absolone [illegible]
[illegible]
[illegible] [illegible] uno mu
[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ipsum [illegible]
[illegible] [illegible] uel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vocabatur. Ego sum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] obs[illegible]

[illegible] [illegible] pulcherrime
convenerant. [illegible] dix[it] [illegible] ad [illegible]
um p(er)fert. Nolo te amplius detinere. [C]um
p(er) q(ue)ndam [illegible] [illegible] q(ui) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
p(ro)longaret. Cum ille [illegible] [illegible]
inq(ui)t [illegible] [illegible]
te [illegible] [illegible] [illegible]
obscurum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] paulo p(ost) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [C]um [illegible]
[illegible] opib(us) (et) miraculis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
e(st) sexus [illegible] [illegible]
i(n) eis [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] quod [illegible] suo [illegible]
accepit. [illegible] ait. [illegible]
iste [illegible] sit [illegible] cadat hodie gla-
dio [illegible] meum [illegible] [illegible] [illegible] sco-
[illegible] [illegible] ut [illegible] fieri i(n) [illegible]
[illegible] nepoti [illegible] ille gladium ac-
cipiens i(n) [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. [C]um quidam [illegible] sic [illegible]
ut [illegible] [illegible] [illegible]
talib(us) vocib(us) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q(ui) [illegible] [illegible] loca
[illegible] tetigit. (et) [illegible]
sanitate(m) p(er)fectam recepit. [illegible]
signum sup(er) locum remansit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [C]um
i(n) castro pomerico i(n) mo(n)tanis apulie
puella q(ue) p(at)ri (et) m(at)ri unica filia ad
fine(m) [illegible] (et) m(at)ri s(ancti) fr(ancisci) devota [illegible]
[illegible] filia [illegible] apparuit ei
[illegible] fr(ancis)c(u)s dicens. Noli flere q(uia) lucerne
tue lume(n) q(uo)d deplorat extinctu(m) mea
[illegible] intercessione [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] s(ancti) fr(ancisci) nomi(n)e invocans

onis in die [illegible] [illegible] Item qui incipit
a uigiti [illegible] Johes in aqla cetis
altius uolans scetus de x natiuitate dim
tate. xpe et de quo scbit. ora ista iiij. fuit
s. hō natus de uirgine. vitulus i passione
leo i r[illegible]ne. aquila i ascensione. p has g
qtuor facies i quibz designatus e lucas sic
aliis q lib; euuangelista ondit q iter
illi qtuor modis fuit ordinati fia p fa
ciem hois onditur q recte fuit ordiati
q ad primu q debet hoie istruere. ma
suetudine adhere et liberalitate fouere.
hō ei al irronale mansuetu et liberale p
facie aqle onditur q recte fuit ordina
tus q ad deu. qui eo ocls intellctis con
tur deu p contemplacionem. rostru affatis
ad ipm ex[illegible]tur p meditacoem effectus
senect abicitur p nouu [illegible] aq
la ei [illegible] hois [illegible] e [illegible]
nerbans ocul [illegible] [illegible] [illegible]
bili eleuati pisciculos i medio mari
uideat. rostru et nimis aduncatu ne
impediatur i cibo capiendo petre allidit.
et sic usui cibandi habilem efficit. et
ista uice acutore solis et i fontem mag
no impetu se piciens senectute abicit.
calore solis oculor caligine consumete
et pennas alluminante p facie leonis ond
q recte fuit ordinatus. q ad se ipm
qz hunt generositatem p honesta mo
rum conuersacoem. sagacitate p insidi
arum hostium intencione et passibilitate
p afflictor compassione. Leo ei e al ge
nerosum qz rex alium e. sagax qz ne
sigia cauda delet. cu fugit ne inuenia
tur. passibile qz quartanam patit. p fa
cie uituli sui louis onditur q recte
fuit ordinatus. q ad suu officium qd
fuit scribere euuang. Ipe ei microse p
cessit qui incipit a uatiuitate p cursio
nis et natiuitate et i femina et xo paruu
tum processit usq ad ultimam consummaco
nem discerete incipit. qz ipe [illegible] mos. ij.
euuangelistas [illegible] [illegible] iste
suppleret. et qz sum [illegible] [illegible]

onuitet. ce templu et sacrificiu i [illegible]
fuit. qz p i principio et i medio et i fine
eos ei e al microsimu i ungula scissu p
qd intelligitur discrecio. et immolatiuum
et in q preditis bs lucas i predictis. iiij.
modis ordinatus fuit. meli ondit. sim
re ei senes melius indagetur. P g or
dinatus fuit q ad deu. epli. ordina
tur hō sim bruti. s. affectione. cogitaco
ne. et intencione. affco debet ee sca. co
gitaco munda. intencio recta. Intencio
nem g scam buit. qz sco spu fuit ple
nus. sicut implero i luc. Obuit mat
i b[illegible] una plus spu sco. Sco huit co
gitacoem mundam qz fuit uirgo corpe et
mente. i quo notatur mundicia cogita
conis ipius. [illegible] huit intencoem
recta qz in ob[illegible] q faciebat honorem
[illegible] [illegible] duob; ultimis
[illegible] [illegible] aplor. cu ciunis
i ugaliscate [illegible] hec q ad mundici
am cogitacionis. duo ualuit fuit q
i honore dei hoc q ad rectitudine inte
conis. Sco fuit ordinatus q ad proxi
ad primu ordinatu o ei [illegible] qd
debemus. [illegible] de sco. luc. sc q p
ximo debemus. s. nrm posse. nrm nosse.
et nrm uelle. et ut quantum ad nrm
age. nrm posse i subsidius. nrm nosse
i consilius. nrm uelle i desidus. nrm
age i obsequiis. q ad h quatuor ordinatus
fuit bs lucas. Pmo ei p primo
posse suu i subsidiis q patz ex h q pa
ulo in oib; tribulationib; sp adhesit. et
ab eo nunq discedens eius i predicacois
subsidiu fuit. ij. thi. iiij. lucas est
mecu sol [illegible] h q dic mecu tamqz. s. adiutor
et defensor ne q es s subsidia prestiti.
Inh q de solus no q constaut eid adhe
sit. Item ij. cor. viij. dic de luc. n solu
a s ordinatus e ab ecclis socius peregrina
conis nre et c. Sco suu nosse in consilus.
Tunc ei suu nosse tribuit. o do cinam
aplicam et euuangelicam qm ipe nouerat
ab[illegible] [illegible] conscripsit de h ipe s

testimonium perhibet in prologo suo dicens. uisum
est mihi assecuto a principio diligenter ex ordine tibi scri
bere optime theophile ut agnoscas eorum
uerborum de quibus eruditus es ueritatem. Quantum ad propositum
suum nosse in consilio patet ex illo uerbo quod dicit Jeronimus
in prologo. quod eius anime languentis sit medi
cina. Tercio eius uelle in desideriis quod patet ex hoc
quod eius salutem eternam desiderauit. col. iiii.
salutat nos lucas medicus. salutat .i. salutem
eternam exoptat. Quarto eius agere in obsequiis
quod patet ex hoc quod eos quos aliquando peregrinum existima
bat hospicio recepit. et ei omne obsequium cari
tatis exhibuit. fuit enim socius cleophe dum
ibat in emaus sicut aliqui dicunt. ut refert
Gregorius. in moralibus. licet ambrosius dicat alium fuisse
cuius et nomen ponit. Tercio fuit bene ordina
tus quantum ad se ipsum. Triplex enim [illegible] bonum quod optime
ordinat hominem ad se ipsum et secundum hoc sequitur
.s. uictus sobrius. actus iustus. sensus pius. Primum
et quibus homo se ipsum [illegible] tria [illegible] uid
inquit sobrii estote. si continentes. si sociales.
si humiles pariter uiuimus. actus iustus erit si
fuerit rectus discretus. fructuosus. rectus per bo
nam intencionem. discretus per consilium
nem. fructuosus per edificacionem. sensus
pius erit. si fides nostra deum senciat summe
potentem. summe sapientem. summe bonum.
ut per eius potenciam nostram credamus iuuari infir
mitatem. per eius sapienciam nostram credamus corrigi ig
norantiam. per eius bonitatem nostram credamus
deleri iniquitatem. [illegible] In hiis omnibus beatus
lucas fuit optime ordinatus. per eius fuit uic
tus sobrius. et hoc tripliciter. quia uixit continenter.
Nam ut testatur Jeronimus in prologo super lucam. neque
uxorem unquam habuit neque filios. Secundo socialis
hoc notatur in hoc quod dicitur cum ipso et cleopha. luc.
ult. duo ex discipulis [illegible] ipsa die etc. so
cialitas enim in hoc quod dicitur duo. et in hoc quod dicitur dis
cipuli. quia disciplinati .i. bene morigina
ti. Tercio humilis est humilitas insinuatur
in hoc quod nomen socii sui .s. cleophe expressit.
et suum tacuit. Nam secundum opinionem quorundam
lucas ex humilitate nomen suum siluit. Secundo
habuit actum iustum. quia eius actus fuit rectus
per intencionem. [illegible] in oracione [illegible]

mortificacionem iugiter in suo corpore propter [illegible] nominis
amore portauit. Discrete per moderacionem. [illegible]
in libro bonus magistratus est [illegible] uirginitatem [illegible].
per quod uirtus discrecionis exprimitur. fructuosus
per edificacionem. ad quod ipse fuit prius quam ab omnibus
fratribus [illegible]. [illegible] col. iiii. uocatur ab a
postolo karissimus. salutat nos [illegible] lucas medicus
karissimus. Tercio habuit sensum pium. quia credidit
et in suo euuangelio professus est deum esse summe
potentem. summe sapientem. et summe bonum.
De duobus primis dicitur .i. iiii. capitulo. stu
pebant in doctrina eius. quia in potestate erat sermo
ipsius. Tercium patet .xviii. ca. Nemo bon
us nisi solus deus. Quarto et ultimo fuit optime ordinatus.
quantum ad suum officium quod fuit scriptor euuangelii. In hoc autem
patet quomodo ibi fuit ordinatus. quia ipsum suum
euuangelium fulcitur multa ueritate. Est autem triplex
ueritas. s. uite. iusticie. et doctrine. Veritas
uite est adequatio uite ad legem. ueritas iusticie
est adequatio sentencie ad causam. Veritas doctrine est
adequatio rei ad intellectum. hac triplici ueritate
ipsum euuangelium fulcitur. quia in ipso euuangelio hec triplex
ueritas docetur. Ostendit enim lucas christum hanc
triplicem ueritatem in se habuisse et alios docuis
se. ostendit autem christum hanc ueritatem habuisse per testimonia
aduersariorum sicut patet luc. xx.vii. Magister scimus
quia recte dicis et doces. ecce ueritas doctrine et
non accipis personam. Ecce ueritas iusticie. sed
in ueritate uiam dei doces. Ecce ueritas uite. legitur
enim uita dei uia dei. Secundo ostendit in ipso suo euuangelio
christum hanc triplicem ueritatem docuisse. per eius ibidem
docetur ueritas uite que consistit in obseruacione
mandatorum dei. unde dicitur .x. c. Diliges dominum
deum tuum. etc. hoc fac et uiues. Item xviii.
Interrogauit eum etc. Quid faciens uitam
eternam possidebo. etc. et sequitur. mandata
nosti. Non occides. etc. Secundo ueritas
doctrine. unde quibusdam hanc ueritatem doctrine peruertentibus dicebat. xi. ca. Ve uobis
phariseis qui decimatis .i. decimam per dicta
tis. mentam et rutam. et omne olus. et preteritis
iudicium et ueritatem dei. etc. Item ibidem ue uobis
legisperitis qui tulistis clauem sciencie. etc. Tercio
ueritas iusticie ostenditur .xx. c. Reddite ergo
que sunt cesaris cesari. et que sunt dei deo. Item xxi.

.vii. .xiii.

quidam abbatissa Colonie corpus unius virginum impetravit, promittens quod ipsum in capsa argentea sua cura collocaret. Sed per annum integrum sub altari eam in capsa lignea tenuisset, quadam nocte dum abbas ipsius monasterii cum suo conventu matutinas cantaret, virgo illa corporaliter de super altare descendit et ante altare reverenter inclinans per medium chorum videntibus monachis et stupentibus inde recessit. Abbas quod acciderat capellam currens et vacuam ipsam inveniens Coloniam perrexit et abbatisse rei ordinem enarravit. Pergentes quoque ad locum unde illud corpus sustulerant illud ibidem invenerunt. Cum autem abbas veniam peteret et illud vel aliud peteret, constanter promittens capsam preciosam eius se facturum, nullatenus impetravit.

¶ Religiosus quidam qui has virgines in devotione multa habebat, quadam die dum gravi infirmitate laboraret, vidit quandam virginem pulcherrimam sibi apparentem et an se cognosceret interrogantem. Quo de visione mirante et se neque quod ipsam cognosceret fatente, illa ait: Ego sum una virginum erga quas tantam habes devotionem. Et ut in mercedem accipias, si amore et honore nostri undecim milies orationem dominicam dixeris, in hora mortis tue protectricem et solacium nos habebis. Qua disparente ille quam citius potuit hoc implevit. Statim quoque vocato abbate inungi se fecit. Qui dum ungeretur subito exclamavit ut fugerent et venientibus sacris virginibus locum darent. Quod cum abbas quid hoc esset interrogaret, et ille promissionem virginis ex ordine enarrasset, recedentibus cunctis et paulo post redeuntibus ipsum migrasse ad dominum invenerunt.

Symon interpretatur obediens vel ponens tristiciam. Habuit duplex cognomen. Dictus est enim Symon Zelotes et Symon Chananeus a Cana vico Galilee, ubi dominus aquam in vinum mutavit. Et idem est Zelotes quod Chananeus: Cana enim zelus interpretatur. Habuit quidem obedientiam per executionem mandati, tristiciam per compassionem, zelum animarum per constantem fervorem.

¶ Iudas interpretatur confitens vel gloriosus vel iubilans. Confessionem enim habuit fidei, gloriam regni et iubilum eterni gaudii. Vel multiplex habuit cognomen. Dictus est enim Iudas Iacobi, scilicet frater, fuit enim frater Iacobi minoris. Secundo dictus est Thadeus, quod interpretatur apprehendens principem, vel dicitur Thadeus a thadea et de. Thadea dicitur esse vestis regia, sive ei fuit vestis regia deitatis per ornamentum virtutum, per quod apprehendit principem Christum. Vel Thadeus quasi totus deus, id est magnus deus, scilicet per adoptionem. Tertio dictus est in hystoria ecclesiastica Lebbeus, quod sonat quasi cor vel corculus, id est cordis cultor, vel Lebbeus quasi lebes cor, per magnam puritatem cordis, per puritatem lebes, per gratiam plenitudinem, quasi olla et vas virtutum et gratie. Eorum passionem et legendam scripsit hebraice Abdias, episcopus Babylonie, ab ipsis apostolis episcopus ordinatus, quam Eutropius eius discipulus transtulit in grecum, Affricanus in latinum.

Symon Chananeus et Iudas qui et Thadeus fuerunt fratres Iacobi minoris et filii Marie Cleophe, que Alpheo nupta fuit. Iudas vero ad Abagarum regem Edisse a Thoma missus fuit post domini ascensionem. Legitur enim in hystoria ecclesiastica quod predictus rex Abagarus domino Ihesu Christo in hunc modum epistolam destinavit: Abagarus Euchanie filius Ihesu salvatori bono qui apparuit in locis Ierosolimorum salutem. Audivi de te et sanitatibus quas facis quod sine medicaminibus aut herbis fiant ista per te, et quod verbo cecos facis videre, claudos ambulare, leprosos mundari et mortuos resuscitare. Quibus omnibus auditis de te statui in animo meo unum esse e duobus: aut quod tu sis deus et descenderis de celo ut hec facias, aut quod sis filius dei qui hec facis. Propterea ergo scribens rogavi te ut digneris usque ad me et egritudinem meam qua diu laboravi curare. Nam et illud comperi quod Iudei murmurant adversum te et volunt illudere tibi. Veni ergo ad me quia est mihi parva civitas sed honesta que utr

sufficiat. Deo autem gratias [illegible] verba que vidit. Be-
atus es qui credidisti in me cum ipse non videris me. Scrip-
tum enim est de me quia hii qui me non vident cre-
dent et hii qui me vident non credent. De eo
quod scripsisti ad me ut veniam ad te, oportet
me omnia implere propter que missus sum et post-
ea recipi me ab eo a quo missus sum. Cum
ergo assumptus fuero aliquem de discipulis meis
mittam ad te ut curet te et vivifi-
cet te. Hec in hystoria ecclesiastica. Videns autem Aba-
garus quod presencialiter videre Christum non posset,
sicut in quadam antiqua hystoria invenitur sicut Jo-
hannes damascenus in iiii libro testatur, pictorem qui-
dem misit ad Jhesum ut domini ymaginem si-
gnaret, ut saltem per ymaginem
conspiceret quem in facie non poterat. Sed
ad eum pictor veniens propter nimium fulgo-
rem qui ab eius facie procedebat, ipsi faciei
[illegible] intendere nec [illegible]
[illegible]
[illegible] ipsius [illegible]
eius et sic faciei sue imposuit, sicque
ymaginem eius impressit ac desideranti regi
Abagaro destinavit. Cuius modi autem ymagi-
nis de forma fuerit in eadem antiqua hystoria legitur
sicut idem Jo. Da. testatur, fuit enim ut ibidem
dicitur bene oculatus bene superciliatus, longum
vultum habens et acclivum, quod signum
maturitatis fuit. Illa autem epistola domini
Jhesu Christi tantam virtutem dicitur habere ut illa civi-
tate contra nullus hereticus vel paganus
vivere valeat, nec tyrannus aliquis eius
nocere presumat. Nam si aliquando gens aliqua
armata manu contra illam civitatem insur-
rexit, infans ad suam portam stans epistolam
illam legit et eadem die hostes aut territi fu-
giunt aut pacem cum eis componunt. Sic
fertur olim fuisse adimpletum. Sed post-
modum civitas a sarracenis capta fuit
et prophanata, sublato beneficio propter habunda-
ciam peccatorum in oriente undique pullulantium
[illegible] assumptus est ut in hystoria eccle-
siastica legitur, transmissus est a thoma apostolo Tha-
deus qui et Judas dictus est ad Abagarum
[illegible]

venisset et se discipulum Jhesu et promissum domini es-
set, vidit Abagarus in vultu Thadei quo-
ddam mirum et divinum splendorem, quem videns stupe-
factus et territus adoravit dicens: Vere discipu-
lus es Jhesu filii dei qui mihi dixit: Mittam ali-
quem ad te de discipulis meis qui te curet et vitam
prestet. Cui Thadeus: Si in dei filium credis
omnia cordis tui desideria obtinebis. Cui A-
bagarus: Credo vere et Judeos qui eum crucifixe-
runt libentius trucidarem, si mihi possibili-
tas adesset et nisi Romanorum auctoritas impe-
diret. Cum ergo Abagarus ut in quibusdam libris
legitur leprosus esset, Thadeus epistolam salvatoris
accepit et per eam ei faciem confricavit et illum
plenam sanitatem recepit. Judas autem primo in me-
sopotamia et ponto predicavit, Symon
in egipto. Deinde ambo in persidem venerunt
et ibidem duos magos Zaroen et Arphaxat
quos matheus ab ethiopia fugaverat in-
[illegible]
[illegible] plurimum [illegible]
[illegible] potuit hec [illegible]
[illegible] prime civitatis ibidem [illegible]
[illegible] quod ipsi apostoli qui venerunt [illegible]
non potuerunt. Tunc dux fecit eos [illegible] et
invenimus [illegible] ut quod [illegible]
[illegible]. Si [illegible]
[illegible] fuerit [illegible]
[illegible]
venerunt. Cui dux [illegible]
suo audiamus vos. Cui apostoli [illegible]
[illegible] est te agnoscere [illegible]
[illegible] vel [illegible] rebelles pacatissimos
invenire. Quibus dux: [illegible]
vos video sine bello nobis [illegible]
Cui apostoli: ut [illegible] tuos [illegible] cogno-
scas esse [illegible]
ut deum [illegible] quod ignorant [illegible] eos
omnia esse [illegible]
bellum [illegible]
in [illegible]. Tunc apostoli [illegible]
dixit eis dux: me timor [illegible]
[illegible] Cui apostoli: Noli timere [illegible]
[illegible]
[illegible]

vii xxi

[illegible]

Finland
1569
Nº 98

[illegible]

[illegible] custodire. Iurat Valerianus se illud nulla necessitate detegere. Tunc illa ait: Angelum Dei habeo amatorem qui nimio zelo corpus meum custodit. Hic si vel leviter senserit quod tu me polluto amore contingas, statim feriet te et amittes florem tuae gratissimae iuventutis; si autem cognoverit quod me sincero amore diligas, ita et te diliget sicut me et ostendet tibi gloriam suam. Tunc Valerianus nutu Dei correctus ait: Si vis ut credam tibi, ipsum angelum mihi ostende; et si vere probavero quod angelus sit, faciam quod hortaris; si autem virum alium diligis, te et illum gladio feriam. Cui Caecilia: Si in Deum verum credideris et te baptizari promiseris, ipsum videre valebis. Vade ergo in tertium milliarium ab urbe via quae Appia nuncupatur et pauperibus quos illic invenies dices: Caecilia me misit ad vos ut ostendatis mihi sanctum senem Urbanum, quia ad ipsum habeo secreta mandata quae perferam. Hunc cum videris, indica ei omnia verba mea; et postquam ab eo purificatus fueris et redieris, angelum videbis. Tunc Valerianus perrexit et secundum signa quae acceperat sanctum Urbanum episcopum intra sepulcra martyrum latitantem invenit. Cumque ei omnia illa dixisset, manus ad caelum expandens cum lacrimis ait: Domine Iesu Christe, seminator casti consilii, suscipe seminis fructum quod in Caecilia seminasti. Domine Iesu Christe, pastor bone, Caecilia famula tua quasi ovis argumentosa tibi deservit; nam sponsum quem quasi leonem ferocem accepit ad te quasi agnum mansuetissimum destinavit. Et ecce subito apparuit senex quidam niveis indutus vestibus tenens librum aureis litteris scriptum; quem videns Valerianus prae nimio timore quasi mortuus cecidit, et a sene levatus sic legit: Unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus et pater omnium qui super omnia et in omnibus nobis. Cumque hoc legisset, dixit ei senior: Credis ita esse an adhuc dubitas? Tunc exclamavit dicens: Non est aliud quod verius credi possit sub caelo. Statim illo disparente Valerianus a sancto Urbano baptismum suscepit. Et rediens Caeciliam cum angelo loquentem in cubiculo invenit.

Angelus autem duas coronas ex rosis et liliis in manu habebat et unam Caeciliae et alteram Valeriano tradidit dicens: Istas coronas immaculato corde et mundo corpore custodite, quia de paradiso Dei eas ad vos attuli, nec unquam marcescent nec odorem amittent nec ab aliis nisi quibus castitas placuerit videri poterunt. Tu autem, Valeriane, quia utili consilio acquievisti, quicquid volueris pete. Cui Valerianus: Nihil mihi in hac vita exstitit dulcius quam unicus mihi frater, et ut ipse mecum veritatem agnoscat exposco. Cui angelus: Placet Domino petitio tua et ambo cum palma martyrii ad Dominum venietis. Post haec ingressus Tiburtius frater Valeriani cum immensum rosarum sensisset odorem, dixit: Miror hoc tempore hic odor roseus et liliorum unde respiret. Nam si ipsas rosas vel lilia in manibus meis tenerem, nec sic poterant odoramenta maiori mihi suavitate infundere. Confiteor vobis, sic sum refectus ut putem me totum subito immutatum. Cui Valerianus: Coronas habemus quas tui oculi videre non praevalent, floreo colore et niveo candore vernantes. Et sicut me interpellante odorem sensisti, sic si credideris videre poteris. Cui Tiburtius: In somnis hoc audio an in veritate ista tu loqueris, Valeriane? Cui Valerianus: In somnis usque nunc fuimus, sed iam nunc in veritate manemus. Ad quem Tiburtius: Unde hoc nosti? Et Valerianus: Angelus Domini me docuit, quem tu videre poteris si purificatus fueris et omnibus idolis abrenuntiaveris. Huic miraculo de coronis rosarum Ambrosius attestatur in praefatione dicens: Sancta Caecilia sic caelesti est dono repleta ut martyrii palmam assumeret, ipsum mundum est cum thalamis exsecrata. Testis est Valeriani coniugis et Tiburtii provocata confessio, quos, Domine, angelica manu odoriferis floribus coronasti. Viros virgo duxit ad gloriam, mundus agnovit quantum valeat devotio castitatis. Haec Ambrosius. Tunc Caecilia ostendit ei evidenter omnia idola esse insensibilia et muta, ita ut Tiburtius responderet et diceret: Qui ista non credit pecus est. Tunc Caecilia osculans pectus eius ait: Hodie te fateor meum esse cognatum. Sicut enim amor Domini fratrem tuum mihi coniugem fecit, sic [illegible]

[illegible]